

GA - 118

РУДОЛФ ЩАЙНЕР
РУДОЛФ ЩАЙНЕР

НОВОТО ПОЯВЯВАНЕ
НА
ХРИСТОС
В ЕТЕРНИЯ СВЯТ

част II

13 ЛЕКЦИИ

1910 г. и 1917 г.

превод от английски: ВЕРА ГЮЛГЕЛИЕВА

НЕРЕДАКТИРАН ПРЕВОД

Изготвил: ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ – сканирано от копие

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Част II

	СТР.
1. ОСМА ЛЕКЦИЯ ХанOVER, 10. 5. 1910.....	3
Етерното виждане на бъдещето.	
2. ДЕВЕТА ЛЕКЦИЯ Базел, 1. 11. 1911.....	8
Етеризация на кръвта.	
3. ДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ Дорнах, 18. 11. 1917.....	25
Индивидуални духовни същества и неразделната основа на света. Част I.	
4. ЕДИНАДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ Дорнах, 19. 11. 1917.....	42
Индивидуални духовни същества и неразделната основа на света. Част II.	
5. ДВАНАДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ Дорнах, 25. 11. 1917.....	57
Индивидуални духовни същества и неразделната основа на света. Част III.	
6. ТРИНАДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ Берн, 29. 11. 1917.....	72
Трите области на мъртвите: живот между смърт и ново раждане.	

ОСМА ЛЕКЦИЯ

ЕТЕРНОТО ВИЖДАНЕ НА БЪДЕЩЕТО

Хановер, 10. 5. 1910 г.

Възниква често въпросът, защо ученията на Духовната Наука трябва да бъдат предадени именно сега, докато преди 120 г, например нищо не се чуваше за тях. Фактически съобщаването на духовните истини винаги е ставало, но в по-различна форма, отколкото в дневната. През 17-то, 18-тото столетия ученията произтичаха от малки братства и, поради твърде важни причини, биваха записвани не от първоначалните им съобщители, а от други хора. Много малко неща се промъкваха навън от тези ранни мистерийни школи. Обаче и днес все още могат да се намерят една или две книги, в чиито мъгливи страници - мъгливи само на повърхността - се съдържат твърде чудесни неща. Такава една книга, Auren Catena Numeri бе спомената от Гьоте. Онова, което нежните страници разкриват би изглеждало за съвременния четец като фантазия или глупост, особено най-просветените". Ако човек се приближава до тези "глупости" от гледна точка на Духовната Наука обаче ще се открият съвсем други неща. Най-великите тайни биват разкрити на онзи, които проучва внимателно нейните страници. В ранни времена само малцина индивиди можеха да напреднат до тази окултна наука, ала сега има неограничени възможности за всеки един, чието желание на сърцето го води там. Как е станало това и защо тези тайни сега могат да бъдат казани на хората? Почти няма исторически век, който да не може да не бъде описан като преходно време.. Всеки век твърди, че е такъв повече или по-малко оправдание. Нашето време обаче, през което стават такива основни събития с право може да бъде наречено преходна епоха. За да се разберат дълбоките основи на нашето време необходимо е да разгледаме някои твърде добре известни факти. Ние приближаваме епохата, в която възкачането до по-висшите светове трябва да стане с ясно, ясновидско съзнание. Древното ясновидство на Атлантида биде преустановено в 3101 г. пр. Хр., а след това дойде времето, когато, човешките същества започнаха да виждат всичко около себе си с разбиране, свързано с мозъка. /Тази дата не трябва да бъде взета абсолютно, а като приблизителна дата/. Ясновидското съзнание на човечеството трябваше да бъде затъмнено за известно време, за да може човекът напълно да овладее физическата област. По-малката Кали Юга, или Тъмният Век, тогава започна и трая 5000 г.; нейното време изтече в 1899 г. Сега се подготвя време, през което ще стане възможно за хората да разгънат нежните ясновидски способности, дори без специално обучение. От 1930 да 1950 г. вече ще има хора, които ще казват: "Около онзи човек аз мога да видя нещо

като светла лента от светлина". Друг ще вижда нещо да изкача пред него като сънноподобна картина със странно съдържание. Ако този човек току-що е извършил едно дело или действие, ще му се яви нещо, което ще изникне като картина в душата му.

Тази картина ще му покаже какво действие той трябва да предприеме рано или късно, за да компенсира това си дело. И може да се случи, че лицето, в което се намират тези способности да ги разкаже на един приятел, който би му казал: "Да, винаги е имало човешки същества, които знаят това, което ти си видял. Те го наричат "етерното тяло на човека", а онова, което се издига пред тебе като сънноподобна картина е наричат "карма"."

Духовната Наука трябва да се появи, така че този век за етерно ясновидство, който спасява века на мисленето, контролиран от едно разбиране, свързано с мозъка, да не премине неосъзнато. Така както Христос трябваше да има един предтеча, така Духовната Наука трябваше да се появи, за да подготви този ясновидски век. Нещо би могло наистина да се случи, което би унищожило пъпката на тези нежни способности на душата. Тази опасност съществува, когато хората няма да обръщат внимание на ученията на Духовната Наука, когато се затварят за тях. Тогава лицата, в които тези способности се явяват, ще се наричат фантасти и глупци и ще бъдат поставяни в лудници. Мнозина от тях самите ще вярват, че са имали халюцинации; други ще се страхуват да говорят за това, опасявайки се, че ще им се смеят и подиграват. Всичко това може да доведе до разрушаване на новите способности на душата. Умни и просветени хора през тази епоха - може да поставите "умни и просветени" в кавички - тогава ще казват "Ето на! Преди много време живееха хора, които обявиха, че през нашия век ще има индивиди със специални способности на душата. Къде са тези хора? Не ги виждаме." И все пак пророкуването на Духовната Наука ще бъде изпълнено. Макар че всичко може да бъде задушено от увеличаващата се сила на материализма, може да се очаква от съвременните души едно разбиране за по-свободната и по-светла епоха, която току-що започва.

Всичко, което се случва във света, въздейства на всичко друго. Микрокосмът съответства на макрокосмоса. Нека да проучим събитията в света, които са свързани с нас. Хората така лесно биват задоволявани, когато могат да утвърдят истината на нещо. За Духовната Наука обаче по-малко е важно да се подчертае, че нещо е истинно, отколкото, че тази истина е също и важна. Много например се говори и пише за сходството между човешкия и животинския скелет. Това положително е факт, който не може да бъде отречен; и все пак има истини, които са много и

много по-важни. Ето например истината, която всеки може да наблюдава, един факт, който стои точно пред очите ни и е свързан с огромно космично събитие. Това е истината, че само човекът е единственото същество, което ходи изправено, което е изправило себе си. Относно често споменаваното сходство на човешкия скелет с този на майmunата, изправеният вървеж на майmunата е скърпен. Майmunата се е опитвала да се изправи, ала не е успяла. Нейният изправен вървеж е зле извършена работа. Изправеният вървеж на човека е пряко свързан със слънцето и земята, с духовното въздействие на едното небесно тяло върху другото. За да може човекът да върви изправен, слънцето и земята трябваше да се отделят един от друг. Животното е обвързано за земята, ала човекът се е изправил и неговата физиономия е обърната нагоре. Той ходи във вертикална линия и със своя изправен вървеж той е едно продължение на земния радиус. Че *тази* истина е важна е нещо, което трябва да усещаме, трябва да се научим да я усещаме.

Нека да погледнем на друго важно съответствие между макрокосмоса и микрокосмоса. По външния си вид едно човешко същество изглежда или мъжко или женско. Важно е да се разбере обаче, че само по външна форма едно човешко същество е мъж или жена, а не по вътрешна същина /говорим сега за външните характеристики при едно vyplъщение/. Какъв контраст в макрокосмоса съответствува на онова, което се явява в нас като мъжко и женско? За да си изясним това трябва, да хвърлим поглед в световното пространство. Там ние ще намерим материални субстанции, които са изостанали; те не са поели законите на слънцето и земята, а са останали на степен на еволюция древна Луна. Точно противоположното е случаят със съвременната луна, която е ускорила своята еволюция. Поради това тя е станала много втвърдена. Трябвало е да се изсуши и да замръзне, защото е надхвърлила своето нормално развитие. Това е едно бъдещо Юпитерово състояние, което е излязло несполучливо, също като в човешкия живот, ако едно дете има устройството на стар човек. Луната по този начин не е успяла да задържи силата си, като е отишла твърде далеч, чрез което е причинила собствената си смърт.

Общо взето, хората се кълнат в една истина, ако тя им е представена като абстрактен принцип; конкретно обаче същата истина им изглежда илюзия. Във всички теософски книги се намира забележката, че светът е една илюзия или майя. Всеки теософ знае това като истина и често я повтаря. Да се каже, че мъжкото или женското тяло е само една илюзия допринася нещо конкретно към абстракцията. Факт е, че нито мъжкото, нито женското тяло, с изключение на главата, не е правилно развито. Женското тяло не е напълно развито, докато мъжкото тяло е отишло

твърде далеч в своето развитие. Тук няма средно положение. Женската форма е невярна по своята изостаналост, мъжката, защото е отишла твърде далеч отвъд средното положение на развитието, великите художници винаги са усещали това несъвършенство. Облеклото е произлязло от едно възвишено чувство към този факт. Древните облекла на свещениците се предполага да представляват онова, което човешкото тяло би трябвало да бъде. Само чувствените хора могат да образуват нудистки колонии, защото те не осъзнават по-висш израз на тялото, което виждат пред себе си. И така има едно лунно тяло, луната, което е отишло твърде далеч в своята еволюция, а също има и такива тела, които са останали на една по-раншна степен, на еволюция, именно кометите. Вие може да попитате какво всичко това има общо с мъжа и жената. Една комета носи със себе си законите на по-раншната Луна и следователно възобновява тези древни закони. Тя също носи със себе си и цианидовите съединения, както това напоследък е било установено и от външната наука, а е било известно от дълго време на окултната наука. Така както кислородни и въглеродни съединения са необходими за нас на земята, така цианиди са били необходими на древната Луна. В 1906 г. аз подробно говорих за това в Париж на годишното събрание на Теософското Общество в присъствието на полковник Олкът, председателят на Обществото по онова време и на много други.

Поради това че женското тяло е изостанало в своето развитие, то е запазило една по-мека, по-гъвкава, по-малко веществена материалност; женският мозък може много по-лесно да бъде управляван от духа. Мъжът обаче спуснал се напред в своето развитие сега вече му е трудно да надделява своята скована материална и по-непроникъваема мозъчна субстанция. Поради тази причина една жена е по-възприемчива към нови идеи, душата и ги поема и тя по-лесно може да отправи своите мисли през мозъка. По-трудно е за един мъж да задвижи скованите части на своя мозък. И по тази причина например съвсем обяснимо е защо има повече жени от мъже в Теософското общество, факт, който мнозина съжालяват. Може би мъжете, които се ужасяват, че в следното прераждане ще се явят като жени, ще намерят горното за утешително.

Сега ще приложим закона за съответствието между макрокосмоса и микрокосмоса, между големия и малкия свят, към друга важна точка. Така както в обикновения живот ние имаме нашите монотонни дни - събуждаме се, лягаме си, пак се събуждаме, вършим обикновените си работи - същото е това и в далечините на пространството. Там също всичко върви по обикновения си път, изгревът и залезът на слънцето се повтарят в редовен ритъм. Така както обикновеният живот на една фамилия

се нарушава, когато се появява едно ново дете, тъй като напълно нов импулс слиза в земното съществуване с едно ново духовно същество, така появяването на едно ново небесно тяло, такова като кометата, има същото въздействие в пространството. Всяка материалност е израз на нещо духовно и окултната наука е в състояние Да покаже какво лежи зад явленията, Начинът, по който съвременната наука се опитва да се занимава с кометите е подобен на една муха която наблюдава Систинската Мадона. Когато лази върху Мадоната, тя положително вижда цветовете, вижда едно червено петно тук, синьо петно там, ала извън това не вижда нищо. Тази "муха-наука" - терминът естествено е използван само по отношение на онова, което казах по-горе - не знае нищо за вътрешната законност, чиито външен знак е кометата. Халеевата комета специално има склонността да тика човечеството още повече в материализъм. Без Халеевата комета нямаше да се появят книгите на енциклопедистите и нямаше да има статиите на Молшод и Бюхнер след 1835 г. Днес злокобният и знак на кометата отново се е появил и ако хората не се вслушат в ученията на Духовната Наука и не използват онова, което им се предлага чрез нея, духовността ще получи смъртен удар.

Има и друг многозначителен знак обаче, един който дава възможност на човечеството да избегне разрушителното влияние на кометата и неговите сили са даже по-големи от тези на кометата. Това е пролетният знак Риби, в който се намираме от няколко века; по времето на Христос пролетното равенство беше в съзвездието Овен. Така ние сме навлезли доста в този знак Риби на велики духовни енергии, които ще ни носят напред. Като разбираме тези енергии, ние ще развием способностите, които ще сме в състояние да постигнем през тази епоха на Рибите.

Човек се издига до истинско човешко достойнство, само когато схване от дълбочините взаимоотношението, което лежи в основата на духовното. Хората не трябва да си затварят очите пред онова, което небесните знаци им показват. Мъдростта трябва да запали и да освети своята връзка между малкото и голямото. Като пример на това може да вземете изпълнената с мъдрост организация на един мравуняк. Там цялото има значение, всяка мравка се усеща член на цялото. Човешките същества обаче регулират своя социален живот според това, какво всеки отделен индивид смята полезно за себе си. Те тичат един около друг безчувствено, без разбиране. Човешкият живот наистина е глупав в много отношения.

Когато обаче един човек поеме една вътрешна дисциплина той узрява за онова, което трябва да бъде изтъкнато като един трети факт: възможността да се вижда в етерната сфера с новосъбудените способности. Там

душата ще види онова, което някога Павел видя: Христос в неговото етерно тяло. Без книги и документи това велико събитие - второто идване на Христос - ще стане за онези, които са направили себе си достойни за него. Задължение на Антропософията е да обяви това. Вече има човешки същества, които усещат, че ние сме надделяли Тъмния Век и приближаваме към една по-светла епоха. Антропософите трябва да вървят по този път съзнателно. Антропософията трябва да донесе своите плодове на човечеството, така че душите да станат способни, да се свържат с Христос. Дали тези души живеят в едно физическо тяло или не, няма значение; Той е слязъл и при мъртвите, както и при живите. Великото и възвишено събитие на Христовото появяване в етерния свят така има значение за целия свят.

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЯ **ЕТЕРИЗАЦИЯ НА КРЪВТА**

Базел, 1. 11. 1911 г.

Ние, като човешки същества, се устремяваме към познание, в която и да било област, било като мистици, било като реалисти - изобщо необходимостта от придобиване на самопознание винаги се е изисквала от нас. Но както многократно сме подчертавали по други поводи, самопознанието в никакъв случай не е така леко за достигане, както вярват много хора - понякога и антропософи между тях. Антропософът би трябвало да е постоянно на ясно за спънките, които ще срещат в своите усилия. Но придобиването на себепознание е крайно необходимо, ако искаме да достигнем достойна цел и световното битие и нашите действия да са достойни за нас като членове на човечеството.

Да си поставим въпроса: защо постигането на самопознание е така трудно? Човекът е твърде сложно същество. Ако възнамеряваме да говорим истината за неговия вътрешен живот, за живота на душата му, в самото начало още не трябва да гледаме на него като на нещо просто и елементарно. По-скоро трябва да имаме търпението и волята да проникнем по-дълбоко в чудната структура, в тази организираност от божествено-духовни сили, позната ни като Човек. Преди да изследваме естеството на самопознанието, пред нас се явяват два аспекта на живота на човешката душа. Както магнитът има северен и южен полюс, както са поляризиращи в света светлината и тъмнината, също така в душевния живот на човека има два полюса. Тези два полюса стават очевидни, когато наблюдаваме едно лице, поставено в две противоположни положения. Да предположим, че наблюдаваме някого изцяло потънал в съзерцание на някаква поразителна красота или силно впечатляващо природно явление.

Виждаме как той стои тихо, без да движи ръка, ни крак и без да откъсва очи от картината пред него и тогава ние съзнаваме, че той вътрешно си представя онова, което външно вижда. Казваме, че е владен в наблюдаване на външното си обкръжение. Друго е следното положение: човек върви по улицата и някой го обижда. Без да мисли, той кипва от яд и отвърща като удря лицето, което го е обидило. Свидетели сме на проява на сили, произтичащи от гняв, проява на импулс на волята и лесно е да си представим, че ако това действие беше предшествувано от мисъл, нямаше да е необходимо да се нанася удар. Представихме две противоположни дела. При едното имаме само създаване на умствена картина, един процес, от който отсъствува всяка съзнателна воля; във второто нямаме размисъл, никакво формиране на умствена картина, а се дава непосредствен израз на един импулс на волята. Тук са дадени двете крайности на човешката душа. Първият полюс е: изцяло отдаване на съзерцание, на размисъл, в която волята не участва; вторият полюс е подтикващата сила на волята без разсъждение. Тези факти се разкриват просто при наблюдение на външния живот.

Ние можем да навлезем по-дълбоко в тези неща и тогава идваме в сфери, в които можем да разберем нашите постъпки, само като призовем на помощ достиженията на езотеричното изследване. Тук ни среща друга поляризация - тази на спане и будно състояние. От азбучните понятия на Антропософията знаем, че в будно състояние четирите съставки на човешкото същество - физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и Аз - са органически и активно преплетени и че при спане физическото и етерното тяло остават в леглото, докато астралното тяло и Азът се изливат в обширния свят, граничащ пряко с физическото ни съществуване. Към тези факти може да се подходи също от различни гледни точки. Можем да запитаем: какво има да се каже относно съзерцаването на света, образуването на умствени картини, мисленето - и относно волята и нейните импулси по време на будност от една страна, и по време на сън, от друга.

Когато проникнем по-дълбоко в този въпрос, става очевидно, че в сегашното си физическо съществуване човек е, в известен смисъл, винаги заспал, само че има разлика между спането през деня и спането през нощта. В това можем да се убедим по чисто външен начин, защото ние знаем, че можем да бъдем будни в езотеричен смисъл през деня, което ще рече, ние можем да станем ясновиждащи и да виждаме в духовния свят. Обикновеното физическо тяло спи за това виждане и ние с основание можем да кажем, че е пробуждане, когато човек се научи да изпълзва своите духовни сетива. През нощта, разбира се, ние спим в нормал-

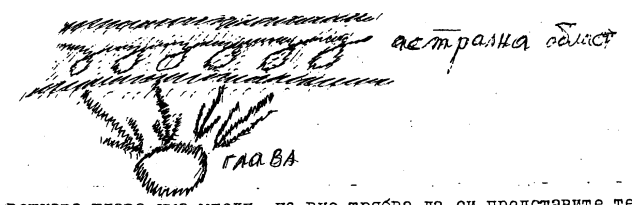
ния смисъл. Следователно може да се каже: обикновеното спане е спане с оглед външния физически свят; през деня съвременното съзнание спи с оглед духовния свят.

Тези факти могат да бъдат разглеждани и в друга светлина. При по-задълбочено разследване разбираме, че в обикновено будното състояние на физическия живот човекът по принцип има много малка власт и контрол над своята воля. Волята твърде много се отдръпва от ежедневния живот. Съобразете само колко малко от това, което вършите от сутрин до вечер, е наистина резултат на вашето собствено мислене и образуване на умствени картини. Когато някой почука на вратата и вие казвате "влез", това не може да се нарече решение на вашето собствено мислене и воля. Ако сте гладни и седате на масата, това не може да се нарече решение на волята ви, защото това е предизвикано от вашето състояние, от нуждите на организма. Опитайте се да си представите вашия ежедневен живот и ще откриете колко малко волята ви е повлиявана пряко от центъра на вашето същество. Защо е така? Езотеричните учения ни доказват, че по отношение на своята воля човек действително спи през деня, т.е. човек изобщо не живее в същински смисъл в своите волеви импулси. Можем да си съставим по-добри и по-добри понятия и умствени картини, можем да станем по-високо нравствени, по-културни индивиди, обаче не можем нищо да направим по отношение на волята. Чрез култивиране на по-добри мисли ние можем да въздействуваме непряко върху волята, но що се отнася до самия живот, ние не можем да въздействуваме върху нея пряко. Това е защото в будния живот през деня нашата воля търпи въздействие само по косвен път, именно посредством съня. Когато спите, вие не мислите, не си създавате умствени картини. Волята обаче се събужда, прониква отвън в нашия организъм и го ободрява. Ние сутрин се чувствуваме засилени, защото това, което е проникнало в нашия организъм е от природата на волята. Това, че не осъзнаваме тази дейност на волята, ни става разбираемо, като си припомним, че цялата понятийна дейност престава, когато спим. Следователно, предлагаме този намек за по-нататъшно съзерцание, за по-нататъшна медитация. Колкото повече напредвате в себепознанието, толкова повече ще намирате потвърждение на истината в думите, че човек спи по отношение на волята си, когато е буден и спи по отношение на мисловния живот, когато е заспал. Животът на волята спи през деня; животът на мисълта спи през нощта. Човек не съзнава, че неговата воля не спи през нощта, защото той разбира само как да се събужда в своя мисловен живот. Волята не спи през нощта, а работи тогава в един огнен елемент, работи върху своето тяло, за да възстанови, което е било

износено през деня.

Два полюса съществуват в човека: животът на наблюдение и на създаване на умствени картини и импулсите на волята. И човекът е свързан по съвсем противоположен начин към тези два полюса. Това обаче са само двата полюса. Целият живот на душата се движи в различни нюанси между тези два полюса и ние ще се доближим до неговото проумяване, като свържем този микроскопичен душевен живот с онова, което знаем като по-висшите светове.

От казаното досега научихме, че животът на образуване мисловни картини е единият от полюсите на живота на душата. Този живот на мисълта е нещо, което изглежда нереално за материалистично настроените умове. Не чуваме ли често да се казва: "О, умствените картини и мислите са само умствени картини и мисли!" С това се подразбира, че ако някой има парче хляб или месо в ръцете си, това е реалност, а мисълта е само мисъл, защото не се яде. Защо се казва това? Защото, което човек нарича свои мисли, се отнася към онова, което са действително мислите, така както сянката-образ се отнася към истинската вещ. Сянката-образ на едно цвете ни насочва към самото цвете, към действителността. Така е с мислите. Човешкото мислене е сянка-образ на умствени картини и същества, принадлежащи към по-висш свят, наречен Астрална област. Правилно ще си представим мисленето, когато си представите човешката глава по следния начин - това не е абсолютно точно, а само диаграмно:

В човешката глава има мисли, но вие трябва да си представите тези мисли като живи същества в Астралната област. Същества от най-различен вид работят там като гъмжащи мисловни картини и дела, които хвърлят техните сенки-образи в човека, и тези процеси се отразяват в човешката глава като мислене. Непрекъснати потоци се движат от вашата глава в астралното поле и това са сенките, които установяват мисловния живот във вашата глава.

Подобно на живота на мисълта в човешката душа има също и друг живот в човешката душа. В обикновения живот човек различава между мисловен живот и живот на чувствата. Чувствата попадат в две категории:

на удоволствие и симпатия и на неудоволствие и антипатия. Първите се предизвикват от добри, от доброжелателни постъпки; антипатията се поражда от лоши, от зложелателни постъпки. Тук имаме нещо повече и различно отколкото формиране само на мисловни картини. Ние си съставяме понятия за нещата независимо от друг фактор. Обаче нашата душа изпитва симпатия или антипатия само по отношение на това, което е красиво и добро, или на това, което е грозно и лошо. Така, както всичко у човека, дадено под формата на мисли, насочва вниманието към Астралната област, точно така всичко свързано със симпатия и антипатия ни насочва към сферата на нисшия Девакан. Така както преди начертах линии между умствените картини и астралния свят, така сега по отношение на чувствата мога да начертая нагоре към Девакан или небесния свят. Процесите в Небесния Свят - Девакана се проектират главно в нашия гръден кош като чувства на симпатия или антипатия за това, което е красиво или грозно, за това, което е добро или зло. Така че в нашите опитности за морално-естетичния свят ние носим в нашата душа сенки-отражения на Небесния свят или Нисшия Девакан.

Има и трета област в живота на човешката душа, която трябва строго да се разграничи от простото предпочитание на добрите постъпки. Има разлика между това да присъствуваме като свидетели и да изпитваме удоволствие от някаква добра постъпка и това да поставим в действие волята и действително ние самите да извършим някаква такава постъпка. Удоволствието от добрата постъпка или неудоволствието от лошата постъпка ще назова естетичен принцип за разлика от моралния принцип, който подтиква човекът да върши добро. Моралният принцип е от по-висше ниво, отколкото чисто естетичния; само удоволствие или неудоволствие е от по-нисше ниво, отколкото волята да се направи нещо добро или зло. Доколкото нашата душа се чувства принудена да дава израз на морални импулси, тези импулси са сенки-образи на *Висшия Девакан*, на по-висшия Небесен свят.

Лесно е да си представим тези три отделни полета на дейност на човешката душа - чисто интелектуалното /мисли, понятия, наблюдения/, естетичното /удоволствие или неудоволствие/ и моралното /изразено в импулси за добри или лоши постъпки/ - това като микрокосмични образи на трите области, които в Макрокосмоса, великата вселена, лежат една над друга. Астралният свят се отразява в света на мислите; Деваканският свят се отразява в естетичната форма на удоволствие и неудоволствие; и Висшият Девакански свят се отразява като морал.

Мисли: сенки-образи на Същества от Астралната област /будно състояние/

Симпатия в Антипатия; сенки-образи на Същества от Нисшия Девакан /Сънуване/

Морални подбуди: сенки-образи на Същества от Висшия Девакан /Сън - спане/.

Ако свържем това, с което беше предварително казано относно двата полюса на душевния живот, ще усетим, че полюсът на интелекта е този, който доминира будния живот - животът, в който човек е интелектуално буден. Денем той е буден по отношение на своя интелект по време на сън той е буден по отношение на своята воля. Това е така, защото нощем той спи по отношение на интелекта и затова не съзнава онова, което предприема с неговата воля. Онова, което наричаме морални принципи и импулси работят косвено във волята. И всъщност човек се нуждае от живот, прекаран в сън, та моралните импулси, които той приема чрез живота на мисълта, да могат да се превръщат в резултатна дейност. В своя обикновен живот днес човек е способен да извърши, което е правилно само на плоскостта на интелекта. Той е по-малко в състояние да извърши нещо на морална плоскост, защото там той е зависим от помощта, която идва от Макрокосмоса.

Това, което вече е в нас, може да докара до по-нататъшно развитие на интелектуалността, но Боговете трябва да ни дойдат на помощ, за да придобием по-голяма морална сила. Ние заспиваме, за да можем да се гмурнем в божествената воля, където интелектът не се намесва в където божествените сили трансформират в сила на волята моралните импулси, които ние получаваме, където те внедряват в нашата воля това, което бихме могли да получим другояче само в нашите мисли.

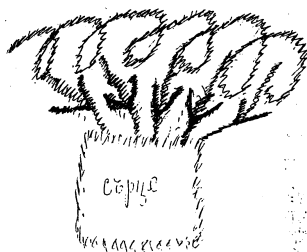
Между тези два полюса - този на волята, който е буден през нощта и този на интелекта, който е буден денем, се намира сферата на естетичните оценки, която непрекъснато съществува у човека. През деня човек не е напълно буден - в краен случай само най-прозаичните, педантичните индивиди са винаги напълно будни в будния живот. Трябва да сме способни да мечтаем мъничко даже през деня, когато сме будни; трябва да можем да се отдаваме на насладата от изкуството, на поезията или на друга дейност, която не се отнася изцяло до грубата действителност. Тези, които могат да се отдават по този начин, правят връзка, която може да оживи и засили цялото съществуване. Отдаването на такива мисли е подобно на сънуване в будно състояние. Добре знаете, че сънищата идват по време на сън; това са истински сънища, сънища, които проникват другото съзнание при сън. Това е нещо, от което човешките същества имат нужда също и денем, ако не искат да водят един сух, празен, нездрав буден живот. Сънуването става по време на спане през нощта и

не се изисква доказване на това. По средата на двата полюса на нощното и дневното сънуване се намира състоянието, което може да се изрази във фантазия.

Тук пак имаме тристранен живот на душата. Интелектуалният принцип, в който ние сме наистина будни, ни носи сенки-образи от Астралната област, когато се отдаваме през деня на мисълта, откъдето произтичат най-плодоносните идеи за ежедневиия живот и великите открития. По време на сън, когато сънуваме, тези сънища владеят нашия спящ живот и образи от Нисшия Девакан се отразяват в нас. Когато работим по време на сън, отпечатвайки моралност в нашата воля - това не можем да съзнаваме пряко, но можем да схванем неговите въздействия, когато сме в състояние да наситим нашето мислене през нощта с влиянието на божествено духовни сили, тогава импулсите, които възприемаме, са отражение от Висшия Девакан, от Висшия Небесен Свят. Тези отражения са моралните импулси и чувства, които живеят в нас и ни карат да кажем, че човешкият живот има своето оправдание и смисъл само, когато поставим нашите мисли в служба на доброто и на красивото, когато допуснем самата сърдечна кръв на божествено-духовен живот да потече през нашата интелектуална дейност, насищайки я с морални импулси.

Животът на човешката душа, както е представен тук, първо от външно, екзотерично наблюдение; и след това от наблюдението по-мистичен характер, се разкрива чрез по-дълбоко езотерично изследване. Процесите, които бяха описани в техния по-външен аспект, могат също да бъдат възприети в човек в чрез ясновидство. Когато днес човек стои пред нас в будно състояние и ние го наблюдаваме с очите на ясновидството, виждаме да текат непрекъснато лъчи светлина от сърцето към главата. Можем това да скицираме, като нарисуваме областта на сърцето тук и покажем непрекъснатите потоци от тук към мозъка, втичащи се в главата около органа известен на анатомията като пинеална жлеза.

като пинеална жлеза.

В главата тези лъчи светлина трептят около пинеалната жлеза. Тези течения се надигат поради това, че човешката кръв, която е физическа

субстанция, постоянно се превръща в етерна субстанция. В областта на сърцето става постоянно превръщане на кръвта в тази фина етерна субстанция, която тече нагоре към главата и тече светейки около пинеалната жлеза. Този процес - етеризацията на кръвта, се забелязва в човешкото същество през цялото време на неговия буден живот. Различно е сега обаче при спящото човешко същество. Окултният наблюдател може да забележи, когато едно човешко същество спи, едно постоянно течение отвън навътре към мозъка, а също и в обратна посока - от мозъка към сърцето. Тези течения, които в спящия човек идват отвън от космичното пространство, от Макрокосмоса и се втичат във вътрешния организъм на физическото тяло и на етерното тяло, лежащи в леглото, тези течения при тяхното изследване разкриват нещо твърде забележително. Лъчите в различните индивиди варират твърде много. Спящите индивиди драстично се различават един от друг и тези, които са малко безсъдържателни, ако знаеха как лошо се издават при езотерично наблюдение, когато заспиват на публични събрания, биха се постарали да не допускат това! Моралните качества твърде лесно се разкриват в особените багри на теченията, които се втичат в човешкото същество по време на сън. В индивид с ниски морални качества теченията са съвсем различни от тези, които се наблюдават в индивид с благородни принципи. Всякакви старания за прикриване деня на човешката природа са безполезни. В лицето на космичните висши сили не е възможно никакво лицемерие. При човек, който има само слаба склонност към морални принципи, лъчите, течащи в него са кафеникова-червени по цвят - различни нюанси, приближаващи се към кафяво-червено. В човек с високи морални идеали лъчите са лилаво-виолетови. В момента са събуджани или на засипване се извършва един вид борба в областта за пинеалната жлеза между това, което тече надолу отгоре и онова, което тече отдолу нагоре. Когато човек е буден, интелектуалният елемент тече отдолу нагоре във формата на течения светлина; а онова от морално-естетична природа тече отгоре надолу. В момента на събуджането или на засипването тези две течения се срещат в човек с нисък морал в областта на пинеалната жлеза става яростна борба между двете течения. В човек с висок морал около пинеалната жлеза се образува нещо като малко море от светлина. Когато в този момент тиха светлина обкръжава пинеалната жлеза, това разкрива морално благородство. По този начин моралното разположение на човека се отразява у него и този спокоен блясък светлина често се простира чак до сърцето. Следователно две течения могат да се видят у човека - едното от Макрокосмоса, другото от микрокосмоса. Да се схване значението на начина, по който тези две течения се срещат,

е възможно само като първо се съобрази с вече казаното от по-външен аспект за живота на душата и как този живот разкрива трипосочна поляризация на интелектуален, естетичен и морален принцип, които текат отгоре надолу, от мозъка към сърцето; и ако, от друга страна, схванем пълното значение на това, което беше казано относно насочване нашето внимание към съответстващото явление в макрокосмоса. Това съответстващо явление може да бъде описано днес като резултат на най-съвестни внимателни езотерични изследвания, предприети напоследък от индивиди измежду истинските Розенкройцери. Тези изследвания показваха, че в макрокосмоса става нещо подобно на това, което беше описано във връзка с микрокосмоса. Това с течение на времето ще го разберете още по-добре.

Точно както в областта на човешкото сърце кръвта непрекъснато бива трансформирана в етерна субстанция, подобен процес става и в макрокосмоса. Ние разбираме това, когато отправим нашата мисъл към Мистерията на Голгота - към момента, когато изтече кръв от раните на Исус Христос. Тази кръв трябва да се разглежда не само като химическа субстанция, но на основание на всичко казано относно същността на Исус от Назарет, тя трябва да бъде схващана като нещо единствено по рода си. Когато тя изтече от Неговите рани, на нашата земя беше предадена една субстанция, която като се съедини с нея, предизвика едно събитие от възможно най-голямо значение за всички бъдещи векове на Земята и това е могло да се случи само веднъж. Какво стана с тази кръв през вековете, които последваха? Нищо по-различно от това, което другояче става в сърцето на човека. В хода на земната еволюция тази кръв премина през процеса на "Етеризация". И точно така както човешката кръв тече нагоре от сърцето като етер, така от Мистерията на Голгота етеризираната кръв на Исус Христос живее в етера на земята. Етерното тяло на земята е напоено от онова, което стана кръвта, която потече на Голгота. Това е важно. Ако не беше се случило това, което се осъществи чрез Христос, състоянието на човека на земята би си останало такова, каквото описахме по-горе. Обаче след Мистерията на Голгота стана възможно за етерната кръв на Христа всякога да тече заедно с теченията отдолу нагоре, от сърцето към главата.

Понеже етеризираната кръв на Исус от Назарет присъствува в етерното тяло на земята, тя придружава течащата нагоре от сърцето към мозъка етеризирана човешка кръв така, че в човека се срещат не само онези течения, за които говорих по-рано, но човешката кръв-течение се обединява с кръвта-течение на Исус Христос. Обединението на тези две течения може да се осъществи само, ако лицето истински проумее това, ко-

ето се съдържа в Христовия импулс. Иначе не може да има такова съединение; двете течения тогава взаимно се отблъскват и се отхвърлят едно друго. Във всяка епоха на земната еволюция разбирането на Христовия импулс трябва да се придобива във форма, подходяща за тази епоха. По времето, когато Исус Христос живя на земята, предшествуващите събития бяха правилно разбрани от онези, които идваха при Неговия Предтеча Йоан и бяха кръщавани от него, съгласно описаните в Евангелието ритуали. Те преминаваха през кръщение с цел техният грях, т.е. кармата на техните предшествуващи животи, кармата, която е завършена, да може да бъде променена; и с цел да могат да разберат, че най-мощният импулс в еволюцията на земята наближава да слезе във физическо тяло. Но еволюцията на човечеството напредва и в нашата епоха важното е хората да могат да разберат нуждата от познанието, съдържащо се в Духовната наука и да станат способни да запазят теченията, течащи от сърцето към мозъка, та Антропософията да се разбере.

Ако това стане, човеците ще могат да схванат и разберат събитието, започнало в XX столетие: това събитие е появата на Христа като Етерно Същество за разлика от физическия Христос от Палестина.

Ние сме достигнали сега времето, когато Етерният Христос влиза в живота на земята и ще стане видим - на първо време за малък брой хора, по пътя на естествено ясновидство. След това течение на следващите три хиляди години той ще стане видим за все по-голям брой хора. Това неизбежно ще стане; това е природно събитие. Че това ще се осъществи е толкова вероятно, - колкото са верни постиженията на електричеството през XIX век. Някои индивиди ще видят Етерния Христос и самите те ще изживеят събитието, което се случи в Дамаск. Но това ще зависи от това дали тези хора са се научили, да схванат момента, когато Христос се появи близо до тях. Само в няколко десетилетия от сега това ще се осъществи, особено за тези, които са млади - направена е вече подготовка за това - някои индивиди тук или там да имат известни опитности. Ако някой е изострил своето виждане чрез усвояване на Антропософията, той би могъл да осъзнае и разбере, че изведнъж някой е дошъл да му помогне, да го направи способен за това или онова. Истината е, че Христос е дошъл при него, макар той и да мисли, че което вижда е физически човек. Той ще разбере, че това, което е видял е свърхестествено същество, понеже то изведнъж изчезва. Много, човешки същества ще изживеят тази опитност, когато седят, мълчаливи в стаята си, печални и потиснати и не знаят какъв път да хванат. Вратата се отваря и Етерният Христос се явява и казва думи на утеха. Христос ще стане живият утешител на човеците. Колкото странно да изглежда/липсва малко

текст/.но, че много пъти, когато хора, даже значително число, седят заедно, без да знаят какво да правят и чакайки, те ще видят Етерния Христос. Самият Той ще бъде там, ще разговаря с тях, ще направи да бъде чут Неговия глас на такива събрания. Тези времена приближават. И положителният конструктивен елемент, сега описан, ще добие реално действие в еволюцията на човечеството.

Нито дума няма да бъде казана тук против големия напредък, направен от културата в наши дни; тези постижения са важни за благополучието и свободата на хората. Но каквото и да бъде постигнато по пътя на външен прогрес в овладяване силите на природата, то е нещо дребно и незначително в сравнението благословието, дарено на индивид, който изживява пробуждането на душата си чрез Христос Който сега ще действа в човешката култура и нейните задачи. Каквото бъде чрез това събудено в хората, ще бъде обединяващи положителни сили. Христос носи градивни сили в човешката култура и цивилизация.

При изследване на ранните Следатлантски времена откриваме, че тогава хората са строели своите жилища по съвсем различен начин от тези, които се употребяват в съвременния живот. В онези дни те са употребявали всякакви видове растящи неща. Даже при построяването на палати те са призовавали природата на помощ чрез използване на растения, преплетени с клони на дървета и др., докато днес хората трябва да строят с натрошени късове. Цялата култура на външния свят ние изграждаме с помощта на продукти на разпадане. И в приближаващите години вие ще разберете още по-ясно колко много в нашия цивилизован живот е резултат на разрушение.

Самата светлина се разпада в тези Следатлантски земни процес. До Атлантида земният процес е бил прогресивен, ала оттогава насетне е процес на загиване* */Виж. отговора на въпроса в края/. Какво е светлината? Светлината се разлага и разложената светлина е електричеството. Електричеството е светлина, която се разлага вътре в материята. А химическата енергия, която претърпява трансформация в земната еволюция е магнетизъм. И още една трета сила ще влезе в действие. И ако електричеството изглежда да прави чудеса днес, то тази трета сила ще повлия на цивилизацията по още по-фантастичен начин. Колкото повече от тази сила употребяваме, толкова по-бързо земята ще се превърне в труп и нейната духовна част ще се подготви за Юпитерово превъплъщение. Сили трябва да бъдат приложени, за да се разруши земята и човечеството да се освободи от земята и земното тяло да отпадне. Докато земята е била включена в прогресивен процес, не е правено такова разрушаване, защото само умиращата земя може да използва големите

постижения на електричеството. Това, колкото и странно да звучи, трябва постепенно да стане известно. Чрез разбиране процеса на еволюцията, ние ще се научим да оценяваме нашата култура по истинската и стойност. Ще се научим също, че е необходимо за нашата земя да бъде разрушена: в противен случай духът не ще се освободи. Ще се научим също да ценим това, което е положително, именно проникването на духовни сили в нашето съществуване на Земята.

Така ние разбираме какъв огромен напредък означава фактът, че Христос живя три години на земята в специално подготвено тяло, за да може Той да бъде видим с физически очи. Чрез това, което се случи през тези три години, хората са били подготвени да виждат Христос, Който ще се движи между тях и етерното тяло, Който ще участва в земния живот така истински и действително, както правеше това физическият Христос в Палестина. Ако хората наблюдават такива случки с незамъглени сетива, те ще узнаят, че има едно етерно тяло, което ще се движи из физическия свят, но ще знаят, че то е единственото етерно тяло, което може да действа във физическия свят, както действа човешкото физическо тяло. Само в едно отношение то ще се различава от физическото тяло - че може да бъде на две, три, даже на стотици и хиляди места в едно и също време. Това е възможно само за етерна, не и за физическа форма. Това, което ще се осъществи в човечеството при този напредък е, че двата полюса, за които говорих - интелектуалният и моралният, все повече и повече ще стават един; те ще се обединят. Това ще се случи, по-неже в течение на близкото хилядолетие хората ще осъзнаят присъствието на Етерния Христос в света; те все повече и повече ще бъдат проникнати в будния си живот от прякото въздействие на Доброто от Духовния свят. Докато в днешно време волята е заспала през деня и човек може да и въздейства непряко посредством мисълта, в течение на следващите хилядолетия чрез силата, която отсега нататък действа в нас под ръководството на Христос, ще стане така, че и в будно съзнание постъпките на хората пряко ще произвеждат добро.

Сънят на Сократ, че добродетелта може да бъде мисъл, ще стане истина; на земята ще става възможно все повече и повече не само за интелекта да бъде стимулиран и активизиран чрез това учение, но чрез това учение за моралните импулси да бъдат разпространени. Шопенхауер е казал: "Да проповядваш морал е лесно, да го установиш е много мъчно". Защо е така? Защото никаква нравственост досега още не е разпространена чрез проповед. Възможно е съвсем да признаеш морални принципи и въпреки това да не живееш съгласно тях. За много хора приляга мисълта на апостол Павел, че духът иска, но плътта е немощна. Това ще се

промени чрез моралния огън, изтичащ от фигурата на Христа. Чрез това ще се засили признаването на нуждата от морални импулси. Човек ще преобрази Земята чрез постоянно нарастващо чувство, че нравствеността, моралът са съществена нейна част. В бъдеще да бъдат неморални ще бъде възможно само за индивиди, които ще получават неморална помощ, които са тласкани в тази насока, които са обсебени от зли демони, от Ариманови, Азурични сили и които се стремят да бъдат под такова влияние.

В бъдещето състояние на Земята ще има достатъчен брой индивиди, които ще обучават на нравственост и същевременно ще предлагат нейните принципи; обаче ще има също така други, които по свое собствено решение ще се отдадат на злите сили и така ще направят възможен един експес на злото да бъде насочен срещу доброто човечество. Никой няма да бъде принуждаван да направи това; то ще се опира на свободната воля на всеки индивид.

Тогава ще настъпи епохата, когато Земята ще мине в условия, за които /както за толкова много други/ Източният окултизъм и Мистицизъм дават известна идея. Моралната атмосфера по онова време ще е набрала сила. Много хиляди години Източният мистицизъм говори за тази епоха, а след идването на Гаутама Буда, той говори особено подчертано за онова бъдещо състояние, когато земята ще плува в една "морално-етерна атмосфера". От времето на старите Риши винаги е съществувала голямата надежда на Източния мистицизъм, че този морален импулс ще дойде на Земята от Вишва - Карман или, както Заратустра провъзгласи, от Ахура Маздау. Така Източният мистицизъм предсказа, че този морален импулс, тази морална атмосфера ще дойде на Земята от Съществуото, което наричаме Христос. На Него на Христа възлагаше надеждите си Източният мистицизъм.

Източният мистицизъм беше в състояние да опише последиците на това събитие, но не и действителната форма, която то щеше да вземе. Умът би могъл да си представи, че в период от 5000 години след Просветлението на Великия Буда, чисти Акашеви форми, потопени в огън, запален от Слънцето, ще се появят по следите на Едного, отвъд знанието на Източния мистицизъм. Дивна картина наистина: че ще се случи нещо, което ще направи възможно за Синовете на Огъня и на Светлината да се движат в моралната атмосфера на земята, не във физически въплътени форми, а като чисти Акашеви форми етерната морална атмосфера. Но тогава, така е казано - 5000 години след Просветлението на Гаутама Буда, учителят също ще бъде там, за да научи хората да опознават същността на тези чудни форми от чист Огън и Светлина. Този учител –

Майтрея Буда, ще се яви 3000 години след днешната наша ера и ще учи хората на Христовия импулс.

По този начин Източният мистицизъм се обединява с Християнското учение на Запада, за да образуват прекрасно единство. Предсказано е, че този, който ще се яви след 3000 години като Майтрея Буда ще се е бил превъплъщавал отново и отново на земята като Бодисатва, като приемник на Гаутама Буда. Едно от неговите въплъщения е било онова на Йешу бен Пандира, живял 100 години преди Христа. Същестото, което е било въплътено в Йешу бен Пандира, е същото, - което един ден ще стане Майтрея Буда, което от столетие на столетие се завръща в тяло от плът: но не още като Буда, а като Бодисатва. От него, който по-късно ще стане Майтрея Буда, дори в нашия век произтичат най-важните учения относно Христос и Синовеите на Огъня - Агиишватас - на Индийския мистицизъм.

Указанията, по които може да се разпознае същестото, което трябва да стане Майтрея Буда, са еднакви за всеки истински източен мистицизъм и за Християнската мъдрост. Майтрея Буда, който за разлика от Синовеите на Огъня, ще се яви във физическо тяло като Бодисатва, може да бъде разпознат по факта, че първоначално в неговата младост неговото развитие не дава никакъв намек за същността на индивидуалността в него. Само обладаващото разбиране ще познаят присъствието на един Бодисатва в такъв човек, проявяващо се на възраст между 30 и 33 години, не преди това. Тогава става нещо сродно на размяна на личността. Майтрея Буда ще открива на човечеството своята идентичност в 33-тата година на своя живот. Както Исус Христос започна своята мисия в Своята 30-та година, така и Бодисатвите, които ще продължават да прокламират Христовия импулс, откриват себе си на 33-тата година от своя живот. И Самият Майтрея Буда, като преобразен Бодисатва, говорейки с могъщи слова, за които днес не можем да си създадем задоволителна представа, ще обяви великите тайни на съществуването. Той ще говори на език, който тепърва трябва да се създаде, защото никое човешко същество днес не може да изговори такива думи като тези, с които Майтрея Буда ще се обръща към човечеството. Причината, поради която не може по този начин да се говори на човечеството днес, е, че физическият инструмент за такава форма на речта все още не съществува. Учението на Просветления ще се влива в хората не само като учение и познание, но ще влива морални импулси в техните души. Думите, които ще се говорят, все още не могат да бъдат изречени чрез физическия ларинкс. В наше време те могат да присъствуват само в духовните светове. Антропософията е подготовка за всичко, което бъдещето ни ще донесе.

Онези, които се отнасят сериозно към процесите на човешката еволюция, решават да не позволят да стигне до застои развитието на душата, а да осигурят това развитие да съдействува Духовната част на земята да стане евентуално свободна, като остави по-грубата част да отпадне като труп - защото хората биха могли да осуетят целия този процес. Тези, които желаят еволюцията да успее трябва да придобият разбиране за живота на духа чрез това, което днес наричаме Антропософия. Така че усвояването на Антропософията става дълг; познанието става нещо, което ние действително изживяваме, нещо, към което ние имаме отговорност. Когато вътрешно осъзнаем тази отговорност и вземем това решение, когато тайните на света пораждат в нас желанието да станем антропософи, тогава нашето изживяване е правилно. Но Антропософията не трябва да бъде само нещо, което задоволява нашето любопитство; тя по-скоро трябва да бъде нещо, без което ние не можем да живеем. Само тогава, когато такъв е случаят, нашето изживяване е правилно, само тогава ние действително живеем като градивни камъни в онова велико дело на градеж, което трябва да се извърши в човешките души и да може да обхваща цялото човечество. Антропософията е разбулване на истинските световни явления, които хората на бъдещето ще срещнат и тези явления ще застанат пред нашите собствени души, независимо дали ще сме все още във физическо тяло или в живота между смъртта и ново раждане. Наближаващата промяна ще въздействува върху нас без значение дали още живеем във физическо тяло или то е отхвърлено настрана. Хората обаче трябва да разберат земята през живот във физическо тяло, ако искаме те да имат въздействие след смъртта. Тези, които са усвоили известно разбиране за Христос, докато са живели във физическо тяло, когато дойде моментът за виждане на Христос, за тях няма значение дали те вече са минали през портата на смъртта. И ако тези, които сега отхвърлят всяко разбиране за Христа, са преминали през портите на смъртта, когато този момент дойде, те ще трябва да чакат тяхното следващо възплъщение, защото такова разбиране не може да се придобие между смърт и ново раждане. Веднъж обаче придобитата основата си остава и Христос може да бъде видян също и през периода между смърт и ново раждане. И така Антропософията е не само нещо, което учим за нашия физически живот, но тя е от съществено значение и когато сме захвърлили физическото си тяло при смъртта.

Това исках да споделя с вас днес, отговаряйки на много въпроси. Самопознанието е трудно, защото човек е такова сложно същество. Причината за тази сложност е, че той е свързан с всички по-висши светове и същества. Ние имаме в нас сенки-образи на великата вселена и всички

членове на нашето устройство - физическото, етерното, астралното тяло и Азът, са светове на Божествени същества. Нашето физическо тяло, етерното тяло, астралното тяло и Азът са светове за божествени същества. Нашето физическо, етерно и астрално тяло и нашият Аз образуват един свят; другият е по-висшият, небесният свят. Божествено-духовните същества, висшите светове са телесните членове във висши божествено-духовни светове.

Човекът е сложно същество, защото той е действително огледален образ на духовния свят. Разбирането на това ще го накара да осъзнае истинската своя стойност. Но от узнаването, че макар да сме отразени образи на духовния свят, много още ни липсва, за да бъдем такива, каквито трябва да сме - от това познание иде придобиваме както съзнание за нашата стойност на човешки същества, така и поведение на скромност и смирение пред Макрокосмоса и неговите богове.

Отговори на въпроси в края на лекцията

Въпрос: Какво значат думите на Св. Апостол Павел "да се говори разни езици" /Коринтиано 1:12/?

Отговор: При изключителни човешки същества може да се случи явлението те да говорят не само в будно състояние, но в техния говор да се излива и нещо, което иначе присъствува само в спящо съзнание. Това е явлението, за което говори Ап. Павел. Гъоте говори за това в същия смисъл. Той е написал и много интересни трактати за това явление.

Въпрос: Как човек ще разбира Христовите думи на утеха?

Отговор: Хората ще чувствуват тези думи на утеха, като че ли те възникват в собствените им сърца. Това може да се почувствува и като физическо чуване.

Въпрос: Какво е отношението на химическите сили и субстанции към духовния свят?

Отговор: В света има субстанции, които могат да се съединяват или отделят една от друга. Това, което наричаме химическа реакция, е отразено във физическия свят от Девакана - областта на хармониите на сферите. В съединението на два елемента съобразно с тяхното атомно тегло имаме отражение на два тона от хармонията за сферите. Химическият афинитет между две субстанции във физическия свят е както сянка от света на хармонията на сферите. Цифровите съотношения в химията са израз на цифровите съотношения в хармонията на сферите, които са станали неми и безмълвни, дължащо се на съгъстяването на материята. Ако човек би могъл да сведе материалната субстанция в етерен разтвор и да схване в атомните числа вътрешния заграждащ принцип, той би могъл

да чуе хармонията на сферите.

Имаме физически свят, астрален свят, Нисшия Девакан: и Висшия Девакан. Ако тялото се вкара надолу по-ниско даже от физическия свят, то влиза в субфизичния свят, в нисшия астрален свят, нисшия или злия Нисш Девакан. Злият астрален свят е владение на Луцифер, злият Висш Девакан е владение на Асурите.

Когато физическата реакция е пренесена под физическото поле - в злия Деваканичен свят, се образува магнетизъм. Когато светлината е натикана надолу в субматериалния, т.е. в положение по-ниско от материалния свят, тогава възниква електричеството. Ако това, което живее в хармонията на сферите, бъде вкарано още по-надолу - във владението на Азурас, една още по-ужасна сила се поражда, която не ще е възможно да остане скрита още дълго време. Да се надяваме, че когато тази сила дойде - сила далеч по-могъща от най-силните електрически изправания - можем само да се надяваме, че преди някой откривател да даде тази сила в ръцете на човешкия род, в хората няма да е останало нищо неморално.

Въпрос: Какво е електричеството?

Отговор: Електричеството е светлина в субматериално състояние. Там светлината е съгъстена до най-крайна степен. На светлината трябва да се припише и едно вътрешно качество; сама по себе си светлината се намира във всяка точка на пространството. Топлината може да се разпростира в трите измерения на пространството. При светлината може да се говори и за четвърто измерение тя може да се разширява четирикратно; тя има качеството на "вътрешност" като четвърто измерение.

Въпрос: Какво ще стане с трупът на земята?

Отговор: Като остатък от древната Лунна еволюция имаме нашата днешна луна, която сега обикаля около Земята. Подобно, ще има остатък от Земята, който ще обикаля около Юпитер. После тези остатъци постепенно ще се разтопят в световния етер. При Венера няма да има повече остатъци. Венера ще се появи в началото като чиста топлина, след това ще стане светлина и тогава ще премине в духовния свят. Остатъкът, останал от Земята, ще бъде като труп. Това е пътят на развитие, по който човекът не трябва да придружава земята защото той ще бъде подложен на ужасни изпитания. Но има много същества, които ще придружават този труп, тъй като по този начин самите те ще се развият към по-висш стадий.

Субфизичен свят:

Астрален свят . . . владението на Луцифер

Нисш Девакан . . . владението на Ариман

Висш Девакан . . . владението на Азурас

Жизнен Етер
Химичен Етер
Светлинен Етер
Суофизичен астрален свят
електричество
Суофизичен Нисл Девакан
магнетизъм
Суофизичен Висш Девакан
ужасни разрушителни сили

ДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ

ИНДИВИДУАЛНИ ДУХОВНИ СЪЩЕСТВА И НЕРАЗДЕЛНАТА ОСНОВА НА СВЕТА ЧАСТ I

Дорнах, 18. 11. 1917 г.

Вие ще си спомните изучаванията, при които се опитахме да установим едно съотношение към различните предпоставки и твърдения на съвременната психоанализа. Онова, което беше важно за мене в тези проучвания бе да се изясни понятието за "безсъзнателното", да се докаже, че начинът, по който понятието за "безсъзнателното" се обикновено използва в психоанализата е без никакво основание. Доколкото човек не е в състояние да отиде отвъд това понятие, което е едно чисто негативно понятие, не може да се каже нищо повече освен, че психоанализата работи с недостатъчни методи за познание върху едно специално важно решение днес. Поради това, че психоаналитиците се стремят да изследват душата и духа и, както сме наблюдавали, дори следват тази душа и дух в социалния живот, човек трябва да признае, че тук ние имаме едно отклонение което е много по-значително, отколкото онова, което официалната академична наука е в състояние да предложи в тази област. Поради това че аналитичната психология се опитва да се намеси в живота чрез педагогиката, терапията, а скоро навярно и чрез социални и политически средства, опасността, свързана с това трябва да се гледа с голяма загриженост. Така възниква въпросът какво е същественото, което съвременните изследователи не могат и не желаят да достигнат. Те признават, че съществува една душевна природа отвъд съзнанието; те търсят една душа отвъд съзнанието обаче не могат да се издигнат до познание на самия дух. Духът по никакъв начин не може да бъде схванат чрез едно понятие за безсъзнателното, защото един несъзнателен дух е като

човешко същество без глава. Аз съм ви обръщал вниманието, че има хора, които в известни хистерични състояния вървят из улиците и виждат в другите човешки същества само техните тела, но не и главите им. Ако човек не е в състояние да види главата на едно лице, това е определена болестна форма. Сред съвременните изследователи има такива, които вярват, че виждат целия дух. Обаче тъй като те представят духа като безсъзнателен, то те веднага показват, че самите те са жертва на илюзия, илюзията, че има един несъзнателен дух, дух без съзнание, ако бихме прекрачили прага на съзнанието, независимо дали по правилния начин, както винаги сме описвали това в нашето духовно-научно изследване или по един лош, ненормален начин, каквито са обикновено случаите, явяващи се при психоаналитиците. Когато човек прекрачи прага на съзнанието, винаги навлиза в една духовна област; независимо от това дали влиза в подсъзнателното или в свръхсъзнателното човек винаги влиза в една духовна област. Това е област обаче, в която духът е съзнателен по един даден начин, развива известна форма на съзнание. Където има дух, винаги има съзнание. Човек трябва само да търси условията, при които въпросното съзнание съществува. Възможно е чрез Духовната наука да се разбере какъв вид съзнание дадено духовно същество има.

Преди една седмица тук бе разказан случаят на една дама, която напуска някакъв прием и едва не я сгават някакви коне, а след това е била възпряна да не скочи в една река и е била обратно занесена в къщата, от която бе избягала. Там тя била с домакиня на къщата, защото по някакъв неясен подсъзнателен начин била влюбена в мъжа. В този случай не може да се каже, че духът, който не е принадлежал на съзнанието на тази дама, този дух, който я подтиквал и водел, е един несъзнателен дух или че това е било едно несъзнателно душевно качество. Всъщност това е нещо крайно съзнателно. Съзнанието на този демоничен дух, който отвежда жената обратно при нейния незаконен любовник, този демон е наистина с много по-остро съзнание, отколкото е жената в нейната обърканост, т.е. в нейното съзнание. Когато човешкото същество по някакъв начин прекрачи прага на своето съзнание, тези духове, които тогава стават деятелни и силни не са несъзнателни духове. Такива духове стават съзнателно деятелни и силни по свое собствено право. Изразът "несъзнателен дух", както го използват психоаналитиците, няма каквото и да е смисъл. Ако бих говорил само от моята собствена гледна точка, аз бих могъл да кажа, че цялата компания, седяща тук около мен е моето безсъзнателно, ако не бях запознат с него. Точно толкова малко можем да опишем като безсъзнателни духовните същества, които ни заобикалят и които сграбчват личността при специални условия, както е бил

случаят с жената, за която ви разказах. Те са подсъзнателни, те фактически не се схващат от съзнанието, което живее пряко вътре у нас, но самите те са напълно съзнателни.

Много важно е да се знае това - особено за целта на Духовната Наука в наше време - поради това, че знанието за един духовен свят, който лежи отвъд прага и знанието за наистина себесъзнателни индивидуалности не е само постижение на съвременната Духовна наука, а е фактически едно древно знание. По-раншни времена то е било познавано само чрез едно древно атавистично ясновидство. Днес човек го знае чрез други начини, постепенно научава да го знае. Знанието за действителни духове, намиращи се извън човешкото съзнание - духове, живеещи при различни от човешките същества условия, ала в непрекъснато отношение с човешките същества, духове, които могат да хванат мисленето на човешкото същество, чувствата и волята му - това знание винаги е било известно. Това знание винаги е било смятано за тайно богатство на специални братства, които си третирали това знание в техните кръгове като строго езотерично. Защо са го третирали така? Да дадем подробности на този въпрос би ни отвело твърде далеч. Обаче би трябвало да се каже, че отделни братства са били проникнати от убеждението, че болшинството човечество е било недостатъчно зряло за такова знание. Наистина такъв е бил случаят до голяма степен. Много други братства обаче, които се наричат левите братства се стремяха да запазят това знание, тъй като такова знание като притежание на малка група би дало на тази група власт над другите, които не притежават това знание. Винаги са се правели усилия, чиято цел е била да се спечели власт за една група над другите. Това можеше да се постигне, като се провъзгласи един вид знание за езотерично притежание, което пък се използва по такъв начин, че се овладява сила над нещо съвсем по-различно.

В нашето съвремие особено е необходимо да имаме яснота по тези въпроси. Както вие знаете - аз дадох подробности по това в последните лекции - от 1879 г. човечеството живее в много особено духовно положение. От 1879 г, изключително силни духове на тъмнината са били преместени от духовния свят в човешката област и онези хора, които все още се държат към Мистериите, свързани с този факт и ги поддържат неправилно вътре в малки групи могат да извършат голямо злотворство чрез тези тайни. Днес аз ще ви покажа точно как известни тайни, свързани със съвременното развитие, могат да бъдат използвани по злотворен начин. Вие би трябвало да бъдете внимателни, да размишлявате цялосно върху това, което аз казвам днес, което пък утре ще предам в по-историческо естество.

Вие всички знаете, че от дълго време вътре в нашия антропософски поток е обърнато внимание на факта, че това наше 20-то столетие е това столетие, което ще донесе в еволюцията на човечеството едно по-специално отношение към Христос. Това отношение към Христос ще се извърши в течение на 20-тия век и вече в първата негова половина ще започне явлението, за което пиша в моята първа Мистерийна Драма, чрез което явление за един голям брой хора Христос ще стане едно действително съществуващо в етерния свят същество.

Знаем, че ние всъщност живеем във века на материализма. Знаем също, че от средата, на 19-тото столетие този материализъм е достигнал своята върхна точка. Всъщност обаче полярностите трябва да се приближат. Точно тази върхна точка на материализма вътре в човешката еволюция е, която трябва да се приближи до засилването на човешката еволюция, което води до действителното виждане на Христос в етера. Много лесно може да се осъзнае, че точно обявяването на тайната за виждането на Христос, за това ново отношение към човечеството, в което Христос ще влезе, ще събуди зла воля и противодействие в някои човешки същества. Те ще са членове на някои братства, които желаят да експлоатират събитието на 20-ия век, това събитие на появяването на етерния Христос; които ще желаят да го използват за собствени цели, а не то да стане достояние на цялото човечество. Има братства, а братствата винаги влияят върху общественото мнение, които разпространяват това или онова, чрез такива средства, които ще бъдат най-малко забелязани от хората. Има някои окултни братства, които разпространяват, че века на материализма, е почти свършен, че в известен смисъл той вече е едно минало. Тези бедни, за съжаление "умни хора".- в кавички разбира се - разпространяват това в множество събрания, книги и общества, че материализмът се бил изчерпал, че почти вече е възможно да се долови духа, ала те не могат да предложат на хората нищо повече извън само *думата* дух и отделни фрази. Тези хора повече или по-малко са в услуга на онези, чийто интерес е в това да казват неистината именно, че материализмът е бил "се провалил", чрез лошо управление така да се каже. Това не е вярно, напротив материалистичното мислене е в процес на растеж. То най-много ще се разпространява, когато хората се самозалгват, че вече не са материалисти. Материалистичният начин на мислене е в процес на увеличаване и ще продължава да се увеличава през още четири или пет века.

Необходимо е, както често съм подчертавал тук, да се схване този факт с много ясно съзнание, да се знае, че това е така. Човечеството ще дойде до истинско излекуване само когато човек така напълно работи в живо-

та на духа, че му е абсолютно ясно какво петата Следатланска епоха има за цел да изтръгне напълно материализма от общата еволюция на човечеството. Всяко по-духовно същество трябва да противостои на материализма. В предишни лекции съм говорил за това какво хората от петата Следатланска епоха трябва да се научат да посрещат - това ще рече да срещат напълно съзнателно и да се борят срещу злото, надигащо се в еволюцията на човечеството. Така както в Четвъртата Следатланска културна епоха задачата бе в борбата с раждане и смърт, така ние сега сме пред огромна борба със злото. Онова, което е важно сега следователно е да се схване духовното учение с пълно съзнание, а не да се хвърля пясък в очите на съвременниците и да се карат да мислят, че дяволът на материализма не съществува. Материализмът ще продължава все още за известно време. Онези, които боравят с тези неща не по правилния начин знаят за събитието на новото появяването на Христос така добре, както и аз, обаче боравят с това събитие по различен начин.

За да може човек да разбере това, трябва да държи очите си отворени за следното. Сега когато човечеството е станало това, което е в следатлантско време, фразата, която много хора си повтарят, за да запазят удобно си спокойствие е напълно неправилна: "Докато живеем тук между раждане и смърт, касае се да се отдаваме на живота. Ако по-късно, когато преминем през смъртта, наистина влезем в един духовен свят, то той с течение на времето ще ни се разкрие, а за това ние можем да почакаме. Тук ще се радваме на живота си, така като че ли има само един материален свят; а ако човек след смъртта си наистина влезе в един духовен свят, то този свят тогава ще ни се разкрие, ако наистина съществува. Това отношение е толкова умно, колкото това, което някои имат, като казват: "Колкото е вярно, че има Бог на небето, аз съм атеист!" Това е еднакво малко интелигентно, ала е отношението на мнозина, които казват: "След смъртта ще разберем как стоят нещата, междуременно никак не е необходимо да се занимаваме с Духовна Наука.

Такова едно отношение винаги е било съмнително, а в следатлантския период, в които ние живеем, е зловещо, защото то е натрапено на човешките същества от силите на злото. Когато човек при сегашните състояния на еволюцията премине през портите на смъртта, той взима със себе си онези условия на съзнание, които сам е създал за себе си между раждане и смърт. Човекът, който при съвременните обстоятелства се е занимавал изключително с материалистични идеи, понятия и сетивни впечатления от материалния, от сетивния свят, обрича себе си след смъртта да живее в една заобикаляща го среда в която само понятията опеределени през телесния му живот имат значение. Човешкото същество,

което е поело духовни идеи влиза законно в духовния свят, а този, който е отхвърлял духовните идеи е принуден, да остане в известен смисъл вътре в земните условия, докато той - и това може да продължи дълго време - се научи да поема достатъчно духовни понятия, за да може да бъде отнесен от тях в духовния свят. Това дали поемаме духовни понятия или ги отхвърляме следователно определя заобикалящата ни среда от другата страна на прага. Много от онези души - и това трябва да се каже със състрадание - които са отхвърлили или им е било попречено да поемат духовни понятия тук през живота все още се скитат около земята и макар и мъртви остават свързани към земната сфера. Душата на човешкото същество обаче, когато вече не е отделена от своята заобикаляща среда чрез физическо тяло - което тогава вече може да предотвратява човешката душа да действа разрушително - става източник на неспокойствие в земната сфера.

Нека да проучим онова, което аз бих искал да охарактеризирам по нормално обстоятелство, при което души при съвременните обстоятелства преминават в духовния свят след смърт, души, които не са желали нищо да знаят за духовните понятия и опитности. Те стават източници на размирици, защото биват задържани вътре в земната сфера. Само души, които тук на земята вече са били напълно проникнати от известно отношение към духовния свят, минават през портата на смъртта по такъв начин, че да могат да бъдат приети по правилен начин в духовния свят. Те по такъв начин излизат от земната сфера, че могат да изпредят нишки към онези, оставащи зад тях, нишки, които непрекъснато биват предени. Това трябва да ни стане ясно: Духовните нишки между душите на мъртвите и онези от нас, които сме свързани с тях, не се прекъсват чрез смъртта; те остават дори по-близо до нас след смърт, отколкото са били тук на земята. Онова, което казвам, трябва да бъде прието като сериозна значителна истина.

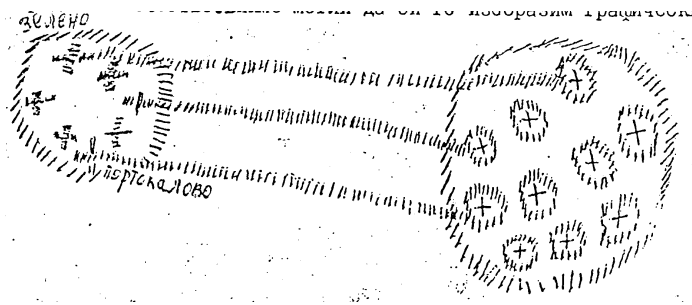
Аз не съм единственият, който знае това, други също съзнават, че понастоящем това е така. Има мнозина обаче, които експлоатират тази истина по един ужасен начин. Има заблудени материалисти днес, които вярват, че материалният е единственият, ала има също посветени, които са материалисти и които разпространяват материалистично учение чрез братства. Не трябва да сгрешите като вярваме, че тези посветени имат глупавото мнение, че не съществува дух, или че човешкото същество не притежава душа, която може да живее независима от тялото. Може да бъдете сигурни, че един, който е бил наистина посветен в духовния свят, никога не ще се подаде на глупостта да вярва само в материя. Има мнозина обаче, които са заинтересовани, в разпространяването на мате-

риализма и които правят всевъзможни подреждания, щото голяма част от човешките същества да вярват само в материализма и да са напълно под негово влияние. Има братства, оглавявани от посветени, които имат точно този интерес да култивират и разпространяват материализма. И много добре се услужва на тези материалисти, когато се говори непрекъснато, че материализмът е вече победен, защото е възможно да се работи за някакви цели чрез използване на думи с противоположни значения. Как това нещо се провежда е крайно сложно.

Какво всъщност желаят такива, посветени, тези посветени, които твърде, добре знаят, че човешката душа е чисто духовно същество, едно духовно същество напълно независимо от телесността? Какво желаят тези посветени, които, въпреки че знаят това, подтикват и култивират материалистичното мислене на човешките същества? Тези посветени желаят щото да има колкото се може повече души, които тук между раждане и смърт да поемат само материалистични понятия. Чрез това тези души биват подготвяни да остават в земната сфера. До известна степен те биват завързани към земната сфера. Представете си, че се установяват същества на които това е съвсем ясно, които са напълно запознати с тези обстоятелства. Тези братства подготвят някои човешки души така, че те да остават в областта на материалното. Ако тези братства след това наредят - което е твърде възможно чрез тяхната зла сила - тези души след смъртта да влязат в областта на силовата сфера са на тяхното братство, то тогава това братство спечелва огромна сила. Тези материалисти, следователно, не са материалисти, защото не вярват в духа - тези посветени материалисти не са така глупави; те твърди добре знаят положението на духа. Те принуждават души да остават в материята дори след смъртта, обаче за да използват такива души за собствените си цели. Тези братства произвеждат една клиентела от души, които остават в областта на земята. Тези души на мъртвите имат вътре у себе си енергии, които могат да бъдат направлявани по различни начини, чрез които могат да се постигат различни неща и чрез които човек може да придобие специална, манипулационна сила върху онези, които не са посветени в тези неща.

Така някои братства подреждат нещата. По тези въпроси човек може да се ориентира ясно само ако не позволява да бъде заблуден от тъмнина и мъгла, не позволява да бъде заблуден от вярата, че такива братства или не съществуват или че тяхната дейност е безвредна. В никакъв случай те не са безвредни, те са фактически крайно вредни. Те казват, че човешките същества би трябвало все повече и повече и по-дълбоко да навлизат в материализъм, че те би трябвало да вярват, според мисленето

на такива посветени, че духовни сили наистина съществуват, но че тези духовни сили не са нищо друго освен известни енергии на природата. Аз бих искал да ви охарактеризирам идеала, който имат подобни братства. Човек трябва да положи известни усилия, за да разбере това положение. Представете си следователно един безвреден свят на хора, които малко нещо са отклонени от правилния път чрез преобладаващите днес материалистични понятия, които малко нещо са се отклонили от старите установени религиозни идеи. Представете си едно такова безвредно човечество. Бихме могли да си го изобразим графическия.

Ние тук си представяме областта на такова едно безвредно човечество /по-големия кръг/. Както вече казах, на това човечество не му е съвсем ясно духовния свят; отклонени от своя път чрез материализма, хората не са сигурни как трябва да се отнасят към духовния свят. Те особено не са наясно как би трябвало да действуват по отношение на онези, които са минали през портата на смъртта. Нека да предположим сега, че областта на такова едно братство е тук /малкия кръг, зеленото/. Това братство разпространява учението на материализма; то се грижи щото хората да мислят чисто материалистични мисли. По този начин това братство създава души, които остават в земната сфера след смъртта си. Те ще станат една духовна клиентела за ложата /виж рисунката, оранжевото/. Това означава, че са създадени мъртви хора, които не могат да напуснат земната сфера, но ще остават на земята. Ако са направили правилните приготовления, те ще могат да бъдат задържани в ложите. По този начин следователно се създават ложи, които съдържат както живи, така и мъртви, ала мъртви, които са свързани със земни енергии.

И нещата биват така направлявани, че тези хора имат заседания по същия начин, както бе случаят със сеансите, които ставаха през втората половина на 19-тото столетие, за които вече често говорих. И тогава може да се случи - и аз ви моля това добре да запомните - че онова, което става в тези сеанси, се направлява от ложата с помощта на въпросните

мъртви. Истинската цел на майсторите на тези ложи обаче е, щото човешките същества да не знаят, че имат работа с мъртвите, а че имат работа с по-висшите сили на природата. Хората по този начин вярват, че това са по-висши сили на природата, че психизмът и други подобни са само по-висши сили на природата. Истинското понятие за душа ще им бъде отнето и ще се каже, че така както има електричество, както има магнетизъм, така също има и по-висши сили. Фактът, че тези сили се извличат от души го крият от онези, които направляват ложата. Чрез това обаче тези безвредни души постепенно стават напълно зависими, зависими в душите си от ложата, без да осъзнават какво ги подчинява, без да осъзнават източника на онова, което ги направлява.

Няма друго лекарство срещу това положение освен знанието за него. Когато човек знае за това, той вече е защитен. Когато човек го знае дотам, че знанието става една вътрешна сигурност, истинско убеждение, тогава човек бива защитен. Човек обаче не трябва да бъде мързелив в усилието си да спечели знание за тези неща. Трябва да се каже, че никога не е твърде късно. Аз често съм ви обръщал внимание за следното: тези неща могат да се изяснят само постепенно и аз само постепенно мога да задвижа елементите, които ще ви донесат пълно изясняване. Много често съм ви казвал, че в течение на втората половина на 19-тото столетие множество братства на Запада въведоха експериментално спиритизма, за да убедят себе си чрез този опит, че те са постигнали пред човечеството онова, което са възнамерявали. Това беше един опит, за да се види къде те стоят по отношение на човечеството. В тези сеанси те очакваха хората да кажат, че има по-висши сили на природата. Обаче тези леви братства бяха разочаровани, че хората не казаха това, а казаха, че в сеансите се явяват духовете на мъртвите. Това беше горчиво разочарование за тези посветени. Това бе точно, каквото те не очакваха, защото точно това вярване в мъртвите бе, което тези посветени желаеха да отнемат на човека. Не дейтелността на мъртвите, не дейтелността на силите на мъртвите, а тази мисъл, че силите, извлечени от мъртвите, тази правилна значителна мисъл тя само трябваше да бъде отнета на човека. Братствата виждат, че това е един по-висш материализъм, че е материализъм, който не само отрича духа, но желае да принуди духа да влезе в материя. Те виждат, че материализма има форми, в които той вече може да бъде отречен. Може да се каже, че материализмът бил вече изчезнал - ние вече говориме за дух, но всички те говорят за дух по един неясен начин. Много е лесно да бъдеш материалист, когато цялата природа е превърната в дух по такъв начин, че изкача психизма. Онова, което е важно, е човек да е в състояние, да може да надзърне в конкретния

духовен свят, в конкретната духовност.

Тук вие имате началото на онова, което все повече и повече ще се усилва през следващите пет века. Тези зли братства сега се самоограничават, ала те неминуемо ще продължат своята дейност, ако не бъде тя предотвратена, а тя може да бъде предотвратена само ако хората надделеят мързела си и се обърнат към духовно-научния мироглед за света.

Чрез тези сеанси следователно тези братства, така да се каже, се издадоха. Вместо да се прикрият те се разкриха сами чрез тези сеанси. Това показва, че техният план не е бил напълно успешен. По тази причина в същите тези братства изникна импулса да се опитат да дискредитират спиритизма за известно време през 1890-тия години. Накратко казано, може да видите колко дълбоко остри въздействия могат да бъдат постигнати по този начин с методите на духовния свят. Това за което говорим тук е едно увеличаване на власт, експлоатиране на някои еволюционни условия, които ще възникнат в течение на човешката еволюция.

Този растящ материализъм на човешки души, това затваряне на човешки души в земната сфера - ложите са също в земната сфера - срещу това ще трябва да се противодействува. Ако душите следователно се навъртват около ложите и за да бъдат в помощ там, те трябва да бъдат привързана към земята. Това усилие, този импулс да се работи в земната сфера чрез душите се противодействува чрез значителния импулс на Мистерията на Голгота. Този импулс на Мистерията на Голгота е също така лечението за света против материализирането на душата. Пътят, извървян от Самия Христос е напълно извън волята и намеренията на човешките същества. Никакво човешко същество следователно, независимо колко много знания притежава - също никакъв посветен няма влияние върху онова, което Христос върши, което ще доведе в течение на 20-то столетие до появяването за което вече казах и за което ще намерите указания в Мистерийните драми. Това напълно зависи от Самия Христос. Христос ще съществува в земната сфера като етерно същество. От човешкото същество зависи как човек ще установи отношение с Него. За появяването на Самия Христос следователно никой, никакъв посветен, макар и много силен, няма влияние. То ще стане. Аз ви моля здраво се дръжете за това. Подготовки обаче могат да бъдат направени за приемането на това Христово събитие по един или друг начин, за да даде то резултата.

Тези братства, за които току-що ви говорих, които желаят да привържат човешките души към материалната сфера, се стремят Христос да премине незабелязано през 20-тото столетие. Неговото идване като етерна индивидуалност да не се забележи от човешките същества. Това усилие се

развива под влиянието на една твърде определена идея, под един определен импулс на воля. Тези братства желаят да завладеят сферата на влияние, която ще дойде чрез Христос в 20-тото столетие и ще продължи по-нататък да я завладеят за едно друго същество, за което по-късно ще говорим с повече подробности. Има братства на Запада, които се опитват да се борят против Христовия импулс. Те желаят да поставят друга индивидуалност, която все още не се е появявала в плът, а само като една етерна индивидуалност която е със силна Ариманова природа, на мястото на Христос.

Всички тези мерки, за които говорих относно мъртвите и т.н. служат в края на краищата на целта да се отдалечат човешките същества от Христос, Който премина през Мистерията на Голгота и да се осигури властта върху земята за друга индивидуалност. Това е истинска борба, а не нещо, което аз зная като абстрактни понятия или нещо подобно, а една истинска борба. Това е истинска борба, която се отнася до поставянето на друго същество на мястото на Христовото същество в течение на човешката еволюция за останалия период на Петата Следатлантска епоха, както и за Шестата и Седмата. Задачата на едно здраво, честно духовно развитие е да се унищожат такива усилия, които в истинския смисъл на думата са анти-Христови, да се премахнат, да се унищожат. Това може обаче да се постигне само чрез ясно виждане. Това друго същество, което братството желае да турне като управител те ще го наричат "Христос"; те фактически ще го провъзгласят за "Христос". Онова, което ще е важно, ще бъде да се различава между истинския Христос, Който, когато ще се появи не ще бъде индивидуалност, въплътена в плът и съществото, което ще бъде провъзгласено за истинския Христос, което никога още не се е въплъщавало през земната еволюция. Това друго същество е същество, което е достигнало само до етерно въплъщение и той ще бъде поставен от братството на мястото на Христос, Който би трябвало да мине незабелязан.

Тук говорихме за онази част от битката, която се отнася до фалшифицирането на Христос през 20-тото столетие. Онзи, който наблюдава живота само повърхностно, преди всичко чрез външни разговори за Христос и за въпроса за Исус и пр., не поглежда в дълбините. Това е мъглата, парите, чрез които хората биват залъгвани, отклонявани от дълбоките неща, от главното. Когато теолозите разискват за Христос, в такива разисквания винаги има някакво духовно влияние от някъде. Тези хора много често насърчават твърде по-различни цели и задачи от онези, в които те фактически съзнателно вярват. Тук се крие и опасността от понятието за безсъзнателното, чрез което хората са натиквани в

объркване, дори за такива важни неща. Тези зли братства преследват своите цели много съзнателно, ала онова, което братствата преследват съзнателно естествено става несъзнателно за всички онези, които провеждат всевъзможни повърхностни разисквания и планове. Не се достига до същината на въпроса обаче, когато се говори за безсъзнателното, защото така нареченото безсъзнателно е просто от другата страна на прага на ежедневно съзнание. Това е точно сферата, в която знаещият може да разгърне своите планове. Виждате, че това е същественото от едната страна на положението, именно, че наистина известно число братства застават в опозиция, братства, които желаят да подменят дейността на Христос с дейността на друга индивидуалност. Тези братства подреждат нещата така, че да могат да постигнат тяхната цел.

Противоположно на това има братства на Изтока, особено индийски братства, които също така желаят твърде много и значително да се намесят в еволюцията на човечеството. Тези обаче братства преследват друга цел. Те никога не са развили този вид езотеризъм, чрез който биха могли да улавят мъртвите и ги довеждат в областта на .../липсва малко текст/..... към такива неща. От друга страна, те също не желаят Мистерията на Голгота с нейния импулс да навлезе в еволюцията на човечеството. Те също не желаят това. Но те не го желаят не защото мъртвите са на тяхно разположение, както казах, че е случаят с братствата на Запада. Те желаят да се борят срещу Христос, Който ще навлезе в човешката еволюция като една етерна индивидуалност в течение на 20-то столетие, не като Го заменят с друга индивидуалност; за тази цел те биха имали нужда от мъртвите, а те не притежават такива. Вместо това те желаят да отклонят интереса на хората от Христос. Те не желаят да разрешат на Християнството да стане силно, тези братства на Изтока, особено индийските братства. Те не желаят интересът към истинския Христос, Който е преминал през Мистерията на Голгота да процъфтява, интересът в Христос, Който е имал само едно единствено въплъщение в течение на 3 години тук на земята и Който не може да се яви отново на земята във физическо въплъщение. Те не желаят да използват мъртвите в своите ложи, но нещо друго извън онова, което някога са били само прости живи човешки същества. В тези индийски, източни ложи друг вид същество се използва на мястото на мъртвите, използвани от западните ложи.

Когато едно човешко същество умре, то изоставя своето етерно тяло, то се отделя от него скоро след смъртта му. При нормални условия това етерно тяло се асимилира от космоса. Това абсорбиране е малко нещо сложно, както съм ви показал това по много различни начини. Преди

Мистерията на Голгота обаче, а дори и след Голгота, специално в Източните области, нещо твърде различно беше възможно. Когато едно човешко същество след смърт предавала своето етерно тяло, известни същества са способни да се поселят в това етерно тяло: тогава те стават етерни същества в тези етерни тела, които са били изоставени от човешки същества. Следователно в Източните области и сега се случва, че не мъртви хора, но всевъзможни демонични духове биват насилени да се поселят в етерни тела, изоставени от човешки същества. Такива демонични духове, които населяват етерни тела, изоставени от човешки същества .../липсва малко текст/... в материя; Източните ложи от левия път имат демонични духове, духове, които не принадлежат на земната еволюция, но които пролазват в земната еволюция, като заемат етерни тела, освободени от човешки същества.

Външно това явление се трансформира чрез благоговение. Вие знаете, че някои братства притежават изкуството да създават илюзии. И тъй като хората не знаят колко разпространена е вече илюзията всъщност, те лесно могат да бъдат измамани чрез изкуствено създадени илюзии. Това се извършва по следния начин: Онова което някой човек желае да постигне бива облечено във формата на благоговение. Представете си, че имам група хора, роднинско племе, че аз съм подредил предварително като "зъл" брат възможността, щото етерното тяло на един праотец да бъде заето от едно демонично същество. И аз казвам, на тази роднинска група, че те трябва да благоговееят пред този праотец. Праотецът е просто онзи, който е изоставил своето етерно тяло, което пък било заето от демони чрез машинации на ложата. Това е начинът, по който възниква благоговението пред праотците. Тези праотци, които се обожествяват обаче са просто демонични същества вътре в етерното тяло на съответния праотец.

Може да се отклони световният миоглед на Източните народи от Мистерията на Голгота, като се работи по този начин, както се прави това в Източните ложи. Тяхната цел чрез това ще бъде постигната, щото Христос като индивидуалност, като ще премине над земята да остане незабелязан от Източните народи, а може би и от много хора навсякъде. Те следователно не желаят да турнат един фалшив Христос на негово място, а само да направят щото появяването на Христос Исус да остане незабелязано.

До известна степен една двойствена борба се води днес срещу .../липсва малко текст/... столетие. Човечеството фактически е вмъкнато което виждаме да се случва в индивидуални случаи по същина е само едно последствие на онова, което става в големите импулси на човешка-

та еволюция. По тази причина е много тъжно, че хората ще бъдат непрекъснато заблуждавани, когато безсъзнателното, така нареченото безсъзнателно, работи вътре у тях - бидейки това някоя отминаваща любов или нещо подобно - когато всъщност импулси от крайно съзнателна духовност минават от всякъде през човечеството, но те остават сравнително несъзнателни, ако човек не се загрижи сам за тях в собственото си съзнание.

Към тези неща трябва да се прибавят още много други. Човешки същества, които честно са загрижени за еволюцията на човечеството винаги са имали предвид такива неща, каквито тук характеризираме и са предприемали онова, което е било правилно от тяхна гледна точка. Повече от това човешкото същество не може или не е разрешено да направи. Едно добре запазено място за духовен живот, едно изключително добре запазено място, запазено срещу всички възможни илюзии, бе Ирландия, Ирландския о-в през първите Християнски векове. Той наистина бе запазен от всички възможни илюзии, повече отколкото, коя и да е област на земята. Това е също и причината, че толкова много разпространители на Християнството произлязоха от Ирландия. Тези разпространители на Християнството обаче трябваше да работят сред едно наивно човечество, защото Европейското човечество, сред което те работеха, беше през онези дни наивно. Те трябваше да приемат това човечество с неговата наивност и да имат това предвид, ала що се отнасяше до тях, те трябваше да знаят и да разбират великите импулси на човечеството. През четвъртото и петото столетие особено Ирландски посветени работеха в Централна Европа. Те започнаха там, а тяхната дейност се състоеше в подготвяне на онова, което трябваше да стане в бъдеще. До известна степен те са били под влиянието на посветителното знание, което разкривало, че в 15-ия век /1413 г., както знаете/ ще започне Петата Следатлантска епоха. Те бяха под това влияние. Те също знаеха, че трябва да подготвят една напълно нова епоха, че това наивно човечество трябва да бъде запазено за този нов период. Какво бе, което се извърши по онова време, за да се запази това наивно човечество, да се издигне една ограда около него, така да се каже, за да се предпази да влязат известни злотворни влияния? Какво беше направено?

Еволюцията беше направлявана първо от добре инструктирани и от честни групи по такъв начин, че постепенно всички океански пътувания бяха преустановени, пътувания, които в миналите времена са били правени от Северните страни към Америка. Така бе подредено, че докато в минали времена лодки преминаваха от Норвегия към Америка с известни цели /ще кажа повече за това друг път/, това знание за Америка бе

напълно забравено от европейското население, така че връзката с Америка беше постепенно напълно прекъсната. В 15-тото столетие нищо не се знаеше за Америка от Европейското човечество. Развитието на това се направляваше специално от Рим, така че за определени причини връзката с Америка бе постепенно загубена, защото Европейското човечество трябваше да бъде запазено от американските влияния. Особено включени в този процес на запазване на Европейското човечество от американски влияния бяха точно тези монаси от Ирландия, които като Ирландски посветена бяха разпространили Християнството по Европейския континент.

В древни времена съвсем определени влияния идваха от Америка, през времето, когато започна Петата Следатлантска епоха обаче така се подредиха нещата, че Европейското човечество да не бъде повлиявано от Америка, не знаеше нищо за нея, живееше във вярата, че Америка не съществува. Само след като започна Петия Следатлантски период Америка беше отново открита, нещо което е известен факт. Една от истините, се което навярно сте запознати, е, че онова, което се учи в училищата като история е много пъти една "удобна басня". Това, че Америка била открита за първи път през 1492 г. е една такава удобна басня. Тя бе само преоткрита. Просто за един период връзките бяха хитро скривани, това е което бе станало. Също така е важно обаче да се знае какво е било обстоятелството, да се знае истинската история. Истинската история е, че Европа е била обградена за известно време и е била внимателно запазена някои влияния които не трябвало да идват в Европа.

Такива неща ни показват, колко значително е да не се приема така нареченото безсъзнателно като безсъзнателно, а по-скоро като нещо, което е крайно съзнателно и става отвъд прага на ежедневно човешко съзнание. Наистина важно е за една по-голяма част от човечеството да научи известни тайни. Аз следователно съм направил толкова, колкото е възможно да се направи по този въпрос в публични лекции в Цюрих. В Цюрих, както ви е известна, аз съм отивал дотам, че да обясня на хората размера, до който историческия живот не се схваща от човешките същества с обикновеното съзнание, а е всъщност сънувано, как съдържанието на историята е всъщност сънувано от човешките същества. Само когато хората осъзнаят това, тези понятия ще станат здравословни.

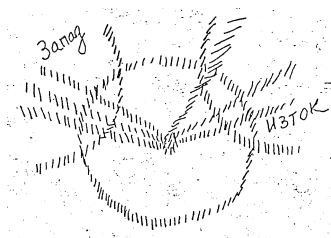
Това са неща, чрез които човек постепенно събужда съзнанието си. Явленията, фактите ще се изпълнят, ще ни покажат истината за тези неща. Човек трябва само да внимава да не ги пренебрегне. Човешките същества минават сляпо и спящо, през фактите; те също минават сляпо и спящо през такива трагични катастрофи като настоящата. Това са неща, ко

ито аз бих желал да се отпечатат в сърцата ви днес по-исторически. Утре ще говоря за тези неща по-определено.

Към тези неща бих искал да прибавя още една картина. Първо, вие вече видяхте от казаното, каква огромна разлика има между Изтока и Запада в еволюцията на човечеството. Второ, моля ви да размислите за следното. Виждате, психоаналистите говорят за подсъзнателното, за подсъзнателния живот на душата и прочее. Не е толкова важно да се говори за такова едно неопределено понятие за тези неща, но е необходимо да се схване какво наистина има отвъд прага на съзнанието. Какво има там? Много наистина се намира там долу под прага на съзнанието. За самото себе си обаче онова, което лежи долу там е крайно съзнателно. Човек трябва да разбере какъв вид съзнателна духовност съществува отвъд прага на съзнанието. Трябва да се говори за съзнателна духовност отвъд прага на съзнанието, а не за несъзнателна духовност. Трябва да ни стане ясно, че човек има много в своето обикновено съзнание, за което той не знае нищо. Човешкото същество би изпаднало в ужасно положение, ако човек трябваше да знае всичко, което става вътре в него, в неговото обикновено съзнание. Само размислете как човек би могъл да продължи да яде и да пие, ако той трябваше да се запознае точно с всичките физиологични в биологични процеси, които стават от поемането на храната нататък. Всичко това става във безсъзнателното. Има духовни енергии, които работят навсякъде, дори в чисто физиологичното. Човек обаче не може да почака да не яде и да не пие, докато не научи какво всъщност става вътре у него. Толкова много неща стават вътре у човека! За човека голяма част, далеч по-голямата част, на неговото същество е несъзнателно, или да го кажем по-добре подсъзнателно.

Странното нещо е, че това подсъзнателно, което ние носим вътре у себе си е обхванато от друго същество при всички обстоятелства. Това означава, че ние не сме само едно сливане на тяло, душа и дух, носещо вътре в нас през света нашата душа, която е независима от нашето тяло, малко преди раждането друго същество заема подсъзнателните части на човешкото същество. Това същество е там, това подсъзнателно същество, което придружава човека по целия му път между раждане и смърт. Малко преди раждането то влиза в човека и го придружава. Може това същество да се охарактеризира като такова, което прониква човека в онези части, които не влизат в неговото обикновено съзнание: това е едно много интелигентно същество и притежава воля, която е сродна, със силите на природата. В своята воля то е много по-близо свързано с енергиите на природата, отколкото е човекът. Трябва обаче да подчертая особеността, че това същество би страдало изключително много, ако

при съвременните условия то би преживяло смърт заедно с човека. При настоящите условия това същество не може да преживее смърт с човека. То следователно изчезва малко преди смъртта, винаги трябва да спаси себе си. То винаги има подтика да нареди живота на човешкото същество по такъв начин, че то да може да надделее смъртта. Ще бѣди ужасно за еволюцията на човешкото същество обаче, ако това същество, което има притежание на човека по такъв начин, би било в състояние да победи смъртта, ако то би могло да умре с човека и по този начин да влезе в духовните светове, в които човек влиза след смърт. То винаги трябва да се сбогува с човека, преди той да влезе в духовния свят след смъртта си. В някои случаи това е много трудно за това същество и произлизат всевъзможни усложнения. Ето какво е положението: това същество, което държи властта напълно в подсъзнателното, е крайно зависимо от земята като цялостен организъм. Земята не е никак съществото, описано от геолозите, минералозите и палеонтолозите; Нашата земя е едно напълно живо същество. Човекът вижда само неговия скелет, защото геологът, минералогът и палеонтологът описват само неговата минерална природа, а това е земният скелет. Ако знаете само това, това би било да знаете толкова, че ако влезете в тази стая и чрез някои специални подреждания на вашата способност за зрение, не бихте могли да видите нищо от тази прекрасна компания, а само кости, само скелетните система. Представете си че някои влиза през вратата и на тези столове седят само скелети /това не значи, че вие ще имате само кокали, това не очаквам от вас - но ще предположим, че човекът има способността да вижда само кости той ще е снабден с някакъв вид рентгенов апарат/. Това е точно онова, което геолозите виждат от земята. Те виждат само скелета. Тази земя обаче не се състои само от скелет, а е жив организъм и тази земя изпраща от своя център към всяка точка на повърхността си, към всяка територия специални енергии. Представете си повърхността на земята /вж рисунката/:

Тук е Източната част, там Западната. Енергиите, които се предават от земята е нещо, което принадлежи на жизнения организъм на земята. В зависимост от това, дали едно човешко същество живее на това или оно

ва място на земята, неговата душа, тази безсмъртна душа, не влиза пряко в контакт с тези енергии, а само косвено - безсмъртната душа на човека е относително независима от земните условия. Душата е само изкуствено зависима от земните условия, както показахме днес. Чрез заобиколния път през това друго същество обаче, това същество, което завзема човека преди раждане и трябва да го остави преди смърт, тези различни енергии работят особено силно. Тези енергии действуват в равновесните типове и географските разграничения специално влияят в човешките същества.

Това е много многозначително. И утре ще видим по какъв начин този двойник се влияе от различните точки на земята и какви са произтичащите последици. Вече споменах, че е необходимо вие да обхванете това, което казах днес с онова, което ще дойде утре, защото едното не би могло да бъде разбрано без другото. Сега ще трябва да се опитаме да поемем такива понятия, които стават дори по-сериозни, когато биват отнесени до цялата реалност, към онази реалност, в която живее човешката душа с цялото си същество. Тази реалност се преобразява по различни начини, ала как се преобразява до висока степен зависи от човека. Две значителни преобразования, които са възможни, се изясняват, когато човек осъзнае как човешките души, в зависимост от това, дали поемат материалистични или духовни понятия между раждане и смърт, затварят себе си на земята или влизат в правилните сфери. По тези въпроси увеличаваща се яснота трябва да преобладава в нашите понятия. Тогава ние все повече ще откриваме правилното отношение към целия свят. Това не ще се получи в едно абстрактно духовно движение, всъщност трябва да лежи вътре у нас, в едно конкретно разбрано духовно движение, което държи сметка за духовния живот на голямо число индивидуалности. Наистина задоволително, че такива разисквания - разисквания, които са особено значителни за онези сред нас, които вече не принадлежат на физическото поле, а са преминали през портата на смъртта, като са останали наши верни членове - че такива разисквания като тези стават тук една реалност и че те ни довеждат все по-близо до нашите заминали си приятели.

ЕДИНАДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ **ИНДИВИДУАЛНИ ДУХОВНИ СЪЩЕСТВА И НЕРАЗДЕЛНАТА** **ОСНОВА НА СВЕТА Част. II**

Дорнах, 19. 11. 1917 г.

Ние сега култивираме учение, което аз съм свързал с една жажда за знание, която се влива в човека, обаче все още няма достатъчни методи

в постигането на това знание. Това ни води до далечни исторически перспективи във връзка, с което аз ви моля да размислите върху следващото. При тези неща ние боравим с доклади за действителни събития, а не с някаква теория или система идеи, а с доклади за факти. И точно това трябва непрекъснато да имаме на ум, тъй като в противен случай би било твърде трудно да достигнем разбиране за тези неща. Не се касае до това, че аз развивам исторически закони или идеи, но до това, че представям факти, които се отнасят до намеренията и целите на някои личности, обвързани в братства. Те също са свързани и с други същества, които въздействуват на такива братства, които пък братства търсят тяхното въздействие. Тези същества не са човешки същества, въплътени в плът, а са същества, които се въплътяват в духовния свят. Необходимо е това да не забравяме, особено относно такава информация, каквато ви дадох вчера, тъй като при тези братства ние боравим до известна степен с различни групи. Това вие можахте да видите вече в миналогодишните разисквания. По това време аз ви обърнах внимание на факта, че вътре в тези братства ние имаме работа с една група, която настоява за абсолютна секретност относно някои по-висши истини. Срещу това с различни отсеньци има членове на други братства, които твърдят, че особено след средата на XIX столетие някои истини трябва да се разкрият на човечеството, внимателно и подходящо, като се започне с онези истини, чието разкриване е най-необходимо. В допълнение на тези главни фракции има други групи с различни нюанси. От това може да видите, че това, което се възнамерява, което се планира от такива братства за импулс в еволюцията на човечеството, често подлежи на компромис. Тези братства, които бяха запознати с духовните импулси, работещи в човешката еволюция, видяха приближаването на едно значително събитие в началото на 1840-тых години, т.е. в средата на XIX столетие. Това събитие беше борбата между известни духове и по-висши духове, борба, която кулминира в 1879 г. когато някои ангелски духове, духове на тъмнината станаха жертва на събитието, което се представя символично в това, че Архангел Михаил побеждава Дракона. Когато братствата усетиха приближаването на това събитие, те трябваше да вземат отношение, те трябваше да се попитат какво трябва да се направи. Онези членове на братствата, които желяеха над всичко да вземат предвид нуждите на времето, до известна степен бяха изпълнени с най-добри намерения. Те бяха, които предприеха погрешния импулс, който искаше да се съобрази с материализма на времето. Те бяха, които смятаха, че е за предпочитане да се даде на човешките същества, които желяеха да знаят неща само от физическия път, и нещо от духовния свят; това щеше да бъде

съобщено пряко по материалистичен начин на този материалистичен път. Намеренията бяха добри, когато спиритизмът бе даден на света през 1840-тых години.

По времето на тази борба, време в което, както съм казвал, духът на критиката царуваше на земята - интелектът, отправен само към външния свят - необходимо бе да се внедри в човешкото същество поне една опитност, едно чувство, че има духовен свят, заобикалящ човека. Така както възникват компромиси, така също възникна и този компромис. Членове на тези братства, които поддържаха пълно отричане на разкриването на някои духовни истини на човечеството бяха победени от мнозинството и трябваше да се съгласят. Когато се борави с група и волята на групата надделява, трябва да се правят компромиси. Както е естествено и във външния живот, обаче ако нещо е решено вътре в една група, нещо се очаква от решението не само от онези, които са задвижили нещата за свои собствени цели, а и онези, които първоначално са били против това решение, също са очаквали това или онова, след като решението вече е било приложено.

Духовни членове на братството с добри намерения така възприемат погрешното мнение, че чрез използването на медиуми хората биха могли да се убедят в съществуването на един духовен свят около тях. След това би било възможно, вярвали те, да се дадат на човека по-висши истини на основа на това убеждение. Това можеше да стане, ако това което тези членове на братството с добрите намерения бяха очаквали и то беше станало действително, ако онова, което тези медиуми бяха изнесли бе представено и възприето като че ли се отнася до един духовен свят около нас. Нещо напълно по-различно стана, както посочих още вчера. Онова, което излезе наяве чрез медиумите бе изтълкувано от хората, които взимаха участие в сеансите за нещо идващо от мъртвите. Онова, което се разкри чрез спиритизма следователно по същина бе разочорование за всички. Онези, които бяха направили отстъпката, естествено бяха най-много уплашени, че в сеансите и понякога с право, можеше да се говори за проявление на духовете на заминалите си. Прогресивните посветени с добри намерения никак не бяха очаквали, че ще се говори за мъртвите. Те очакваха, че ще се заговори за всемирния елементален свят. Те също бяха разочоровани.

Такива неща внимателно се наблюдават от онези, които са посветени по един по-специален начин. В допълнение на гореспоменатите членове на братствата има и членове на други братства, или по някои времена части от същите братства, в които малцинства - а понякога също и множество - можеше да се оформи.

Трябва да внимаваме за други посветени, които се наричат сред братствата "левите братя", т.е. онези, които експлоатират всичко, което се внедрява като импулс в човешката еволюция като средство за власт. Очевидно е, че тези братя на лявото, на черното, също са очаквали всевъзможни неща да се проявят чрез спиритизма. Аз вчера обясних, че предимно такива леви братя са, които правят подреждане за използване на душите на мъртви човешки същества. За тях бе от огромен интерес какво ще произлезе от тези сеанси. Те постепенно обсебиха цялото това поле на сеанси. Посветените, имащи добри намерения постепенно напълно загубиха интерес към спиритизма, в известна степен те се усещаха засрамени, защото онези, които бяха срещу спиритизма отначалото им казаха, че по начало се е знаело, че нищо добро не можело да излезе сега от спиритизма. Чрез това спиритизмът идва сферата на властта на левите братя. Вчера говорих за такива леви братя, които бяха разочаровани, защото видяха, че чрез спиритизма, който те самите задвижиха, започна да се разкрива онова, което те над всичко *не* желаеха да изкочи. Тъй като участниците в сеансите вярваха, че са под влияние на мъртвите, възможно бе в тях да се разкрие чрез вести от самите мъртви, какво някои леви братства вършеха с душите на заминалите. В тези сеанси можеха да се проявят точно онези души, които бяха зле използвани до известна степен от левите братства.

Моля да имате предвид, че с тези съобщения ние не боравим с теории, а разказваме факти, които могат да бъдат проследени до отделни индивидуалности. Когато тези индивидуалности се обединят в братства, една индивидуалност може да очаква едно нещо, докато друга очаква съвсем различно от същото нещо. Не е възможно да се говори за актуалности в духовния живот; не е възможно да се търси там нищо освен действието на импулсите на индивидуалностите. Онова, което един върши и онова, което друг върши се противоречат така, както в живота. Когато обаче се говори за теории, може да не се наруши основата на противоречието. Обаче, когато се говори за факти, то точно защото се говори за факти, често може да се покаже, че тези факти се съгласуват така малко в духовния свят, както действията на човешките същества правят това на физическото поле. Следователно ви моля да разберете, че не е възможно, когато се говори за тези неща, да се говори и за реалности, ако не се говори за индивидуални факти. С тях ние се занимаваме. И така става необходимо да държим индивидуалните потоци отделно, да ги отделим. Това обаче е свързано с много значително нещо, което човек трябва да внесе в своето съзнание, ако желае в съвременето да достигне до някакъв вид задоволяващ световен мироглед. Което аз говоря сега е от изключи-

телна важност и макар и да е нещо абстрактно, ние отново трябва да доведем този факт пред нашите души.

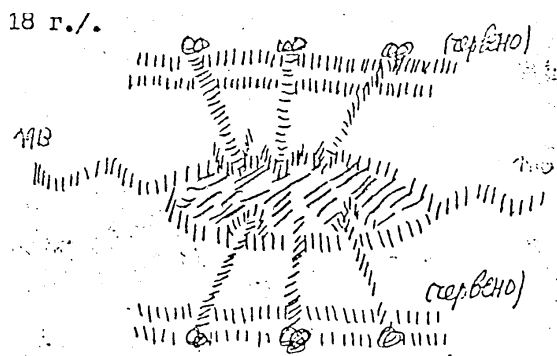
Ако човек желае да си изгради един световен мироглед, той правилно се стреми към хармонизиране на отделните части. Това той върши от навик, който е много оправдан, защото през много векове на всички е казвано, че най-голямото съкровище на човешката душа и дух е монотеизмът. Онова, което се среща в света като опитност човек желае да го сведе обратно до една неразделна основа на света. Това е добре оправдано, макар че не по начина, по който обикновено вярваме да е оправдано. То е оправдано по един напълно различен начин, за който ще говорим следния път. Днес желая да представя пред душите ви само онова, което е от принципиална важност.

Онзи, който се приближава към света с очакването, че всичко трябва да обясни себе си без противоречия, като че е възникнало от една неразделна основа на света, ще преживее много разочорования, когато застане лице с лице пред света и неговите опитности по един непредубеден начин. Традиция е за човешкото същество да се отнася с всичко, което той възприема в света според една пасторална световна концепция, в която всичко се връща до една неразделна божествена предвечна основа, всичко произтича от Бога и следователно трябва да бъде разбирано като единство.

Обаче не е такъв случаят вече. Онова, което ни заобикаля в света като опитности, не произтича от неразделна предвечна основа. По-скоро то произтича от духовни индивидуалности, различни една от друга. Различните индивидуалности работят заедно във всичко, което ни заобикаля в света като опитност. Това е, което е над всичко. Ние ще говорим следния път за други начини, по които се оправдава монотеизмът, обаче това е, което засега е над всичко. Трябва да мислим за индивидуалности, които до известна степен са - фактически до голяма степен - независими една от друга, веднага щом прекрачим прага на духовния свят. Тогава човек не може да изисква, щото онова, което се явява да бъде обясняване от един неразделен принцип. Да си представим, че това схематично представено, е една опитност /доколкото се отнася до мене това би могло да бъде опитности между 1913 и 1918 г./.

Опитностите на човешките същества естествено продължават в две направления. Историкът винаги е изкушаван да възприеме един неразделен, единен принцип в целия този процес. Обаче не е такъв случаят. Веднага като прекрачим прага на духовния свят - който може да бъде прекрачен или отгоре, или отдолу /вж рисунката, червено/, то е едно и също - различни индивидуалности работят заедно, въздействи-

вайки върху тези събития, които са относително независими едно от друго /вж рисунката, стрелите/. Ако не вземете това в предвид, ако

възприемете, навсякъде неразделна основа на света, никога не ще разберете тези събития. Само когато вземете в предвид онова, което до известна степен е отлив и прилив на събития, различните индивидуалности, които работят със или срещу една друга, само тогава ще разберете тези неща по правилен начин.

Този въпрос наистина е свързан с най-дълбоките тайни на човешката еволюция. Обаче монотеистичното чувство през векове и хилядолетия е закривало този факт, ала човек трябва да го има предвид. Ако човек желае днес да напредва по въпросите за световния мироглед, преди всичко не трябва да обърква логиката с една абстрактна липса на противоречие. Една абстрактна липса на противоречие не може да съществува в свят, в който заедно работят независими една от друга индивидуалности. Един стремеж за съгласие следователно винаги ще води до едно обедняване на понятията; понятията не ще могат вече да обхващат цялата реалност. Само когато тези понятия са в състояние да обхванат нашия свят, пълен с противоречия, което е истинската реалност, само тогава те ще са в състояние да обхванат пълната реалност.

Онова, което човек има пред себе си като областта на природата се материализира по забележителен начин. Различни индивидуалности също така работят заедно във всичко, което човек нарича природа и включва в естествените науки, от една страна, и в обожание на природата, естетиката на природата и пр., от друга страна. В съвременния еволюционен цикъл на човечеството обаче щастливо, подреждане се намира за човешките същества чрез изпълненото с мъдрост управление на света: човек може да схване природата с понятия, свързващи я с едно неразделно управление, само защото онова, което зависи от едно неразделно управление може да приближи до човешкото същество като опитност от при-

родата чрез сетивното възприятие. Зад гоблена на природата лежи нещо твърде различно, повлиявано от напълно различно направление. Това обаче се блокира, когато човек възприема природата. Онова, което човек нарича природа е следователно една неразделена система, но само защото е била пресята. Когато я възприемаме чрез нашите сетива природата е, така да се каже, пресята за нас. Всичко, което е противоречиво в нея е пресято и природата се предава на нас като една неразделена система. В момента, когато обаче прекрачим прага и възприемем реалност, внасяща изяснение в природата - елементалните духове или влиянията върху човешката душа, които също биха могли да бъдат регулирани, от природата - човек вече не е в състояние да говори за природата като една неразделена система. Същност трябва да ни стане ясно, че боравим с влияния над индивидуалности, които или се борят един с друг, или подкрепят и засилват един другия.

В елементалния свят ние откриваме духове на земята, същества гноми, духове на водата, ундини; духове на въздуха силфи и духове на огъня саламандри. Всички те съществуват, но те не съществуват като една обединена цялост. Не е така. Тези различни области гноми, ундини, силфи, саламандри - са в известно отношение независими. Те не работят само като редници от една обединена система, а се борят един с друг. По начало техните намерения нямат нищо общо едно с друго но онова, което възниква еволюира, чрез най-разнообразна работа, единно от намеренията им. Ако човек е запознат с намеренията, може да види онова, което пред нас е взаимната работа на огнените духове и ундините. Никога не трябва да вярваме обаче, че зад тези същества стои някой, който им дава известна заповед. Не е такъв случаят. Тази идея обаче е широко разпространена днес и философи, такива като Вилхелм Вундт /за когото Фриц Маутнер неоснователно казва: "авторитет въз основа на благоволенieto на издателя" обаче неговият авторитет се разпростираше по целия свят преди войната/ цели да събере заедно като едно единство всичко, което живее в човешката душа, мисловния живот, живота на чувствата и волевия живот. Тези философи казват, че душата е едно единство и следователно всичко трябва да принадлежи на единството, на една обща система. Това обаче не е така и онези силни противоречия толкова многозначителни в човешкия живот, които е открила аналитична психология, не биха изкочили, ако нашият мисловен живот отвъд прага не ни завеждаше обратно до твърде различни области, където други индивидуалности въздействуват върху мисловния живот, върху нашия живот на чувства и нашия волеви живот.

Това е извънредно любопитно! Вижте, ако това е човешкото същество

/вж.рисуноката/ и ако имаме вътре в човешкото същество мисловния живот, живота на чувствата и волевия живот /вж.рисуноката/ М, Ч, В/, един систематизатор като Вундт не би си представил нищо друго освен, че всичко това е една система. Междувременно мисловният живот води до един живот /В1/, живота на чувствата, води в друг свят /В2/, и волевият живот в още по-друг свят /В3/. Човешката душа съществува точно с цел да се образува едно единство от онова което в пред-човешкото, моментно предчовешкия свят беше троичност.

Всички тези неща трябва да се вземат предвид, когато се занимаваме с импулсите за историческата еволюция на човечеството, тези импулси, които ще бъдат олицетворени в тази историческа еволюция.

В течение на нашите проучвания съм споменал, че всяка епоха през следатлантския период има своя специална задача. Общо взето, съм охарактеризирал задачата на Петата Следатлантска епоха, показвайки, че задачата на човечеството в това време е със злото като импулс в еволюцията на света. Често сме разисквали какво означава това. Не може да бъде друго освен това, че сили, които се появяват на неправилно място, се появяват като зло. Те обаче могат да бъдат победени за човечеството чрез усилията на човешките същества в Петата Следатлантска епоха, така че чрез тези сили на зло в бъдеще да може да се разгърне за еволюцията на целия свят нещо добро. Поради тази причина задачата на Петата Следатлантска епоха е особено трудна. Както виждате, твърде много изкушения застават пред човечеството. Когато силите на злото постепенно се появяват, естествено е човек да е по-склонен при сегашните обстоятелства да се подаде на това зло във всички области вместо да поеме борбата, така че онова, което на него се явява, като зло да бъде поставено в услуга на доброто в световната еволюция. Обаче това е, което трябва да стане: Злото до известна степен трябва да бъде поставено в служба на доброто в световната еволюция. Без това ще бъде невъзможно да се навлезе в Шестата Следатлантска епоха, която ще има съвсем по-различна задача. Тя ще има задачата човечеството да може да живее преди всичко в едно непрекъснато размишление за духовния свят, за духовни импулси въпреки факта, че то все още ще бъде свързано със земята. Точно тази задача в Петата Следатлантска епоха, задачата за противопоставяне на злото, е свързана с новата възможност за известен вид лично затъмняване за човечеството.

Ние знаем, че от годината 1879 духовете на тъмнината, които са най-близко до човешките същества, духовете, принадлежащи на царството на ангелите, се скитат сред човешкото царство, защото те бяха изхвърлени от духовния свят долу в човешкото царство и сега съществуват вътре в

човешките импулси, работят чрез човешките импулси. Аз съм казал, че точно поради това, същества които са близко до човека работят по невидим начин сред човешките същества и на човека му се пречи да осъзнае духовното с интелекта си чрез въздействието на силите на злото. Това отново е свързано със задачата на Петата Следатлантска епоха, защото точно чрез това се дават много възможности на Петата Следатлантска епоха да се подаде на тъмни илюзии и други подобни. Човекът трябва да привикне до известна степен през тази епоха да схваща духовното със своя интелект. Духовното вече щеше да бъде разкрито. И поради това че духовете на тъмнината бяха победени в 1879 г. все повече и повече духовна мъдрост може да се стича надолу от духовните светове. Ако духовете на тъмнината бяха останали горе в духовното царство само тогава те биха станали пречка за това протичане. Това протичане на духовна мъдрост отсега нататък те не могат да възпрепятствуват, ала те могат да предизвикват объркване и да затъмняват думите. Често сме описвали кои възможности за затъмняване те използват. Вече сме споменавали какви подреждания се правят за да се предотврати човешкото същество да не получи духовния живот.

Всичко това естествено не трябва да дойде до оплаквания или подобни неща, а би трябвало да засили, да заздравя силата и енергията на човешката душа да се стреми към духовното. Ако в тази Пета Следатлантска епоха човек би могъл да достигне онова, което може да бъде постигнато чрез използване силите на злото в добър смисъл, същевременно нещо огромно ще бъде постигнато; тогава тази Пета Следатлантска епоха ще разбере нещо за човешката еволюция, ще схване по-велики идеи отколкото, която и да е от следатлантските епохи, да, отколкото коя и да е друга епоха на земната еволюция. Христос например се явява в Четвъртата Следатлантска епоха чрез Мистерията на Голгота. Обаче Петата Следатлантска епоха може да усвои тази Мистерия чрез човешкия интелект. През Четвъртата Следатлантска епоха човешките същества можеха да схванат, че те притежаваха нещо от Христовия Импулс, което щеше да ги отведе като души отвъд смъртта. Това стана достатъчно ясно чрез Павловото Християнство.

Нещо още по-значително ще навлезе в еволюцията на Петата Следатлантска епоха, в което човешките души ще осъзнаят, че те в Христос имат помагач да трансформират силите на злото в добро. Едно нещо е свързано с тази характеристика на Петата Следатлантска епоха обаче едно нещо, което човек би трябвало всеки ден наново да вписва в душата си. То никога не би трябвало, да бъде забравяно, макар че човек е особено склонен да забравя това, че човекът през Петата Следатлантска

епоха трябва да бъде борец за духовното. Той трябва и ще изпита как неговите сили ще намалаят, ако той непрекъснато не ги запазва за победи в духовния свят. На човека е дадена вече свобода до най-висша степен през тази Пета Следатлантска епоха! Той трябва да понесе това. До известна степен идеята за човешката свобода трябва да бъде опитното поле за всичко, което преживява човека в Петата Следатлантска епоха. Ако силите на човека отслабнат, всичко може да тръгне към много лошо. През тази епоха човекът не е в положение да бъде воден като малко дете. Има известни братства обаче, чийто идеал е да водят човешките същества като малки деца, както те все още бяха водени през Третата и Четвъртата Следатлантска епоха. Тези братства следователно не правят това, което е правилно - те никак не помагат и не вършат онова, което трябва да бъде вършено за човешката еволюция: да направляват човешките същества към духовния свят по такъв начин, че приемането или отхвърлянето на духовния свят трябва да бъде оставено на абсолютно свободната воля на човешкото същество.

Това трябва непрекъснато да се помни от всеки, който говори за духовния свят в тази наша Пета Следатлантска епоха. Поради тази причина някои неща в тази епоха, могат само да бъдат казани, ала казането е точно толкова важно, колкото някои други неща са били важни в друга епоха. Ще ви дам един пример. В нашето време съобщаването на истини, или, ако бих могъл да го изразя повърхностно, изнасяне лекции за истини е най-важно. След това хората би трябвало по свободна воля да намерят своето направление. Не би трябвало да се отива по-далеч от лекцията, от съобщаване на истината; останалото трябва да следва по свободна воля, да следва както следват нещата, когато човек прави решения въз основа на импулсите от физическото поле. Това се отнася също до нещата, които до известна степен могат да бъдат направлявани и водени от духовния свят. Бихме разбрали това по-добре, ако навлезем в индивидуални примери. През Четвъртата Следатлантска епоха нещата бяха все още така, че други неща се взимаха предвид извън само словото, извън само съобщаването на истини. Какво се взимаше в предвид? Нека да вземем един определен случай: островът Ирландия, както го наричаме днес, има специфични характеристики. Този остров се отличава от останалата част на земята по известни начини. Всяка област на земята се различава от другите чрез някои характеристики; това не е нищо специално. Днес ще подчертая само относително силните разлики между Ирландия и другите области на земята. В еволюцията на земята, както сме видели в моята книга "Окултната наука" човек може да се върне назад във времето и различни влияния, различни случки потвърждават

онова, което може да бъде събрано като факти от духовния свят. Вие знаете от Окултната наука какви неща са съществували, когато говорим за Лемурийско време, какво се е развило от Лемурийско време насам, как са се развили различните неща. Вчера ви обърнах внимание на факта, че цялата земя по същина трябва да се счита за един организъм отвътре на който протичат различни енергии върху жителите по различните територии. Това протичане има специално влияние върху двойника, към който също ви обърнах внимание вчера. В изминалите времена човешките същества, които са били запознати с Ирландия, изразиха специалните характеристики на Ирландия в приказки за феи и легенди. Искам да ви подчертая, че една езотерична легенда бе известна, която, изразяваше същината на Ирландия по отношение на земния организъм. Казваше се в нея, че човечеството някога е било изгонено от рая, защото в рая Люцифер бе заблудил човечеството, което след това изгонване било разпространено по останалата част на света. Останалата част от света обаче вече е съществувала когато човечеството е било изхвърлено от рая. Следователно се прави разлика - така се казва в тази приказка, в тази легенда - между рая с Люцифер в него и останалата част на земята, в която човечеството беше изпъдено. По-различно е с Ирландия обаче. Тя не принадлежи в същия смисъл на останалата земя, защото преди Люцифер да бе стъпил в рая едно изображение на рая се бе оформило на земята и това изображение бе станало Ирландия.

Трябва да ви стане много ясно, че Ирландия е следователно онова малко парче от земята в което не е участвувал Люцифер. Към него Люцифер не е имал отношение. Онова, което е трябвало да бъде отделено от рая, така че земното изображение на рая да възникне би възпрепятствувало Люцифер да влезе в рая. Ирландия по този начин, според тази легенда, се схваща като едно отделяне на онези части от рая, които биха възпрепятствували на Люцифер да влезе в рая. Едва след като Ирландия е била отделена от рая Люцифер е могъл да влезе в него.

Тази езотерична легенда, която ви разказах твърде съкратено е нещо много красиво. За мнозина това е било обяснение за единствената по рода си задача на Ирландия през вековете. В първата Мистерийна Драма, която съм написал, вие четете онова, което често съм разказвал как е възникнало християнизирването на Европа чрез ирландските монаси; когато Св.Патрик е въвел Християнството в Ирландия, условията са били такива, че там Християнството е довело до най-висшата набожност. Дава ново значение на легендата, която току-що ви разказах, това че Ирландия - наречена Ирне от гърците и Иверния от римляните - се е наричала Острова на Светците в онези времена, в които силите на евро-

пейското Християнство възникнаха в най-добрите си импулси пряко от Ирландия, от ирландския народ, който с любов бе посветен в Християнството. Тя се е наричала така поради голямата набожност, която е властвувала в техните християнски манастири. Това е свързано с факта, че тези териториални енергии, за които аз говорих, възкачвайки се от земята и обхващайки човешкия двойник са в най-доброто си състояние на острова Ирландия.

Вие навярно ще си кажете, че в този случай най-добрите човешки същества трябва да са в Ирландия. Да, това е така, но не в света. Във всяка област разни хора влизат и имат потомци и пр. Следователно не е човек само продукт на парчето земя, върху което той стои. Може да бъде така че силите, изкачващи се от земята да противодействуват на характера на човешките същества там. Не трябва да се обърква онова, което наистина се развива вътре в човешкото същество с характеристиките на земния организъм в определена територия. В такъв случай човек просто ще отвори себе си отново за света на илюзиите. Току-що казах обаче, че Ирландия е една специална, земя, което можем да кажем това и днес. От типа би трябвало да изкочи един фактор, сред множеството фактори, които биха могли днес да доведат до един плодороден път към социални и политически идеи. Такива фактори трябва да се имат предвид. Това, което току-що казах за Ирландия е един фактор. И трябва да се взимат предвид такива фактори. Би трябвало да се съберат всички неща заедно, да се сътворят в една наука за формиране на човешки условия на земята. И докато това не стане, никакво истинско лечение не може да се проведе в обществените дела. Онова, което може да протече от духовния свят трябва да се втече в разпоредбите, които се срещат. По тази причина аз казах в някои публични лекции, че е важно всеки, който се занимава с обществени дела - държавници и пр. - да се запознаят с тези неща. Само чрез това обществените служители биха могли да овладеят действителността. Те не ще го направят, или поне не са го правили досега, това обаче е необходимост.

В унисон със задачите на Петата Следатлантска епоха, днес трябва да подчертаем ясното говорене, общаването, защото преди това, което казахме да може да стане дело, трябва да се вземат решения, такива, каквито се определят от импулсите на физическото поле. В предишни времена това беше по-различно. Тогава можеше и да се действа по-различно. В един даден момент от времето през Третата Следатлантска епоха едно братство подреди, щото да се изпратят голямо число колонизатори от Мала Азия на о-в Ирландия. По онова време там се установиха колонизатори от същата област на Азия, откъдето по-късно произли-

заше философът Талес. Трябва да прочетете в моята книга "Загадки на философията" за философа Талес. Талес произтичаше от същата област, макар и по-късно; той беше роден едва през Четвъртата Следатлантска епоха. По-рано обаче от същото обкръжение, от същата духовна субстанция, от която по-късно произлезе философът Талес, посветените бяха изпратили колонизатори в Ирландия. Защо? Защото те бяха запознати, с характеристиките на една област на земята такава като Ирландия. Те знаеха онова, което се разказва в езотеричната легенда, която току-що ви разказах. Те знаеха, че силите, изкачващи се от земята през почвата на Ирландския остров работеха по такъв начин върху човешките същества, че човек малко биваше повлияван към направлението на интелектуализма, малко към направлението на егоизъм, малко в направлението, обуславящо взимане на решения. Посветените, които изпратиха там колонизаторите знаеха това твърде добре. И те подбраха хора, които чрез своите специфични кармични предразположения бяха подходящи да бъдат точно под тези влияния на Ирландия. Днес все още има потомци в Ирландия на онова старо население, което по онова време бе прехвърлено от Мала Азия и които трябваше да се развиват по такъв начин, че никаква интелектуалност, ни най-малък интелект, ни най-малка способност за взимане решения да не бъдат развити, а вместо това специални качества да се развият в чувството на душата.

Чрез това много по-напред се подготвяше онова, което стана в Ирландия и се изрази в славната еволюция на Християнството, спокойното разпространение, на Християнството, от което произтече християнизиранието на Европа. Това бе подготвено много, много предварително. Сънародниците на по-късния Талес изпратиха там хора, които се оказаха екипирани да станат монаси и които можеха да работят по начина, който определих. Такива неща често се вършеха в древни времена и когато в езотеричната история четете за исторически колонизации, описани от днешните неинтелигентни историци, /които обаче имат много интелигентност - интелигентност може и по улиците днес да се намери/ винаги трябва да разбирате, че в такива колонизации е заложена дълбока мъдрост, която бе направлявана и насочвана, като се е имало предвид онова, което ще стане в бъдеще, като се е взимало предвид по онова време характеристиките на земната еволюция.

Това е било един друг начин за внасяне духовна мъдрост в света. Това обаче не би трябвало да бъде вършено днес от никой, който върви по правилния път; би било много погрешно да се предписва просто нещо за някой народ против неговата воля, за да се разпредели земята; начинът, по който трябва да се постъпва е на хората да се казва истината, така че

те да вземат своята посока по собствена воля.

Виждале следователно, че това беше необходимото напредване от Третата, към Четвъртата и към Петата Следатлантска епоха. Това трябва ясно да държим в ума си и да разберем как този импулс към свобода ще трябва да се измъкне през всякакви управления на Петата Следатлантска епоха. Точно срещу свободата на човешката душа конспирира врагът, врагът, който, както ви казах, е като един двойник, придружаващ човека от малко преди раждането му до смъртта, ала трябва да напусне човека точно преди той да умре. Ако човек е под това влияние, което работи пряко с този двойник, всевъзможни неща ще изкочат, които ще могат да се появят през Петата Следатлантска епоха. Не е обаче подходящо за тази епоха да се даде на човека пълната възможност да постигне своята задача. Тази задача се състои в борба срещу злото, в трансформиране злото в добро.

Само си помислете какво се крие зад всички неща, в които човекът през Петата Следатлантска епоха е поставен. Отделните факти трябва да бъдат правилно осветени. Те трябва да бъдат разбрани защото там, където усилено работи двойникът, човекът работи срещу съществените склонности на Петата Следатлантска епоха. В тази Пета Следатлантска епоха човечеството не е достатъчно напредвало, за да оценява фактите правилно. Особено през изминалите тъжни три години, човечеството никак не е било готово да прецени фактите по правилен начин.

Да вземем един факт, обаче който, на пръв поглед изглежда отстранен от онова, което днес разисквахме. Това е фактът, че аз искам да ви представя следното: в една огромна стоманена фабрика трябва да се натоварят на влакове 10,000 т. отлято желязо. За тази работа определено число работници естествено ще трябва да бъдат наети. Работата ще трябва да се извърши от 75 мъже и излиза, че всеки един трябва да товари по 12,5 т. дневно; така всеки от 75-те мъже трябва да натовари дневно 12.5 т. Имало един мъж, Тейлър за който по-важен е двойникът, отколкото онова, което ще трябва да бъде спечелено за човечеството като прогрес напредък, отколкото онова което трябва да бъде спечелено за човешкия дух през Петата Следатлантска епоха. Този мъж най-напред попитва притежателите на фабриката, дали не смятат, че един човек би могъл да натовари много повече от 12,5 т. дневно. Те му отговарят, че предполагат, че един работник евентуално би могъл максимално да натовари 18 т. Тогава Тейлър казал: "Ще опитаме". Тейлър започнал да експериментира с работниците. Чрез това било приложено машинния стандарт към човешкия социален живот. Тези експерименти започнаха да се правят с човешки същества. Тейлър опитал, за да види наистина ли, както прак-

тичните притежатели на фабриката казали, един човек би могъл да натовари най-много 18 т. дневно. Той наредил периодите на почивка, които пресметнал според физиологията; в тези интервали хората можели да възстановят толкова сила, колкото бяха изразходвали. Естествено оказва се, че при тези условия резултатите били различни от различните работници. След това Тейлър си послужил с аритметиката. Знаете, че не е важно, ако се използват аритметични средства в механиката, ала при човешките същества не може да се използват аритметични средства, защото всеки човек има право на съществуване. Тейлър обаче използвал аритметични средства: той подбрал онези работници, които се възстановявали напълно през тези определени паузи и им давал такива паузи. А другите, които не са били в състояние да възобновят своите сили през тези почивни периоди, били просто изхвърлени. Чрез експериментиране по този начин с хора бе открито, че подобрите, тези подобрани, които се възобновявали напълно през почивките, всеки един могъл да натовари 47,5 т.

Той приложил механиката на Дарвиновата теория към живота на работниците: по дяволите неподходящите, годните подобрани чрез селекция! Годни са онези, които използвайки напълно почивките, са могли да натоварят не един максимум от 18 т., както е било предположено първоначално, а 47,5 т. По този начин работникът също е бил доволен, защото огромни спестявания са били направени и надницата на всеки работник е могла да бъде повишена с 60%. Така са подобрани годните, най-годните в борбата за съществуване, които са били подобрани по този начин чрез селекция; и по този начин работодателят има много доволни работници. Обаче негодните могат да си умрат от глад!

Това е началото на един принцип! Такива неща малко се взимат под внимание, защото не са осветени с по-голяма перспектива, винаги трябва да се осветяват такива въпроси чрез по-големи перспективи. Понастоящем само погрешни идеи от естествената наука се прилагат към човешкия живот. Импулсът остава обаче и импулсът след това ще бъде приложен към езотерични истини, които ще дойдат в течение на Петата Следатлантска епоха. Дарвинизмът не съдържа никакви езотерични истини, неговото приложение ще доведе до големи чудовщности; това приложение на дарвинисткия възглед да направлява експериментирането с човешки същества. Обаче, когато се прибави към това езотеричните истини, които ще трябва да бъдат разкрити в течение на Петата Следатлантска епоха, невероятна власт над човешките същества ще бъде спечелена по този начин, чрез винаги подбиране на годните. Не само, че ще се подбират годните, но и усилието на известни езотерични откритията

,които правят годните винаги по-годни, чрез което може да се достигне до огромна експлоатация на сила; тези неща ще се противопоставят точно на добрите тенденции на Петата Следатлантска епоха.

Що се отнася до отношенията, които току-що ви представих, желая само да ви покажа наченките на намерения, които ще обкръжат бъдещето и да покажа необходимостта, щото тези неща да бъдат осветлени от по-висши перспективи. Следният път ще имаме задачата да подчертаем трите от четирите велики истини, до които Петата Следатлантска епоха трябва да достигне. Тогава ще покажем как тези истини могат да бъдат неизползувани, ако не се приложат в смисъла на добрите тенденции на Петата Следатлантска епоха, а вместо това да се изпълнят изискванията на двойника. Тези изисквания на двойника са, които се насърчават от братствата, които желаят да поставят друго същество на мястото на Христос.

ДВАНАДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ

ИНДИВИДУАЛНИ ДУХОВНИ СЪЩЕСТВА И НЕРАЗДЕЛНАТА ОСНОВА НА СВЕТА Част III

Дорнах, 25. 11. 1917 г.

Днес искам да свърша и да разширя отделни наблюдения, които сме направили в течение на нашите проучвания с тази или онази подробност. Ако следите внимателно времената, сигурно сте забелязали, че тук и там в мислите, опитностите и импулсите, които в миналото човек е усещал, че "така чудесно са го довели чак до тук", той не може повече да намира онова, което може да му помогне да достигне бъдещето. Вчера един от нашите членове пхна в ръцете ми едно издание от миналата седмица на "Франкфуртер Цайтунг", с дата 21. 11. 1917 г. В това списание има една статия от един много учен човек - трябва да е много учен човек, защото пред името си имаше не само титлата д-р по философия, а също титлата д-р по теология, а в допълнение имаше и професор. Така той е професор, доктор по теология и д-р по философия. Той е следователно, разбира се, много умен човек! Той е написал статия отнасяща се до всевъзможни съвременни духовни нужди. В течение на тази статия има една част, в която се изразява по следния начин: "Изживяването на съществуване, което лежи зад нещата няма нужда от набожно осветяване или религиозно оценяване, защото само по себе си то е религия. Тук не се касае до чувството и разбирането на собствените индивидуални ценности, но на великото Безразсъдно /Ирационално/, скрито зад всяко съществуване. Онзи, който се докосне до него, така, че божествената искра скочи, преживява една опитност, която има първичен характер, "пър

вичната опитност". Да се преживее това заедно с всичко, което се движи от същия поток на живот го дарява с, да използвам дума любима в съвременето, едно космично чувство за живота".

Простете ми, мили приятели, Аз не чета това, за да предизвикам у вас някоя особено възвишена умствена картина, който да съответствуват с тези, измити изречения, а по-скоро за да ви покажа един символ на нашето време. "Една космична религиозност е в процес на израстване пред нас и размерът на жаждата за нея е показан от видимия растеж на теософското движение, което поема задачата, да разкрие и да свали воала от циркулацията на живота зад сетивата". Наистина твърде трудно е човек да се оправи сред всички тези измити понятия, но все пак не е ли вярно, че като символ на нашето съвремие това е доста особено? Понататък той казва: " В тази космична набожност не се касае само до мистицизъм, който започва с отхвърляне на света..." и пр.

Човек не може да схване нищо умно от тези изречения! Но тъй като професора, д-р по теология и д-р по философия ги е написал, все пак човек трябва естествено да сметне това за нещо умно. В противен случай това би се възприело като нещо, което несигурно е било изразено в една неясна тирада, която напомня на човек учения господин който като не може да продължи по пътя, по който е вървял се чувства принуден да покаже нещо, което някога е било там, нещо, което очевидно нему изглежда ненапълно безнадеждно. Човек не бива никак да се възхити от тези изказвания; такива неща не трябва да ни успиват само защото забелязваме, че от някакво направление някой отново е забелязал, че нещо лежи за нашето духовно-научно движение. Това наистина ще бъде много вредно, защото онези, които правят такива изказвания, са точно тези, които се чувствуват доволни от такива изказвания и не отиват по-нататък. Те дори посочват с такива измити, избеляли думи и към едно събитие, което ще навлезе в света и това ще хареса точно на онези, които им е крайно удобно и не им се иска да се включват в нещо, което изисква усилено проучване на Духовната наука. Това събитие наистина ще навлезе и ще завземе човешката душа, щом онова, което е свързано с реалността ще трябва да протече в потока на еволюцията така, че да могат от него да възникват лечителни сили. Естествено по-лесно е да се говори за "надигащи се вълни" и за "космични чувства" вместо да се навлезе сериозно в нещата, които се изискват от знаците на да бъдат разкрити на човечеството. По тази причина на мен ми се струва, че е необходимо да кажа неща тук, които са били преди това казани в публични лекции, но за които ще се говори и по-нататък, сега като силно подчертая разликата между онова, което е износено, което вече не е способно

на живот, което е довело до тези катастрофални времена и онова, което действително трябва да завземе човешката душа, за да може да се направи някакъв напредък.

Със старата мъдрост, чрез която човешките същества са стигнали до настоящото, хиляди конгреси могат да се състоят - световни конгреси и национални конгреси и пр,- хиляди общества могат да се основат, но на човек трябва да му бъде ясно, че тези хиляди конгреси, тези хиляди общества нищо не ще помогнат, ако духовната жизнена кръв на науката на духа не протече през тях. Звучи странно, но трябва да се каже, че всичко, което е нужно като начало е да се разпространи до множество хора например малката брошура "Човешкият живот в светлината на Духовната Наука". Нещо ново би могло да се постигне чрез това, като се позволим на знанието за връзката на човека с космическия ред. Внимание се обръща в тази брошура точно на такова знание. Конкретно внимание се обръща на начина, по който, земята годишно променя своите условия на съзнание и други подобни. Това, което се казва в тази лекция и в тази брошура е казано със специална цел за нуждите на нашето съвремие. Да приеме човек това е от по-голямо значение отколкото всякакви празни приказки за "космично чувство" и за навлизане в нещо като "повдигащи се вълни" и пр. Аз само ви цитирах тези неща, защото не ми е възможно да ги преразкажа, тъй като са твърде безсмислени.

На човек не се пречи, разбира се, като бъде внимателен към тези неща, защото те са важни и съществени. Онова, на което желая да обърна вашето внимание е, че ние не трябва "да се мистифираме", а трябва да бъдем ясни. Необходима е абсолютна яснота, ако желаем да работим за една духовна наука, ориентирана към Антропософията.

Още веднъж искам да подчертая, че онова, което е съществено за човечеството в нашата Пета Следатлантска епоха е да се навлезе в специално отношение към големите въпроси на живота, които са били замъглени по някакъв начин чрез мъдростта на миналото. За това вече съм ви говорил. Един голям въпрос на живота може да бъде характеризирани по следния начин: усилие ще трябва да се направи да се постави духовно-етерното в служба на външния практичен живот. Обръщам ви вниманието, че Петата Следатлантска епоха ще трябва да разреши проблема как човешките настроения, движението на човешките настроения могат да бъдат трансформирани във вълнови движения върху машините, как човекът трябва да бъде въведен във връзка с онова което трябва да става все повече и повече механично. По тази причина преди една седмица ви обърнах внимание на това колко повърхностно това механизирани ще бъде възприето от известна част на повърхността на земята.

Дадох ви един пример, за да ви покажа как, следвайки американския начин на мислене, се направи опит да се разшири механичното и върху самия човешки живот. Аз ви разказах пример за почивките, които трябваше да се използват така, че вместо по-малко тонове, да могат да се натоварят до 15 тона от дадено число работници. Затова е нужно само да се пренесе Дарвиновият принцип на подбор в самия живот.

При такива обстоятелства съществува воля да се впрегне човешката енергия към механичната енергия към тези неща не би трябвало да се отнасяме, като се борим против тях. Това е напълно фалшив възглед. Тези неща неминуемо ще се появят, те ще дойдат. Онова, което нас ни засяга, то е дали в течение на световната история те са дадени на грижата на хора, които са по безкористен начин запознати с великите цели на земната еволюция и които направляват тези неща правилно за здравето на човешките същества или дали те се задвижват от групи човешки същества, които експлоатират тези неща за егоистични, лични или групови цели. Това е важното. Тук не е въпросът за *какво*, каквото положително ще дойде. Въпросът е *как*, *как* се направляват тези обстоятелства. *Каквото* просто е вложено в значението на земната еволюция. Спояването на човешката природа с механичната природа ще бъде ваш проблем от голямо значение за останалата част на земната еволюция.

Аз преднамерено често съм ви обръщал внимание, дори и в публични лекции, на факта, че съзнанието на човешкото същество е свързано със силите на разпадането. При два случая аз съм казвал в публични лекции в Базел, че в нашата нервна система ние умираме. Тези сили, тези сили на умиране ще стават все повече и повече силни. Ще се установи връзка между тези сили, умиращи вътре у човека, които са в отношение към електрическите, магнетическите сили и външните механични сили. До известна степен човекът ще *остави* своите намерения, ще бъде в състояние да отправя своите мисли в механичните сили. Все още неоткрити сили вътре в човешката природа ще бъдат открити, сили, които ще въздействуват върху външните електрични и магнетични сили. Първата проблема, е да се свържат човешките същества с механичното, което все повече ще преобладава в бъдеще. Втората проблема се състои в повикване помощта на духовните обстоятелства. Това обаче може да бъде правено само когато времето е узряло и когато достатъчно число хора са подготвени за него по правилния начин. Трябва обаче да дойде времето, когато духовните сили ще бъдат направени достатъчно подвижни, за да овладеят живота по отношение на болест смърт. Медицината ще бъде одухотворена, силно одухотворена. На всички тези неща понастоящем от известни направления се правят карикатури, ала тези карикатури по-

казват само онова, което действително трябва да дойде. И отново въпросът е в това, дали тази проблема се атакува от същото направление, което аз посочих относно другата проблема, по външен егоистичен или групово егоистичен начин.

Третата проблема е да се въведат човешките мисли във фактическите еволюиране на човешките видове, при раждане и възпитание. Казвал съм вече, че се състоят конференции за това, как в бъдеще ще се основе една материалистическа наука относно зачатieto и отношението между мъжа и жената. Всичко, това ни показва, че нещо от огромно значение започва да еволюира. Днес още е лесно да се каже "защо хора, които знаят за тези неща в правилния смисъл не ги прилагат?" В бъдеще ще стане ясно какво точно е включено в това приложение и кои сили все още възпрепятствуват основаването на одухотворена медицина в голям мащаб или одухотворена национална икономика. Днес не може да се постигне нищо повече освен да се говори за тези неща, докато хората не ги разберат по-добре, хора, които са склонни да ги приемат по негоистичен начин. Днес мнозина вярват, че те са в състояние да направят това, но много обстоятелства в живота, им пречат да направят това, което те са в състояние да направят. Тези жизнени обстоятелства могат да бъдат надделяни по правилния начин само когато се разрасне едно по-дълбоко и по-дълбоко разбиране и когато ще има желание да се отречат хората поне за известно време, от непосредственото практическо приложение на тези неща в голям мащаб.

Тези неща всички са се развили по такъв начин, че човек може да каже, че твърде малко се е задържало от онова, което нявга е било скрито зад древните атавистични стремежи до XIV и XV-тото столетие. Много се говори днес за древната алхимия. Понякога се напомня и за усилията за създаването на Хомункулуса и т.н. Но това, което се говори е напълно без основание. Ако някой някога може да разбере какво може да бъде казано във връзка с сцената на Хомункулуса в Гьотевия Фауст, човек ще бъде по-добре информиран за тези неща, защото онова, което е съществено, е, че от XVI-тото столетие насам мъгла е спусната върху тези неща, те са се отдръпнали навътре в човешкото съзнание.

Законът, който управлява тези неща, е същият, както законът, който регулира вътре в човешкото същество ритмичната промяна на будност и сън. Така както човекът не може да се издигне над съня, така, по отношение на духовната еволюция, той не може да не отчете спането на духовната наука, което е станало пред вековете от XVI-тото столетие насам. Необходимо бе за човечеството да е заспало за духовното в течение на известно време, за да може то да се появя отново под друга форма.

Трябва да се разбира такава необходимост, ала човек не трябва да си позволява да се отчайва от това. По тази причина трябва да ни е много ясно, че времето на събуждането е дошло и че всеки трябва да вземе активно участие в това събуждане, че събитията много често предшествуват знанието и човек не ще разбира събитията, които стават около него, ако не се приобщи към знанието.

Многократно съм ви подчертавал, че някои егоистични групи работят езотерично и че тяхното влияние действа по много начини, за които съм ви говорил. Преди всичко необходимо бе, щото известно знание да се оттегли навътре в човечеството, знание, което сега се определя с такива криворазбрани думи, като алхимия, астрология и пр. Това знание трябваше да се оттегли, да заспи, така че човек да няма вече възможността да изтегля онова, което се отнася до душата от наблюдения на природата, а да стане по-зависим от себе си. Чрез това той събужда вътре у себе си сили, тъй като необходимо е някои неща първо да се явят в абстрактна форма и по-късно да вземат отново конкретна форма, духовна форма.

Три идеи постепенно са възникнали в течение на еволюирането през последните векове, идеи, които, по начина, по който те са навлезли в човешкия живот, са по същина абстрактни. Кант ги е наименувал погрешно, докато Гьоте ги е именувал правилно. Тези три идеи Кант нарече Бог, свобода и безсмъртие; Гьоте ги нарече правилно - Бог, добродетел и безсмъртие. Когато човек види нещата, които са скрити зад тези три думи, става ясно, че те са точно същите, като онези, който съвременният човек възприема по-абстрактно, но които са се възприемали по-конкретно до XIV-XV-тото столетие. В древния атавистичен смисъл те са били възприемани също и по-материално. Хората са експериментирали по древния начин всъщност по онова време те са търсили чрез алхимичните експерименти да наблюдават процесите, които са показвали работата на Бога в процеса. Те са се опитвали да произведат Философския Камък. Зад всички тези неща се крие нещо конкретно. Този Философски Камък трябваше да даде на човешките същества възможността да станат добродетелни, обаче това се е възприемало по-материално. Той е трябвало да доведе човешките същества да изживеят безсмъртието, да ги сложи в известно отношение с вселената, чрез което те биха преживели вътре у себе си онова, което става отвъд раждане и смърт. Всички съвременни измити идеи, с които хората днес се стремят да схванат древните неща, вече не съвпадат с онова, което се е възнамерявало по онова време. Тези неща просто са станали, абстрактни и съвременното човечество говори от абстрактни идеи. Те желаят да разберат Бога чрез абстрактна тео-

логия; добродетелта също така се счита за нещо чисто абстрактно. Колкото е по-абстрактна идеята, толкова по-добре съвременното човечество обича да я използва, когато говори за тези неща, дори за безсмъртие. Човек почва да си мисли, кое може да бъде безсмъртно в човека. Аз говорих за това в моята първа лекция в Базел, като казах, че науката, която се занимава днес философски с въпроса за безсмъртието, е една изпуснала наука, една недохранена наука. Това е друга форма да се изрази абстрактното мислене, с което такива неща се разглеждат днес.

Някои братства на Запада обаче все още са запазили отношение към древните традиции и са се опитали да ги приложат по съответен начин и да ги поставят в услуга на някакъв групов егоизъм. Наистина е необходимо да се знаят тези неща. Естествено, когато за тези неща те говорят публично, от този ъгъл на Запада, в екзотерична литература, тогава Бог, добродетел или свобода и безсмъртие също се разискват по обичайния абстрактен начин. Само в кръга на посветените се знае, че всичко това е само спекулация, че всичко това е само абстракции. За себе си обаче те търсят онова съществено, към което се стремят в абстрактни формули за Бог, добродетел и безсмъртие и много по-конкретно и по тази причина тези думи са превеждани за посветените в техните съответни школи. Бог е преведен като злато, и човек търси зад мистерията да дойде до онова, което може да бъде описано като тайната на златото. Златото, представляващо онова, което е слънчевоподобно вътре в земната кора, е наистина нещо, вътре в което е заложена една многозначителна мистерия. Всъщност материално златото стои в същото отношение към другите, субстанции както при мисленето мисълта за Бога стои към другите мисли. Въпросът е само по какъв начин тази тайна се разбира.

Това се отнася до егоистично-груповата експлоатация на тайната на раждането. Тук човек трябва да се бори с истинско космично разбиране. Съвременният човек обаче напълно е заместил това космично разбиране със земно разбиране. Когато човек днес например желае да изследва как ембриото в човек и животни се развива, той изследва с микроскоп онова, което съществува точно на мястото в земята, към което той е отправил своето микроскопично око, това той счита за изследване. Обаче въпросът не се отнася само до това. Ще се разкрие - и някои кръгове приближават това в своите открития - че действителните сили не са в онова, което човек вижда под микроскопа, а по-скоро са вътре в онова, което протича от космоса, от съзвездията в космоса. Когато възниква едно ембрио, то възниква защото в живото същество в което ембриото се формира, работят сили от всички посоки на космоса, космични енергии. Когато стане едно оплождане, онова, което ще се развие от оплождането

зависи от това, кои космични енергии действуват.

Има едно нещо, което ще се разбере днес, което все още не е разбрано. Днес някой гледа някакво живо същество. Да речем едно пиле. Когато в това живо същество възникне ново ембрио, биологът изследва как от това пиле расте яйцето. Той изследва силите, които се предполага, че позволяват на яйцето да израсне от пилето. Това са направо глупости. Яйцето никак не израства от кокошката; кокошката е само основата; силите работят от космоса, силите, които произвеждат яйцето върху основата, която е била подготвена вътре в кокошката. Когато днес биологът работи със своя микроскоп, той вярва, че онова което вижда в полето на микроскопа, включва също енергиите, от които зависи онова, което той наблюдава. Онова, което той вижда там обаче е субект на енергиите на звездите, които заедно работят в някакво съзвездие и само когато човек тук открива космичното, ще открие истината, реалността: вселената е, която извиква яйцето от кокошката.

Всичко това обаче е свързано с тайната на слънцето и, наблюдавано от земята, с тайната на златото. Днес аз ви предлагам само един вид програмно указание; с течение на времето тези неща ще станат по-ясни.

В същите школи, за които говорим, добродетелта не се нарича добродетел, а просто се нарича здраве и човек се стареа да се запознае с онези космични съзвездия, които имат връзка със здравето и болестта на човешките същества. Като се запознае човек с космичните съзвездия, научава се да знае отделните субстанции, които лежат по повърхността, на земята, соковете и т.н., които са свързани със здраве и болест. От известни направления една по-материална форма на науката за здравето непрекъснато се развива, такава, която почива обаче върху една духовна основа.

Идеята също така ще се разпространи от същите тези школи, че човек

става добър не като се научи на различни етични принципи, чрез които човек може да стане добър, а като поема бакър при известно съзвездие на звездите или арсеник при друго. Вие може да си представите как тези неща биха могли, да бъдат експлоатирани от егоистично настроени групи за власт. Достатъчно е само да не се казва това знание на други, които не са в състояние да участвуват, и човек вече има един много добър метод да управлява голяма маса хора. Няма нужда да се говори за всичките тези неща; достатъчно е някой да въведе например някакъв нов деликатес тогава човек търси пазар за този нов деликатес, който съдържа подходящото вещество и по този начин получава резултата, който му е необходим, когато тези неща се разбират само материалистично. Трябва на човека да му е ясно, че във всяка материя са скрити духовни въздействия. Само онзи, който действително знае, че няма нищо само материално, а само духовно, той ще проникне отвъд тайните на живота.

Също така ще се направят усилия от тези школи да се сведе проблема за безсмъртието в материалистични канали. Този проблем за безсмъртието може да бъде въведен в материалистични канали по същия начин чрез експлоатиране на космични съзвездия. Човек, разбира се, чрез това не постига онова, което често, се твърди да е безсмъртие, а едно съвсем по-различно безсмъртие. Човек се подготвя - дотогава, докато е възможно да влияе върху физическото тяло, за да продължи живота си изкуствено - да претърпи душевни опитности, които ще му дадат възможност да остане в ложата на едно братство, дори и след смъртта си, да помага там чрез енергиите, които има на разположение. Безсмъртието в тези кръгове се нарича просто продължението на живота.

Вие може да видите и външни знаци на тези неща. Не зная дали някой от вас е обърнал внимание на книгата, която за известно време предизвика сензация, книга, която също бе издадена на Запад и носи заглавието "Тревогата при умирането" /Der Unfug des Sterbeus/. Тези неща всички се движат в това направление. Те са само началото. Онова, което е отишло още по-нататък от началото внимателно се пази за груповия егоизъм, пази се много езотерично. Тези неща са действително възможни, обаче ако някой ги въведе в материалистични канали, ако абстрактните идеи за Бога, добродетелта и безсмъртието се превърнат в конкретните идеи на злато, здраве и продължение на живота, ако някой от гледна точка на групово-егоистичен смисъл експлоатира онова, което аз ви изтъкнах като големите проблеми на Петата Следатлантска епоха. Онова, което по един мъгляв начин се нарича "космично чувство" от проф. д-р по теология, д-р по философия, ако то бъде представено от мнозина - и за нещастие от мнозина по егоистичен начин - като космично знание.

Докато науката вече векове се е държала за процеси, ставащи на земята и е отхвърляла проучването на онова, което вече се приближава като най-важните извънземни явления, то точно в Петата Следатлантска епоха ще започне експлоатирането на енергиите, идващи от космоса. Така както сега е особено важно за един редовен професор по биология да има колкото е възможно по-силен микроскоп, да използва колкото е възможно по-точни лабораторни методи, така в бъдеще, когато науката ще стане по-одухотворена, важното ще бъде дали някой провежда даден процес сутрин, вечер или по обяд и дали позволява онова, което той е извършил сутринта да попадне под по-нататъшното влияние на действени фактори през вечерта, или дали космичното влияние от сутринта до вечерта да се изключва, парализира. В бъдеще ще се окаже, че такива процеси са необходими, те също ще започнат да стават. Разбира се, много вода ще изтече, докато материалистични ориентираните университетски лаборатории и т.н. бъдат предадени на духовни учени, ала тази промяна ще трябва да стане, за да не дойде човечеството до пълен декаданс. Тази лабораторна работа ще трябва да бъде заменена от работа, в която, например - когато се отнася до доброто, което трябва да се постигне в бъдеще - някои процеси ще стават сутрин и ще се прекъсват през деня; космичният поток преминава през тях отново сутринта и това се продължава ритмично, докато отново е сутрин. Процесите се провеждат по такъв начин, че някои космически въздействия винаги се прекъсват през деня и космичните процеси на сутринта и вечерта се проучват. За да се достигне това ще са необходими множество подреждания.

От това можете да разберете, че когато човек не е в положение да участва публично в онова, което става, може само да говори за тези неща. От същите братства, които желаят да поставят злато, здраве и продължение на живота, на мястото на Бог, добродетел и безсмъртие, прави се усилието да не се работи с процесите сутрин и вечер, а с нещо съвсем по-различно. Аз ви обърнах внимание миналия път, че импулсът на Мистерията на Голгота искат да се елеминира от света, като се въведе друг импулс от Запада, импулс на Антихрист. От направлението Изток Христовият импулс, какъвто се появява в XX-тото столетие, се мъчат да бъде парализиран, като отправят, вниманието, интереса настрана от Христос, Който се появява в Етера.

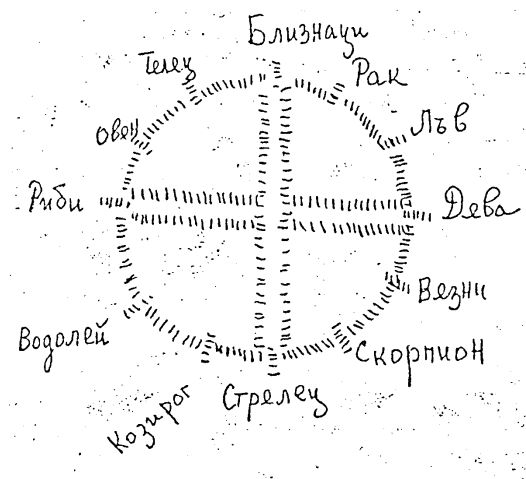
Онези, които се занимават с въвеждане на Антихрист на мястото на Христос правят усилия да експлоатират онова, което работи особено много чрез най-материалистичните енергии, обаче работи духовно с тези материалистични енергии. Над всичко те се стремят да експлоатират електричеството и особено земния магнетизъм, да имат влияние по ця-

лата земя. Аз съм ви показал как в онова, което нарекох човешки двойник възникват земни енергии. Ще се проникне в тази тайна. Това ще бъде американска тайна да се използва магнетизмът на земята в неговата "двойнственост", да се използва магнетизмът на Север и Юг, за да се изпращат направляващи енергии, които работят духовно по земята. Погледнете магнетичната карта на земята и я сравнете с това, което сега ви казвам. Наблюдавайте протичането на линията, където магнитната игла отскача на Изток и Запад и където изобщо не отскача. /Засега аз мога да дам само известни указания/. От едно небесно направление духовни същества непрекъснато работят. Необходимо е да се поставят тези духовни същества в служба на земното съществуване и, поради това че тези духовни същества, работещи от космоса са в състояние да проникнат тайната на земния магнетизъм, в тази тайна ще може да се проникне и може да доведе, да бъде многозначително използвана, от груповия егоизъм по отношение на трите неща злато, здраве и продължение на живота. Въпросът ще се отнася само до натрупване съмнителната смелост за да се извършват тези неща. Това положително ще бъде извършено от някои кръгове.

От Изтока въпросът е до засилване онова, което вече обясних: втичащите се и дейно работещите същества от противоположните страни на космоса да се поставят в служба на земното съществуване. Голяма борба ще има в бъдеще. Човешката наука ще се движе към космическата. Човешката наука ще прави усилие да се движи към космичната, ала по различни пътища. Задачата на добрата, лекуваща наука ще бъде да открие известни космически енергии които, чрез въздействието едновременно на два космични потока, да са в състояние да възникнат на земята. Тези два космични потока ще бъдат потоците на Риби и Дева. Много важно ще бъде да се открие тайната на това как и какво работи от космоса по посока на Риби като енергията на слънцето се съчетава с онова, което работи по направление на Дева. Доброто ще бъде онова, че човек ще разкрие как от двете направления на космоса сутрин и вечер енергии могат да бъдат поставяни в служба на човечеството: от една страна, от направлението на Риби и, от друга страна, от направлението на Дева.

Онези, които търсят да постигнат всичко чрез дуализма на полярността, чрез положителни и отрицателни енергии, не ще се занимават с тези енергии. Духовните тайни, които дават възможност на духовността да протича от космоса - с помощта на двойнствените енергии на магнетизма, от положителното и отрицателното - изкачат във вселената от Близнаци; това са енергиите на пладне. Още в древността се е знаело, че това има нещо общо с космоса и дори и днес се знае от екзотерични-

те учени, че, зад Близнаци в Зодиака, по някакъв начин се скрит положителен и отрицателен магнетизъм. Ще се направи усилие да се парализира онова, което ще може да се спечели от разкриване дуализма в космоса, и то да се парализира по един материалистичен, егоистичен на-

чин чрез енергиите, които, протичат към човечеството особено от Близнаци и да бъде поставено всичко напълно в служба на двойника. Други братства, които над всичко желаят да мине незабелязана Мистерията на Голгота, ще се опитат да експлоатират двойствената природа на човешкото същество. Тази двойствена природа на човешкото същество, която също така е навлязла и в Петата Следатлантска епоха, както това е направил и самият човекът, съдържа човешкото същество, ала също, заедно с човешкото същество, по-нисшата животинска природа. Човекът до известна степен е действително един кентавър; той има вътре у себе си тази по-нисша, зверска, астрална природа. Неговата човечност някак си язди върху този астрален звяр. Чрез това сътрудничество на двойствената природа вътре у човешкото същество има също и дуализъм на енергиите. Точно този дуализъм на енергиите ще е, който все повече и повече ще се използва от егоистичните братства на Изтока, индийският поток, за да може също така да се отправи в крива посока Източна Европа, която има задачата да подготви Шестата Следатлантска епоха. За това се използват сили от Стрелеца.

Въпросът, който стои пред човечеството е дали да овладее за себе си енергиите на космоса по един двоен неправилен начин или/липсва няколко реда текст/..... Ще има борба пред знаещите в космоса. Някои ще насочват използването на сутрешните и вечерните процес, както ве

че казах; на Запад процесът по пладне ще се предпочита, изключвайки сутришните и вечерните процеси; а в Изтока среднощните процеси ще бъдат използвани. Веществата не ще се изготвят вече според силата на химическото привличане и отблъскване; ще се знае, че различни вещества ще се произвеждат в зависимост от това, дали се изготвят чрез сутришни или вечерни процеси, или с обедни или среднощни процеси. Ще бъде известно, че такива вещества работят по напълно различен начин върху троичността на Бог, добродетел и безсмъртие - злато, здраве и продължение на живота. От сътрудничеството на онова, което идва от Риби и Дева няма да се получи нещо зловредно. Чрез това човек ще може да постигне в известен смисъл онова, което развързва механизма на живота от човешкото същество, но по никакъв начин не ще даде никаква форма на власт и сила на една група над друга. От космическите енергии, които ще се получават от това направление ще възникнат странни машини, но само такива, които ще облекчат човешкото същество от работа, защото те ще имат вътре у себе си известна енергия на интелигентност. Космически ориентирана духовна наука ще трябва да се занимае с това, щото всички големи изкушения, които ще произлязат от тези механизирани зверове, които самият човек ще създава, да не упражнят зловредно влияние върху човешкото същество.

Към всичко това трябва да се прибави и следното: необходимо е за човешките същества да се подготвят, като не взимат действителностите за илюзия, да навлязат действително, в една духовна концепция за света, в едно духовно разбиране на света. Важното е да се виждат нещата такива, каквито са. Човек може да вижда нещата каквито са обаче, когато е в положение да приложи към реалността понятия, идеи, които възникват от една антропософски ориентирана духовна наука. Мъртвите активно ще участвуват в останалата част от земното съществуване. Важното обаче е *как* те ще участвуват. Преди всичко тук ще се прояви огромната разлика. Посредством поведението на човека на земята участието на мъртвите ще бъде ръководено от едно добро направление по такъв начин, че импулсите на мъртвите за работа ще са в състояние да произтичат от самите тях, импулси, взети от духовния свят, в който мъртвите живеят след смъртта.

В опозиция на това ще има много усилия да се въведат мъртвите по изкуствен начин в човешкото съществуване. Чрез заобиколния път през Близнаци мъртвите ще бъдат въвеждани в човешкия живот по такъв начин, че човешки вибрации ще трептят по определен начин, ще продължават да вибрират вътре в механическата работа на машините. Космосът ще въведе движение в машините чрез заобиколния път, който то-

ку-що показвах.

По тази причина важно е, щото нищо неподходящо да не бъде приложено, когато тези проблеми ще възникнат; само елементарни енергии, които са част от природата би трябвало да бъдат прилагани. Човек ще трябва да се откаже да въвежда неподходящи енергии в механичния живот. От окултната сфера би трябвало да се отказват да се впрягат самите човешки същества в механична фабрична работа, практика, чрез която се използва Дарвиновата теория за подбора за определяне на работната енергия, както аз ви разказах това като пример миналия път. Всичко, което казвам, естествено, не може да изчерпи темата за такова кратко време, това са само намеци и аз мисля, че вие ще медитирате по-нататък по тези неща, че вие ще търсите да изградите един мост между собствените ви жизнени опитности и тези неща, над всичко онези жизнени опитности, които могат да бъдат придобити в тези настоящи трудни времена. Ще видите колко много неща ще ви се изяснят, когато ги наблюдавате в светлината, която може да ви проблесне чрез такива идеи. В нашето време ние фактически не се точно занимаваме с енергии и съзвездия, от енергии, противопоставящи се една на друга нещата за които говори във външния екзотеричен живота са напълно различни неща. Някои възнамеряват да сложат воал върху истинските импулси, за които става дума. Обезателно ще работят известни човешки енергии, с които някои да могат да спасят нещо само за себе си. Какво е това, за което работят да бъде спасено? Някои човешки енергии работят, за да защитят импулсите, които бяха оправдани до Френската революция, и дори бяха защитавани от някои сезотерични школи; сега обаче те са под формата на Ариманова-Люциферова деградация, която се защитава, за да се поддържа един социален ред, който човечеството вярва, че е бил вече победен в края на XVIII столетие.

Има главно две сили, които се противопоставят една на друга: представителите на принципа, който бе победен в края на XVIII столетие и представителите на новата епоха. Съвсем ясно е, че някои хора са инстинктивно представители на импулсите на новата епоха. Представителите на старите импулси - тези от 18-17 и 16-тото столетие - могат следователно да бъдат впрегнати към тези сили посредством изкуствени средства, към силите произтичащи от известни групово-егоистични братства. Най-ефикасният принцип на новата епоха, чрез който може да се получи власт над толкова хора над колкото има нужда е икономическият принцип, принципът на икономическата зависимост. Това обаче е само инструментът. Онова, което се включва тук е нещо напълно различно. Онова, което е включено е нещо, което вие може да извлечете от

всички мои изказвания. Икономическият принцип е свързан с всичко онова, което е включено, за да се създаде една армия за тези стари принципи от огромно число човешки същества по цялата земя.

Това са нещата, които се противопоставят едно на друго. Едното сочи съществено към онова, което се бори понастоящем в света: на Запада един вкоченен облечен в желязо принцип на 18-тото, 17-тото и 16-тото столетие, който се проявява, като се облича във фрази на революция, във фрази на демокрация, принцип, който си поставя маска и чрез нея иска да спечели колкото се може повече власт. Помага се на това усилие, когато, колкото се може по-малко хора виждат нещата такива, каквито са, когато хората позволяват да бъдат приспивани многократно в тази област на майя чрез майята, която може да бъде изразена със следните думи: има война днес между Антантата и Централните сили. Няма нищо подобно всъщност. Тук се отнася до напълно различни неща, които съществуват зад тази майя като истинска действителност. Борбата между Антантата и Централните сили е само майя, е само илюзия. Може да се види онова, което стои едно до друго в борбата, ако човек погледне зад тези неща, ако ги осветли по начина, по който аз, поради известни причини, само загатвам. Това, което човек може да направи по-не.../липсва малко текст/..... илюзията постепенно ще се разпадне, до толкова, доколкото трябва да се разпадне. Днес преди всичко трябва да се прави усилие да се разглеждат нещата такива, каквито са действително представят на непредубеденото мислене.

Ако вие по един цялостен начин разгледате това, което аз развих тук, тогава една на вид случайна забележка, която аз направих в течение на тези лекции няма да ви се вижда само случайна. Когато цитирах една забележка, която Мефистофел е направил пред Фауст "Виждам, че вие познавате дявола" - то Мефистофел положително не би казал това за Удроу Уилсън - това не беше случайна забележка. Това е нещо, което трябва да освети положението! Човек наистина трябва да проучва тези неща без антипатия и симпатия; човек трябва да е в състояние да ги разучава обективно. Преди всичко човек трябва да е в състояние да размишлява днес за значението на обстоятелствата* в онова, което действа и значението на индивидуалната сила, защото често зад индивидуалната сила стои нещо напълно различно от онова, което стои зад само обстоятелствата*. /*Вместо думата "обстоятелства" и обстоятелство" тук е напълно възможно да се употреби "съзвездия" и "съзвездие"/. Помислете за момент върху проблема "колко би струвал мозък на Удроу Уилсън, ако този мозък не седеше върху президентския стол на САЩ?" Да предположим, че този мозък беше сред по-различни обстоятелства:

там той би показал индивидуалната си сила! Всичко зависи от обстоятелствата/съзвездията/.

Сега ще говоря абстрактно и радикално - разбира се, няма да характеризирам гореспоменатия случай; никога не бих си позволил да правя това в една такава неутрална държава - но независимо от това има едно много важно проникновение във връзка с въпроса например за мозъка. Дали той има стойност, защото е действително просветен и задвижен от специфична духовна душевна сила - дали чрез това той има духовна тежест в смисъла, в който аз съм говорил в тези проучвания на духовната тежест - или този мозък фактически няма никаква стойност, освен тази която би се показала, ако някои би могъл да го постави на едни везни и от другата и страна да постави някаква тежест? В момента, в който човек проникне отвъд тайните за които аз ви говорих миналия път относно двойника, достига се до точката /а аз не говоря за нещо нереално/ да се даде стойност на мозъка, който преди е имал стойност само като маса върху везните, защото възможно е, ако мозъкът трябва да бъде отново оживен, той да бъде оживен само чрез двойника.

Всички тези неща си струват на човешките същества днес като гротескови. Онова обаче което на тях се струва гротескно, трябва да стане съвсем ясно, за да могат тези неща да протекат от един нездрав поток към един здрав. И каква полза, ако човек само непрекъснато бърбори за тях? Вие трябва да приемете идеята, че всички тези мъгляви приказки за "космична религиозност" или "размера на жаждата за нея" или "движението, което е предприело да открие и да разбули циркулацията на живота зад сетивата" и т.н. не допринасят нищо освен да разстилат мъгла над неща, които би трябвало да навлезат в света само с яснота. Те могат да бъдат ползотворни само чрез яснота и те трябва да бъдат провеждани в яснота, преди всичко като практични морално-етични импулси в човечеството.

Мога да направя само едно единствено загатване. Аз оставям на вас чрез собственото ви разсъждение да вградите на тези основи по-нататък. Тези неща в много отношения са афоризми, ала вие ще имате възможност много да съберете от едно такова извлечение като тази картина на Зодиака, ако наистина я използвате за вашите разсъждения и медитации.

ТРИНАДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ

ТРИТЕ ОБЛАСТИ НА МЪРТВИТЕ: ЖИВОТ МЕЖДУ СМЪРТ И НОВО РАЖДАНЕ

Берн, 29.11.1917 г.

Днес бих желал да се върна към темата на една по-раншна лекция, дадена тук в Берн и да я проследя по-нататък по посоките, които съм убеден, че сега трябва да се разискват между нас. Ясно ми е, че определени неща, изисквани от знаците на нашите трудни времена, трябва да се кажат в публични антропософски лекции, така че да проникнат в човешките уши. Аз съм също убеден, че определени изходни научни истини вече трябва да се говорят между нас.

В предишната лекция, за която споменах, аз описвах участието в земния живот на души, които са минали през портата на смъртта. Ние предприехме да проучим вида и начина на импулсите на така наречените мъртви, които продължават да участвуват в онова, което се върши от човешки същества тук на земята, и как се създават връзки между енергиите на т.нар. мъртви и тези на живите. Днес желая да кажа още повече по този въпрос.

Трябва най-напред да се изясни, че преди всичко необходимо е за живота между смърт и ново раждане да се говори в известен смисъл образно, в образи, взети от физическия сетивен живот на земята и от умствени картини, които ние придобиваме в този физически живот на земята. Животът в сферата на мъртвите е такъв обаче, че той може да бъде разбран само с голяма трудност чрез земни понятия и умствени картини. Така че човек трябва следователно да се опита да подходи към този живот от различни страни.

Бих желал да кажа, че един такъв опит бе направен преди започването на тази световна катастрофа във Виенския лекторски цикъл, през който аз говорих за живота между смърт и ново раждане по отношение на вътрешните енергии на душата. Днес бих желал да ви обърна внимание преди всичко на една област, която в известно отношение е и трябва да бъде първостепенно занимание на човешкото същество през неговия земен живот. Това трябва да бъде една първостепенна грижа, че точно тази област е затворена за опитност на души, които са преминали през портата на смъртта. Помислете само колко много ние имаме като земни човешки същества чрез умствените картини, които ни идват от минералната и растителната област. Към тези умствени картини трябва да бъдат прибавени всички впечатления и умствени картини, които идват до нас и от небесното пространство: звездното небе над нас, слънцето, луната. Тъй като те ни дават възможност през нашия земен живот да имаме физически, образи като възприятия, те принадлежат точно на онова, което аз наричам минерална природа. Тази минерална природа и съществено - казвам съществено - растителната природа като природа са изключени от онова, което душите ще възприемат между смърт и ново

раждане.

Във връзка с това има нещо особено характерно относно опитностите на т.нар. мъртви. Когато ние човешките същества тук на земята заставаме пред минералната или растителна природа, имаме съвсем определено съзнание. При друг случай съм казвал, това е вярно, че е илюзия да се говори за липса на болка или липса на удоволствие в минералната и растителната област. Чрез онова, което ние човешките същества извършваме с нашите действия обаче, правим впечатления върху минералната област и също върху растителната област; можем да кажем с известно оправдание, че тези области остават без впечатления, без такива дейности, които се разпростират чрез болка или удоволствие, скръб или радост. Знаете, че ние като човешки същества, ако разчупим една скала, наистина някои елементални същества ще преживеят удоволствие или скръб, ала това не влиза в нашето обикновено ежедневно съзнание. Следователно може да бъде казано, че вътре в опита на едно обикновено човешко същество на земята, той трябва да има чувството че, ако разбие скали, ако предприеме каквото и да е действие с онова, което е минерал или съществено растителна природа, той чрез това не причинява нито удоволствие, нито болка на обкръжаващата го среда.

Никак не е такъв случаят в областта, в която човекът влиза, когато мине през портата на смъртта. Над всичко трябва да ни е съвсем ясно, че там най-малкото действие, което извършва човек, дори ако само едва се докосне до нещо /трябва да си служим с думи от земния език/, неминуемо в тази духовна област възниква или удоволствие, или скръб; задвижва някакъв вид симпатия или антипатия. Вие следователно трябва да си представите тази област на мъртвите по такъв начин, че не може да се докоснете до нищо, не може да направите дори най-малкия контакт, без да причините на онова, което е било докоснато да изпита удоволствие или скръб, т.е., без да предизвикате симпатия или антипатия.

Това вече е било посочено в моята книга "Теософия", в която областта на душата е описана и в която най-важните сили в тази област се търсят точно в силите симпатия и антипатия. Такива факти обаче трябва да станат живи идеи. И когато човек започне да става съзнателен за общата работа, в известен смисъл, на областта на мъртвите и областта на т.нар. живи трябва да си представим как действуват мъртвите в собствената си област. Те действуват по такъв начин, че винаги трябва да са съзнателни, че всяко нещо, което правят ще предизвика симпатия или антипатия, радост или скръб; всичко, което те правят предизвиква, ако мога така да се изразя, резонанс на живо усещане. Онова, което бихме могли да наречем безчувствено в смисъл на нашите растителна и животинска област

там изобщо не съществува от другата страна на портата на смъртта. В един смисъл това характеризира най-нисшата област, в която човек влиза, когато премине през портата на смъртта. Тук, когато човек дойде през портата на раждането във физическия свят, той влиза в най-нисшата област минералната. Когато той влезе в духовния свят, той се намира в област с всемирното чувство за усещане, в една област, където напълно владеят симпатията и антипатията. И в тази област той разгъва своите сили, той работи в тази област. И когато си представим мъртвите да действуват там, ние също трябва да си представим носещите усещания сили, които непрекъснато произвеждат следствие неговите действия сили, носещи симпатия и антипатия.

Какво е значението на тези сили в цялостната мрежа на отношения във вселената? Виждате ли ние сме достигнали до един въпрос, който може да бъде различен за нашия физически земен живот само чрез Духовната Наука. Вие ще осъзнаете неговата важност, ако разгледате всички неща, които се подразбират в това. Толкова много се е случило понастоящем, щото лицето, което би могло да намери едно обяснение на света само във физическото, се отказва от всяко обяснение, което то не схваща като обяснение.

Нещо, което в съвременното ни се счита като едно обяснение е принципът за еволюцията на животинските същества, населяващи земята заедно с нас. Необходимо е само да ви обърна внимание на всичко, което е отпечатано напоследък за подкрепа на онова, което се нарича еволюционна теория. В днешно време донякъде с оправдание се говори за еволюцията в животинския свят, в това, че се вярва, че животинският свят е еволюирал нагоре от несъвършени същества към по-съвършени. По-добър начин да се изрази това е, ако се каже, че животинският свят е еволюирал от недиферинцирани същества към все повече и повече диференцирани, и накрая до човешката природа, доколкото човек е физическо същество. Тази теория на еволюцията вече е навлязла до голяма степен в повечето съзнание. В известен смисъл тя дори е станала съставка на светската религия на човечеството. Различните религиозни вери правят усилия да се съобразяват с еволюционната теория. Вече те - поне в техните по-важни представители нямат смелостта, - която доскоро имаха да свидетелствуват срещу еволюционната теория. До известна степен те самите са я приели.

Обаче човек може да се попита, какво фактически работи в тази еволюция на животинските същества, ако те еволюират от несъвършени към по-съвършени същества. Какво работи във всичко онова, което може да се наблюдава в животинския свят, не само в неговата еволюция, но в ця

лостното съществуване на животинския свят? Колкото и странно да звучи на съвременния човек, при навлизане в областта, населена от мъртвите, се разкрива, чрез ясновидско съзнание, че силите, преобладаващи над голяма част от животинския свят идват от мъртвите. Човекът е призван да бъде съуправител на импулсите в космоса. В минералното царство той има влияние само с това, че конструира машини и др.п. чрез своята технология в унисон със законите на минералната област. В растителната област се отнася до онова, което той посява и култивира като градинар или фермер. В тези две области той най-много може да играе второстепенна роля през своя живот между раждане и смърт. В областта, която се отразява тук на земята в животинското съществуване обаче човекът е включен, що се отнася, че след смъртта някои сили непосредствено се събуждат у него, че той непосредствено навлиза и работи в една област на сили, които управляват тази животинска област. Тя в известен смисъл е основата за неговата дейност там, точно така, както тук минералният свят е нашата основа; тя е самата почва, нещото, върху което той стои.

В нашето съществуване във физическия свят ние имаме растителното царство, издигащо се от една земя, създадена от минералната област. Подобно, за мъртвите е областта, в която управляват симпатиите и антипатиите - които след това се разпростират в живота на животинското царство на земята - тя дава основата за една втора област. В тази втора област същите неща не работят толкова много в мъртвите, само опитностите на удоволствие или скръб, прехвърлянето на чисто сетивно носещи импулси, които след това продължават, които след това действуват в света. Тази втора област работи по същина е онова, което може да се нарече засилването и отслабването да волевите сили принадлежащи на човешкото същество след смърт. Ако желаете да разберете повече за тези волеви сили, отнесете се до Виенските сказки /Inneres Wesen des Menschen und Leben Zwischen Tod und neuer geburt/ в които аз подчертах че волята, която е характерна за човешката душа между смърт и ново раждане не е точно като онова, което наричаме *воля* тук във физическия живот. Можем да говорим обаче за това като за воля, макар че то е различно там; Там то е проникнато от елементи на чувство и от един друг елемент, който не съществува тук на земята. Тази *воля* в живота на човешката душа след смърт е непрекъснато в прилив и отлив. Когато човек е в общение с едно мъртво човешко същество, неговият душевен живот се усеща така, че в един момент то се чувствава засилено в своите волеви импулси, силна в себе си; в друг момент неговата воля е някак си окуцала, тя спи. Неговата воля се колебае между сила и слабост.

Това е една съществена страна в живота на мъртвите.

Това засилване и отслабване на волята са импулси, които протичат не само в основата на областта на мъртвите, а също така и в човешкото царство тук на земята, не разбира се в нашите мисли на обикновеното съзнание, но във всичко, което ние тук изпитваме като волеви импулси и също като импулси на чувствата. Разбира се, странен факт е, че човекът, в своето обикновено съзнание като едно физическо земно лице, преживява ясно само своите сетивни възприятия и своите мисли. Будно съзнание съществува само във възприятията и мислене. Чувствата се само като че сънуват, а при волята обикновено общо взето се спи. Никой човек не знае какво точно става, когато той просто си повдигне ръката, това ще рече, когато волята работи в неговия телесен организъм, не знае това по начина, по който той .../липсва малко текст/.... законът на чувствата, макар..... нещо малко по-ясен в съзнанието, отколкото законът за волята, той все още е тъмен; не е по-ясен, отколкото картините, които имаме в нашите сънища. Страсти, емоции, чувства всъщност само са сънуват; те не се преживяват в светлината на съзнанието, което живее в сетивните възприятия и умствените картини, а нашата воля изобщо не се преживява съзнателно. Във всичко, което в будния ни живот е като сънища и сън, живеят мъртвите. Те живеят с душите, които са възплътени във физически тела на земята. Те живеят в тях точно така, както ние живеем в растителния свят, с изключение, че ние не сме вътрешно привързани към растителния свят, както са мъртвите към нашите чувства, емоции и волеви импулси. Те непрекъснато живеят във всичко това. Това е тяхната втора област, докато тук ние разглеждаме нашите чувства и усещания в човешкия живот, мъртвите живеят в този живот непрекъснато и наистина по такъв начин, че колебанията, които аз току-що описах като засилване и отслабване на волята, като увеличаване и намаляване на волята на мъртвите имат известно отношение към онова, което тук на земята т.нар. живи сънуват и през което спят като чувства и волеви импулси.

Можете следователно да видите колко малко областта на мъртвите е отделена от нашата земна област и каква вътрешна връзка съществува между тези две области. Както вече казах, при нормални условия /с известни изключения, за които ще говоря по-късно/, мъртвите нямат нищо общо с минералното и растителното царство, но те имат много общо с онова, което става в животинската област. В известен смисъл това е земята, върху която те стоят. Те също имат много общо с онова, което става в областта на човешките чувства и човешката воля. В тези области ние никак не сме отделени от мъртвите, ала това е така: когато някой

премине през портата на смъртта и изпитва засилването и отслабването на волята, може да живее с така наречените живи в техните физически тела, макар че не с всеки. Тук властвува определен закон: човек може да живее, само с онези, с които е до известна степен кърмически свързан. Някой, който живее тук, и който кърмически е напълно чужд дори не може да бъде възприеман от едно умряло лице; за него той просто не съществува. Светът, който мъртвото лице преживява има граници, които са очертани от собсвената му карма, която му е слагала юзда и тук в живота. Този наш свят не е ограничен само за души, които са все още на земята; той е разширен и включва също и души, които са преминали през портата на смъртта.

Тази втора област, по този начин обхваща всички отношения, които едно лице е направило кърмически с онези, които все още са на земята.../липсва малко текст/..... на смъртта. Тази област възниква от една друга област, която е обща за мъртвите, една област на животинско съществуване, чрез което обаче не трябва да си представяме земни животни! Аз подчертано казах по-преди, че нашите животни на земята отразяват онова, което съществува в духовния свят, което ще рече групите души на животните. Във връзка, с мъртвите, ние трябва да мислим за духовното същество на животните. От тази обща почва следователно се издига за всяко мъртво лице по един съвсем напълно различен смисъл от това, което е в случая в нашата земна област, една индивидуална кармична област. Едно лице е свързало това отношение, друго е свързало онова. Само това, чрез което кармичните отношения се уравновесяват съществува там от човешката област.

И още един закон управлява там; той ни показва как тази втора област фактически е устроена. Първоначално всяко нещо, което въздейства върху един мъртъв в тази област по такъв начин, че то засилва или отслабва неговите волеви енергии, е ограничено до кръга на човешките същества, сред който това лице се е движело през своя последен земен живот, може би първоначално дори само през част от него. Индивидите, които са били специално близки за него, към които той е имал специално отношение, и които са преминали през портата на смъртта, все още са тези, с които той живее особено по-близко. Кръгът само постепенно се разширява, за да включи лица, с които мъртвият е имал само далечни кармически отношения.

За някои мъртви това трае само кратко време, за други по-дълго. Едва ли може да се каже от начина, по който един земен живот е протекъл, как това би било след смъртта. Много личности, много души, за които човек не би очаквал, се появяват в сферата на мъртвите лица поради

това, че от физическия живот много лесно може да се направи погрешна преценка. Има основен закон обаче, че кръг постепенно се разширява и целият процес на запознаване в този кръг става точно така, както аз го описах в лекторския цикъл във Виена, където говорих за живота между смъртта и ново раждане. Онова, което аз описах там като важен елемент в живота на мъртвия е точно този разширяващ се живот на волевите импулси. Волевите импулси са вече за мъртвия онова, което умствените картини са за живия, чрез които мъртвото лице *знае*, чрез които то има своето съзнание. Крайно трудно е да се обясни на земните човешки същества, че по същина мъртвият знае чрез волята, докато земното човешко същество знае чрез формиране на умствени картини. Очевидно това също прави трудно човек да се разбира с мъртвия.

Може също така да се каже, че тази област, в която влизат мъртвите като тяхна втора област постепенно се разширява. По-късно и това е винаги относително, за един става по-скоро за друг с по-чужди кармични отношения се прибавят към непосредствените и по-близките. Това го казвам в следния смисъл. Когато едно мъртво лице е прекарало известно време от своя живот между смърт и едно ново раждане, кръгът на неговите опитности се е разширил и се е протегнал отвъд онези души - били те на земята или отвъд - с които той преди е имал особено близки кармични отношения. Тези души вече имат кармични отношения извън онези на мъртвия. То е така: лицето А има известно отношение с лицето В, но не с лицето С. Може да се види как умрялото лице А живее с В, както аз съм описал, и разширява своите опитности отвъд В. По-късно така става, че В става посредник към лицето С. Преди това А не е имал никакво отношение със С, ала вече придобива това отношение пряко чрез това, че В влиза в кармично отношение със С. Чрез това втората област бавно, постепенно се разширява над една крайно голяма област. Така човек става винаги по-богат с такива вътрешни опитности, опитности на засилване или отслабване на волята, опитности, чрез които постепенно свикваме с областта на мъртвите - или живите души - след като ние самите сме минали през портата на смъртта.

Една съществена страна на живота между смърт и едно ново раждане е това, че ние като души - ако мога да се изразя, така повърхностно - непрекъснато разширяваме нашия кръг на познати. Така както тук в земното съществуване ние разширяваме нашите опитности между раждане и смърт, точно така както ние все повече и повече се запознаваме със света около нас, така и там ние все повече и повече преживяваме опитности, които ни свързват с факта, че човек усеща съществуването на други души, че знае, че чрез някои от душите изпитва засилване на волята,

чрез други отслабване. Това е съществена част от нашата опитност отвъд. Можете да осъзнаете действителното значение на това за цялото съществуване, за цялото космическо съществуване. Това означава, че фактически, в известно отношение между смърт и ново раждане, се образува един духовен кръг от запознанства сред голяма част от човечеството по земята, не само тази избеляла панделка, за която мечтаят и ахкат пантеистите и мистиците. Наистина, ако погледнем онова, което преживяваме между смърт и ново раждане, ние никак не живеем надалеч от човешките същества на земята. Това не е една абстрактна връзка, а наистина една конкретна.

Така както тук на земята животинската област стои като трета област над минералната и растителната, така отвъд прага ние възприемаме като трета област областта на известни йерархии, една област със същества, които никога не преживяват земни въплъщения, но с които ние влизаме в отношения между смърт и едно ново раждане. Тази област на йерархиите е отвъд прага същото нещо като онова, което ни дава между смърт и ново раждане напълно интензивното преживяване за нашето Аз. През първите две области ние изпитваме, преживяваме "другият", чрез йерархиите ние преживяваме себе си. Може дори да се каже, че като едно духовно същество вътре в йерархиите човек преживява себе си като син, като едно дете на йерархиите. Той знае себе си такъв, какъвто е свързан към другите човешки души, както вече го описах, той знае себе си същевременно и като дете на йерархиите. Така както човек усеща себе си тук, когато възприема себе си в космоса, като едно сливане на външните природни енергии и на заобикалящия космос, така отвъд прага той усеща себе си организиран като духовно същество чрез участие на различните йерархии.

Тук, ако наблюдаваме себе си като човешки същества - това положително не трябва да породи гордост в нас - ние виждаме т.нар. по-нисша област на природата и нас самите поставени на върха на тези области на природата. Преминаваме през портата на смъртта и там откриваме, че ние сме на най-ниското равнище на областите на йерархиите, ала като сливане на импулсите от йерархиите. Там обаче спояването идва от горе, докато тук то се изкачва от долу. Докато тук нашето Аз потъва в един физически организъм, така че то е един екстракт от останалата природа, там нашата духовност потъва в йерархиите и е екстракт от тях. Може също да се каже, че там ние се обличаме в нашата духовност, докато тук се обличаме с нашата телесна природа, когато преминаваме през портата на раждането.

Едно творческо въображено възприятие може лесно да си представи

общата насока на живота между смърт и ново раждане. Наистина би било крайно тъжно за едно лице, ако не може да си създаде такива умствени картини. Само помислете! Ние не сме разделени от мъртвите ни най-малко в нашия живот на чувства или на воля. Онова, което е извадено от нашия поглед и е само скрито от нашите сетивни възприятия и нашите умствени картини. Би било една гигантска стъпка напред в еволюцията на човешката раса на земята, в тази част на човешката еволюция, през която предстои да минем, ако един ден хората осъзнаят факта, че в своите импулси на чувство и воля те се едно с мъртвите. Смъртта наистина може да ни ограби от нашето физическо виждане на мъртвия и от нашите мисли за него. Обаче нищо няма, което ние да чувствуваме без мъртвия да е там с нас в сферата, в която ние чувствуваме; също така няма нищо, в което да проявяваме, нашата воля, без мъртвия да бъде там с нас в сферата на волята ни.

По-рано споменах за изключения относно минералната и животинската област. Такива изключения са особено валидни за нашата настояща епоха. Преди това тези изключения не са имали голяма тежест. Ала не е необходимо да говорим за това сега. В нашето време, в което известно материалистично убеждение по необходимост се разпростира по земята, човешките същества много лесно могат да пропуснат възмож-/липсва малко текст/...

Във вчерашната публична лекция аз дори отидох до там, да обърна вниманието на това, как едно лице, ако пропусне да придобие духовно-умствени картини през своя земен живот, се обвързва към този земен живот; в известен смисъл той не може да избяга от него и следователно става източник на смущения. Много от разрушителните енергии, работещи в земната сфера идват от тези мъртви индивиди, затворени в нея. Би трябвало да съжаляваме такива човешки души вместо да ги съдим критически. Защото не е особено лесно да трябва да останеш след смърт вътре в една област, която фактически не е подходяща за мъртвите. Областите в този случай са минералната и растителната област, фактически онази минерална област, която животните носят вътре у себе си, която самият човек носи вътре в себе си. Тези същества са проникнати от минералната област. За индивиди, които не са абсорбирали духовни умствени картини, положението е такова, че те се отдръпват от тази опитност след смъртта; възникват по всяко време чувства, които ги предупреждават, че те не могат да влезат в областите, които управляват животното и човешката духовност и че те могат да влязат само в онова, което е минерална и растителна природа. Аз едва ли бих могъл да опиша това, защото няма в езика думи за него. Човек може да се приближи

бавно и постепенно до онова, което фактически лежи в основата, защото приближаването първоначално е твърде ужасяващо.

Не бива да си представяме, че такива мъртви души са за постоянно изпъдени от живота, който описах по-рано. Те се приближават близо до този живот с известно учудване и страх обаче и отново се връщат в растителната и минералната област, защото умствените картини, които те са си създали имат известно значение само в минералната област, в областта на мъртвите предмети, областта на физическите механизми.

Считам, че главна задача днес е чрез такива умствени картини като тези да възбудим в съзнанието си едно разбиране за това как мъртвите участвуват в човешката еволюция. Човек му се иска да говори за тези неща днес в публични лекции, но не може, защото хората не си позволяват такива умствени картини освен, ако те вече са преживели нещо от онова, за което се съобщава в нашите групи. Като описваме живота между смърт и ново раждане особено в неговото отношение към земния живот задоволява се или по-добре казано изпълнява се изискването на нашата епоха. За относително дълго време нашата епоха бе отхвърлила древните инстинктивни умствени картини относно областта на мъртвите, а вече човечеството трябва да получи нови умствени картини. Човечеството трябва да се освободи от абстракциите относно висшите светове и не само да говорим за един вид обща духовност; то трябва действително да възприеме онова което работи като духовно. Трябва да ни стане ясно, че мъртвите не са умрели, мъртвите продължават да живеят и работят в историческия процес на човешката еволюция. Трябва да ни бъде ясно, че силите, които духовно ни заобикалят са сили на по-висшите йерархии, ала също и сили на мъртвите. Най-великата илюзия, която бъдещото човечество би могло да възприеме би била да повярва, че социалният живот на земята, който хората развиват помежду си чрез своите чувства и воля става само чрез земни подреждания, като се изключват мъртвите. Това просто, не е възможно, защото мъртвите вече участвуват вътре в чувствата и волята.

Може да се попита как ще бъде възможно сред импулсите на новата епоха да се развие съзнание по правилния начин, за да възприеме този вид на общуване с духовния свят. Еволюцията на човечеството продължава по такъв начин, че човек в своето физическо тяло, със своето обикновено съзнание все повече бива откъснат от духовния свят. И за това, щото човек отново, като физически човек, да намери правилния достъп до духовния свят, стана Мистерията на Голгота в земната еволюция.

Мистерията на Голгота е не само събитие станало веднъж и, като такава, най-великото единствено събитие в цялата земна еволюция. Това е

едно продължаващо събитие, един продължаващ да действа импулс. Човечеството трябва да направи нещо, за да позволи тази сила да въздейства върху него по правилния начин. От дълго време вече аз подчертавам, че задачата на нашата Духовна Наука е свързана с импулса на Голгота, че Духовната Наука трябва да съществува също така заради импулса на Голготата, той да бъде разбран по правилен начин в нашата епоха и в непосредственото бъдеще. Вие може да бъдете сигурни че, като една земна наука, която е станала същевременно и световна религия, естествената наука ще печели все по-голямо и по-голямо влияние. Често бивам обвиняван, че съм бил неприятелски настроен към естествените науки, дори в тяхното радикално развитие, обвинение, което принадлежи на най-старомодните възможни предразсъдъци, защото онзи, който разбира насоката на еволюцията на земята, разбира също, че не може да бъде доказано естествените науки да са погрешни и че напротив те ще се разпространяват все повече и повече. Един вид религиозно вярване в тях, което все повече, залива света, не може да бъде спряно по никакъв начин. То ще дойде. То напредва самоуверено и то идва "за благословия на човечеството"! Няма да се забави времето, може би само няколко десетилетия, когато всички религиозни вери ще открият, че не са в състояние да спасят дори и най-простите примитивни човешки същества от съзнанието за едно чисто природно съществуване, каквото култивира природната наука. Това е неминуемо.

..../липсва малко текст/... световен мироглед постепенно хваща човешкото чувство /gemuet/, все по-малко и по-малко ще бъде възможно за самия духовен елемент да бъде култивиран от природната наука. Духовният елемент ще трябва да бъде внесен по също така строго научен начин, докато природната наука ще продължава да бъде признава природното съществуване. Знание за природното съществуване ще става все повече и повече необходимо, за изпълнението на онези задачи, които човекът за в бъдеще ще трябва да предприема между раждане и смърт. Онова, което ще трябва да го издигне към духовния свят обаче, не трябва да дойде до него от едно Духовна Наука.

Има вече един основен импулс в най-широки кръгове да се схване Мистерията на Голгота. Това може да бъде видяно и в по-ранни периоди, но е специално очевидно в нашето време. Днес може вече да се каже, че най-големите врагове, за да се схване Христовия Импулс са свещениците и проповедниците на различните религиозни вери, независимо колко странно това може да прозвучи. Онова, което държи човечеството далеч от Христовия Импулс, е начина по който духовниците и теолозите тълкуват този Христов Импулс, защото те са много далеч от разбиране-

то на онова, което той фактически е.

Не е моето намерение днес да говоря съществени неща относно Христовия Импулс. Ние вече сме натрупали доста, много за това в течение на времето и аз ще продължавам да го върша. Една страна само ще подчертая пред вас сега, защото тя изглежда особено важна понастоящем, именно, че човешките същества се нуждаят да схванат, че Христовия Импулс трябва в най-дълбок смисъл да бъде разглеждан различно от други исторически импулси. Хората виждат, че това е така ала те непрекъснато правят всевъзможни компромиси. Те говорят полуистини, нямат кураж да кажат цялата истина. Онова, което човек трябва да схване е, че не е възможно да говори за Христовия Импулс по същите методи, по които се говори за обикновената история. Издигнати теолози казват, че е глупаво да се говори за Евангелията, че са истинни по обикновен исторически смисъл, защото всичко, което може да бъде предложено като историческо доказателство, че Христос е живял може да бъде вписано на няколко листа хартия. Добре известни съвременни теолози по този начин потвърждават, че е безсмислено да се отнася човек към Евангелията, ако желае да борави с тях само като исторически източници. Няма начин да се докаже, че те разказват исторически факти. Това се смята съвършено очевидно днес. Всичко, което може да се даде като историческо доказателство, подобно на автентичните документи относно други личности от световната история може да бъде написано, според прочутите теолози, на няколко листа хартия само. Истинското значение на това обаче е, че дори онова, което би било написано да няколкото листа хартия не е истина в обикновен исторически смисъл.

Човечеството ще трябва да приеме факта, че такива исторически източници като тези, които има за Сократ или Цезар просто не съществуват за пребиваването на земята на Христос Исус. Неговото съществуване трябва да бъде схванато духовно. Това е същината на въпроса. Човечеството ще трябва да получи в Мистерията на Голгота нещо, за което няма доказателства, а което трябва да бъде схванато по духовен начин.

За всяко друго нещо човечеството винаги може да продължава да търси исторически доказателства, но за Мистерията на Голгота те никага не ще бъдат, в най-дълбок смисъл, от никаква полза. Човечеството би трябвало да бъде подтиквано не да схваща това важно събитие на земята по един физическо-исторически начин, а да се опита да се приближи до него с духовно разбиране. Онзи, който не може да схване Мистерията на Голгота чрез духовно разбиране на земната еволюция, без исторически документи, никога не ще бъде в състояние да я схване. Това е волята на боговете, може да се каже. Относно най-важното събитие на земята чо-

вечеството трябва да прави духовни усилия. Мистерията на Голгота винаги може да бъде отречена исторически, човечеството може да я разбере само, ако то се издигне до духовно разбиране на света.

Само Духовната Наука като такава може да говори за действителността на Мистерията на Голгота. Може да се каже, че всичко останало е старомодно. Прочетете най-последната книга от един теолог, книга забележителна въпреки всичко, която развива всичките теории за Исус на новата епоха от Лесинг до Wrede. Вие ще намерите доказателство в такава една книга, че в това поле историята наистина трябва да заеме второ място, че трябва да има някакъв нов вид разбиране. Това може да бъде намерено само по духовен научен път.

Така има вътрешно отношение между Мистерията на Голгота и необходимото изкачване на човечеството до духовност, започващо от нашето време. Наистина от съвременieto ни нататък човешките същества трябва да се издигат до известна духовност. През идващото време те трябва да схванат, че Мистерията на Голгота може да бъде разбрана по-нататък само чрез духовна деятелност, че Християнството трябва да има едно съществено духовно продължение, не само едно външно продължение чрез исторически традиции, или още исторически изследвания. Надявам се, че това, което току-що казах няма да бъде прието абстрактно, така че някой да мисли, че ако възприеме едно или две понятия относно значението на Мистерията на Голгота, е направил всичко, което е необходимо да бъде направено. Твърде често, се случва така. Не, човек не трябва да се приближава до тези неща напълно само конкретно. Не трябва само да си изгражда умствени картини за Христос и Неговата дейност, а би трябвало да е в състояние по някакъв начин да открие областта на Христос вътре в земната област. Христос слезе в земната област и човек трябва да е в състояние да открие Неговото владение.

Естествената наука, ако някой ден би се развила до най-високото си равнище на съвършенство, ще предложи картина на света, такава, каквато тя може да стане без помощта на Мистерията на Голгота. Естествената наука самата тя, никога не ще дойде дотам през земната еволюция, че един физик или биолог да е в състояние да говори за Мистерията на Голгота от негови предположения. Всяка наука обаче постепенно, доколкото борави с онова, което става около нас между раждане и смърт, ще става все повече и повече една природна наука. Извън това Духовната Наука ще изтегля своето съдържание от духовното царство. Въпросът сега обаче е да се намери не само една наука, но и път за да се навлезе в духовната област, така че да не откриваме само природа. В природата никога не ще открием Христовия Импулс. Как ще открием

действително път, за да проникнем в духовната област, не само да имаме знание за нея? От това, което казвам вие навярно съзнавате, че съзнанието на съвременната и особено на бъдещото човечество ще стане само природно, естествено съзнание, съзнание за напълно природните факти, ала че в допълнение на това друго съзнание трябва да бъде прибавено. Едно напълно друго съзнание трябва да бъде прибавено. За това ново съзнание необходимостта за разбиране Мистерията на Голгота като духовен факт ще бъде най-високият връх. Същият подход, необходим към Мистерията на Голгота, готовност да се проникне до духовния елемент в нещата, ще трябва да се разгърне през останалата част на живота. Това не означава нищо освен че отвъд едно чисто природно виждане на нещата, в човешкото съзнание трябва да навлезе и един напълно различен поглед към нещата.

Този поглед към нещата ще дойде и трябва да дойде, когато човек се научи, така както сега вижда света на сетивата чрез своите сетивни възприятия, да наблюдава точно толкова съзнателно насоката на своята съдба в света във големи и малки събития. Какво искам да кажа чрез това? Днес човек обръща твърде малко внимание на насоката на своята съдба. Да разгледаме някои крайни случаи. Ще ви разкажа само един, който ще ви покаже какво искам да кажа, а то е само един случай от хиляди такива. Човек би могъл да разкаже хиляди такива случаи, безброй хиляди. Един човек напуска своя дом, за да се разходи по една пътека, която му е съвършено позната. По нея се изкачва нагоре по една планина до едно скалисто място, от което има прекрасен изглед. Той често е отивал да се радва на този изглед. Това е неговата обикновена разходка. Но в този ден, докато върви внезапно в него изниква една мисъл: "Внимавай! Внимавай!". Той чува един вътрешен глас не като халюцинация, но в духа да му казва: "Защо отиваш нататък? Не можеш ли поне веднъж да се откажеш от това удоволствие?" Той чува това в духа. Това го прави несигурен и той се отстранява от пътеката, за да помисли. И в този момент една огромна маса скала пада точно на мястото, където той би бил, ако не бе се отдръпнал от пътеката; тя очевидно би го убила.

Искам да размислите за момент каква роля играе съдбата тук. Наистина нещо действуваше. Човекът е все още жив. Животът на множество човешки същества на тази земя е свързан, с неговия живот. Животът на всички тях би се променил, ако скалата би го убила. Нещо тук бе постигнато. Ако се опитвате да го обясните чрез природни закони, никога не ще достигнете естествено до факта на съдбата, която стана там. Положително вие може да обясните чрез природни закони как масата скала се е откъснала, как човекът е могъл да бъде убит, когато скалата внезап-

но би паднала отгоре му и т.н. Във всичко което би могло да се каже по въпроса обаче от гледна точка на природните закони, законите на съдбата не могат да бъдат намерени, те нямат нищо общо с тях.

Аз съм ви разказал един краен случай, ала нашият живот е съставен от такива неща, дотолкова, доколкото нашият живот е въпрос на съдба. А човекът просто не я забелязва, той не обръща внимание на такива неща. Той не забелязва тези неща, както забелязва онова, което му се доставя чрез неговите сетива като природни факти. От ден на ден, от час на час, от минута на минута, неща се случват, от които само един пример е даден, крайният пример, който аз току-що ви описах. Помислете си колко често например точно когато ще излезете от къщи нещо ви забавя половин час човек трябва да проучва даже малките неща/. Такива неща и подобни хиляди се случват през нашия живот. Вие виждате само онова, което се случва, когато сте били задържани половин час; вие не размишлявате какво напълно различно би станало, ако вие бихте излезли както е било запланувано половин час по-рано!

Съвсем друга област по този начин непрекъснато се намесва в нашия живот, областта на съдбата, област, на която все още съвременния човек не обръща внимание, защото той хвърля поглед само на онова, което става и не се интересува от онова, което непрекъснато бива предотвратявано да стане в неговия живот. Никой от вас, които стоите тук тази вечер, не може да знае какво преди три часа вие може да сте предприели, което тогава е било предотвратено да стане, нещо, което не би ви позволило да стоите тук тази вечер, дори нещо, което не би ви позволило да сте живи тази вечер. Вие виждате само онова нещо за което духовни импулси са начини, чрез които нещото *наистина* става. Вие обикновено не размишлявате с обикновено съзнание за това, че което вие правите в живота е резултат от участието на духовни импулси. Когато веднъж започнете да схващате този факт, когато осъзнаете, че има една област на съдба, така както има област на природа, вие ще откриете, че тази област на съдбата не е по-бедна по съдържание от областта на природата. В тази област на съдбата обаче, която разкрива себе си с особена яснота, когато се случи някакъв инцидент като този, който току-що ви разказах - който става очевиден за човешкия интелект - в тази област на съдба работи онова, което аз описах по-рано тази вечер. В чувствата и във волевите импулси, чрез които съдбата се движи работят импулсите на мъртвите. Въпреки факта, че човек, който казва такива неща днес, все още бива взиман от цялата "интелигенция" за суеверен глупак, въпреки това вярно е, че, със същата точност, с която човек изразява един природен закон днес, може също така да изкаже следното твърдение:

когато някои чува такъв един глас, това е този или онзи мъртъв, който е проговорил по нареждане на една или друга йерархия; освен това от сутрин до вечер и особено от вечер до сутрин, докато спим, импулсите на мъртвите непрекъснато работят в нас заедно с импулсите на духовните йерархии които работят в нашата съдба.

Бих искал да спомена нещо тук. Вие вече знаете за "духа" на Сократ и че Сократ, този мъдър грък, казвал за него, че всичко, което той правел, той го правел под влиянието на този дух. Аз говорих за този Сократов дух в моята малка книга "Духовното водачество на човека и човечеството". В моята последна книга "Загадка на душата" втората глава говори за онзи учен индивид, Jessoir, и вие може да прочетете какво той казва за тези неща. Там аз говорих също за Сократовия дух. Отнася се до това, че Сократ осъзнава че нещо действа във всички човешки същества. Преди Мистерията на Голгота някои същества направляваха онова, което мъртвите трябваше да внасят в човешкия живот. Тези същества загубиха властта си по времето на Мистерията на Голгота и Христовият Импулс зае тяхното място. Сега вече Христовият Импулс е свързан с човешката съдба по начина описан от Духовната Наука. Силите, импулсите на мъртвите работят както ви описах в сферата на нашата воля и чувства. Мъртвите действат, но те също преживяват засилване или отслабване на тяхната воля. Цялата тази област е земна област, земна област точно така, както е областта на природата. Обаче от Мистерията на Голгота насам Христовият Импулс живее вътре в нея. Христос е направляващата сила в тази област, която аз описах.

Следователно трябва да се основе една наука за Мистерията на Голгота. В бъдеще ще трябва да се знае че, така както светът .../липсва малко текст/... свят, така също една област на съдба го прониква от обратния полюс. Тази област на съдбата едва, се забелязва все още днес. Тя ще трябва да се проучва в бъдеще така пълно, както и областта на природата. И когато човек проучи това ще знае, че в тази област на съдбата той е обвързан с мъртвите. Човек ще знае, че тази област, която е обща за нас с мъртвите, е същевременно областта на Христос. Христос слезе на земята, за да разгърне своето влияние чрез Мистерията на Голгота, за да сподели с човешките същества на земята онова, което ние имаме общо с мъртвите, дотолкова, доколкото мъртвите са деятелни в земната сфера. /Сега говоря не за изключителни инциденти, а за нормални случаи/.

Това не трябва да остане само една абстрактна истина, само една понятийна истина, или може би само една "неделна" истина, за която да си спомняме понякога, "защото в края на краищата нещо такова, може пък

и да е истина". Човек би трябвало да върви през тази област на съдбата така съзнателно, както върви през областта на своите сетивни възприятия; той би трябвало да е в състояние да върви през света, използвайки очите си и все пак да се усеща обвързан направо с тази област на съдбата; той би трябвало да е в състояние да усеща, че в тази област силите на Христос са винаги свързани със силите на мъртвите. Ако това станеше, мили приятели, човечеството би развило един истински, конкретен и чувствителен живот с мъртвите. Човек би изпитвал, ако би усещал това или онова, или би се занимавал с това или онова, че той е свързан с онези, които е обичал и които вече са преминали отвъд. Животът ще стане безкрайно обогатен.

Понастоящем ние напълно не забравяме нашите мъртвия. Спомняме си за тях. Един интензивен живот - и това ще бъде единственият истински живот, защото в противен случай ще спиме през живота що се касае до съдбата - ще обхване човечеството и ще доведе до това не само да си спомняме за мъртвите, но и до знанието, че когато правим нещо, когато работим за нещо, когато предприемаме нещо, когато успеем в нещо, тази или онази мъртва душа участва. Нашите връзки с мъртвите никак не се разкъсват чрез смърт, те продължават. Това обогатяване на живота е добър изглед за човечеството в бъдещето на земята. През тази наша Пета Следатлантска епоха човечеството фактически се развива по посоката, която аз описвам и наистина човечеството не ще може да доживее Шестата епоха, ако хората не започнат да усещат тези неща по правилен начин, ако не възприемат реалността на съдбата в своето съзнание така напълно, както те сега са абсорбирали реалността на природните случки.

Ние трябва да възприемем конкретно връзката на Мистерията на Голгота/липсва малко текст... днес. Това е нещо, което е интимно свързано с онова, което сега трябва да навлезе в съзнанието на човечеството, защото сред множеството неща, загубени от човечеството, все още е възможно да се преживее истинската реалност на импулсите на чувството и волята. Човешките същества постепенно са били приспани в една велика илюзия. Именно, че те могат да оформят този земен живот според земните закони. Това е най-великата илюзия, на която човечеството може да се подаде. Ние намираме нейната радикална крайност например в чисто материалистичния социализъм, който подрежда всичко според икономическите закони, с други думи според чисто физически закони. Очевидно материалистичният социализъм никога не ще приеме идеята, че когато ние човешките същества вършим и най-малкото нещо помежду си, участват мъртвите. Социализмът е крайност в едно

направление. На другия полюс е крайността, която всички т.нар. идеалисти днес мечтаят да създадат, без да се взима предвид никаква духовност, чисто програмиране на организации по целия свят, както домашни, така и международни, за да се подтикват програми, чрез които се предполага, че ще се анулира всякаква война. Не е възможно да се убедят хора, които лелеят такава една илюзия, че чрез това те не разрушават това, което искат да разрушат, а по-скоро обременяват повече себе си с чудовището, което те желаят да убият. Има твърде много добра воля в тези неща. Тя е само онова, което може да изкочи от материалистичното съзнание на времето, онова, което произтича като резултати - бих искал да кажа - като политически връх на цялата същина на света. Това обаче ще доведе точно до противоположното на желаната цел. Важното развитие, което трябва да се разпространи по земята е едно разбиране за съдбата. Това е, което трябва да се изрази при съставяне на закони и формиране на политически организации, защото това дава основата за сградата на социалните условия. Всичко, което не е съвместимо с духовната еволюция на човечеството, просто ще се разпадне; то ще се срине или ще се износи. Всичко това е тясно свързано с онова, което знаците на времето обявяват днес.

Тук ние нямаме нужда да правим политическа пропаганда, ако трябва да го изразя така грубо; естествено ние не ще правим това. Изискванията на времето обаче трябва да се съблюдават внимателно от лица, които желаят да се занимават с духовната еволюция на човечеството. Трябва да бъде разбрано, че по пътя, по който предимно се върви днес, Христос ще бъде загубен. Той може да бъде спечелен като законен цар и господар на земята, само чрез издигането на човечеството до духовност. Ето в какво трябва да сме сигурни: Христос трябва да се търси не така както различните вери Го търсят днес, вери които по забележителен начин вече са се поддали на всеки възможен компромис при тълкуването на Христос - тук и там те дори вече са се уговорили за това как да празнуват Христос като бог на клането. Христос трябва да бъде търсен там, където Той всъщност може да бъде намерен, когато човешките същества дойдат до разбирането на областта на съдбата като една реалност, в която Христос ще бъде намерен, както казахме днес. Само тогава една международна организация ще бъде създадена, която ще означава разпространяване на истинското Християнство по цялата земя.

Само за момент трябва да размислите, за да осъзнаете, че ние не сме достигнали тази цел. Помислете си какво би станало, ако вие предложихте на всички хора, които сега говорят, че желаят да установят мир по целия свят - и кой не говори за това! - да им предложите програма,

която да направи Христос достъпен за цялото човечество. Тогава ще дойде мир, траен мир, дотолкова, доколкото това е изобщо възможно на земята. Представете си какво всички тези организации /признавам създадени от искрена добра воля/ биха казали, ако вие им предложехте такава програма! Ние дори вече преживяхме една "програма за мир", издадена от "Христовия представител на земята". Вътре в тази програма обаче вие много не ще намерите Христос. Зная, че тези неща не се взимат достатъчно сериозно понастоящем. И ако не се вземат сериозно, човечеството не ще бъде в състояние да върви по един здравословен път. Така както е необходимост Мистерията на Голгота да бъде схваната на едно духовно равнище, така също е необходимост човешките същества да разберат ясно знаците на времето, да виждат в Духовната Наука нещо, без което даже външната социална структура на бъдещето не може да се създаде.

В заключение аз съм принуден да кажа нещо и вам, което също съм казвал и на други групи. Това е неприятна задача. Това се знае от повечето наши приятели; дори и така аз трябва да направя формално изявление, заради пълнота. Аз не зная дали вие съзнавате, че най-невероятни клевети циркулират в света, приказки от един характер, че човек се учудва как такъв чудовищен импулс може да навлезе в умовете на хората. Нашето духовно-научно движение трябва да бъде запазено от такива - това трябва да се каже - зловни клевети. Необходимо е следователно, за непосредственото бъдеще, независимо от факта, че помощ трябва да бъде на разположение на нашите приятели за проблеми, свързани с езотеричното развитие, че онова, което е било частни конференции в обикновен смисъл повече не могат да стават. Точно тези частни конференции са, които са дали повод на клеветите. Това изказване само по себе си би било непълно обаче; второ трябва да го последва, именно че който желае - очевидно само, който желае! - може да разкаже искрено и напълно всичко, което е било казано или направено по времето на тези конференции. Няма нищо в нашето/липсва малко текст/.... говори само истината.

Принуден съм да направя тези две стъпки. Дайте ми малко време обаче и аз съм сигурен, че други начини и средства ще се открият, чрез които да се позволи да се даде на всеки неговите духовно-научни права. Духовно-научното движение обаче не трябва да бъде прекъсвано от неща, които нямат нищо общо с него. Следователно предимно онези, които принадлежат най-истинно и честно на нашето движение, са тези, които трябва да разберат, че тези конференции в обикновен смисъл повече не могат да стават и че аз освобождавам всекиго от каквито и да било

задължения. Всеки навсякъде може да извести това, което той желае. Това не е задължение, разбира се, но доколкото се отнася до мене, няма никаква организация, защото няма нищо, което да не може да бъде казано, ако само действителността и истината се казват. За да се установи истината обаче и двете изисквания трябва да бъдат изпълнени. Много съм наскърбен, че трябва да взема тези мерки. Аз зная обаче, че приятелите, които стоят най-близо до нашето движение, напълно ще възприемат тази необходимост и ще се съгласят с нея.

Необходимо е да осъзнаем сега сериозността на нашето настоящо положение. Поради тази причина такова едно събрание като настоящето за мен е особено важно, сериозно събитие. Особено сега в това катастрофално време, аз се надявам, че ще можем истински да бъдем проникнати от съзнанието, че ние трябва да стоим един до друг в подкрепа на нашата антропософска цел, да стоим заедно по дух. Дори ако за известно време ние виждаме, че не сме в състояние да се срещаме в пространството, нека да останем заедно в дух. Това е желанието, което аз изразявам, като се отделям от вас: ние сме били заедно в пространството, сега може би за известно време трябва да бъдем заедно само в духа.

К Р А Й